Proverbs

- 6 כִּי־יָהוָה יָתֵּן חָכְמֵה מִׁ/פִּי/ו דַּעַת וּ/תְבוּנָה:
- רועפן לְּתְּלְכֵי תְם: תּוּשִׁיָה בְּעִיּרִים תְּוּשִׁיָה לְּתִּלְכֵי תְם: $^{7.1}$
- ן יִשְׁמְר: $^{8.1}$ יִלְּצְר אָרְחָוֹת מִשְׁפֶּט וְ/דֶרֶך חסיד/ו ^{8}
- יָנְעָם: קַּיִרְתַבָּוֹא חָכָמֵה כְּ/לְּבֶּ/דְּ וְ/לַבַּעת לֵּ/נַפְּשָׁ/דְּ יִנְעָם: 10
  - 11 מֲזִמֶּה תִּשְׁמִר עֶלֶּי/ךְ תְּבוּנָה תִנְצֶרְ/כָּה:
- 12 לֻ/הַצִּילְ/דְּ מִ/דֶּרֶדְּ רֻע מֵ/אִישׁ מְדַבֵּרְ תַּהְפָּכְוֹת:
- ¹³ הַ/עִזְבִים אָרְחָוֹת יֶשֶׁר לְּ/לֶּכֶת בְּ/דַרְכֵי־חְשֶׁךְ:
- 14 הַ/שַּׁמֵחִים לַ/צַשְּׂוֹת רֻע יָגִילוּ בְּ/תַהְפָּכְוֹת רֶע:
- לָקה: הָחֶלִיקה מֶאשָׁה זָרָה מְיֹנְכְריָּה אֲמֶרִי/הָ הָחֲלִיקה: מֹאשָׁה זַרָה מְיֹנְכְריָּה אֲמֶרָי/הָ הָחֲלִיקה: ^{16}
- ַבָּקָה: שָׁבֶּקָה שָׁלָּוּף נְענּרֵי/הָ וְ/אֶת־בְּּרָית אֱלֹהֶי/הָ שָׁבֵקָה: ¹⁷
- יָּהָ אֶל־בְּמֶוֶת בֵּיתָ/ה וְ/אֶל־רְפָאִים מַעְגְּלֹתֵי/הָ: 🗚 מַנְגְּלֹתֵי/הָ: 18
- 29 כַּל־בָּאֶי/הָ לָא יְשׁוּבְוּ/ן וְ/לְא־יַשִּׁיגוּ אָרְחָוֹת חַיִּים:
- רָקָרָה תִּשְׁמְר: אַרָּדָרָה טוֹבֶים וְ/אָרָחוֹת צַדִּיקִים תִּשְׁמְר: 20
- 21. ב/ה: משכנו לותרו ב/ה: ארץ ואתמימים יוּתרוּ ב/ה: ^{21.3} ב/ה:
  - פָּרֶתוּ פֿאָרֶץ יִבֶּרֶתוּ וֹ/בוֹגְדִים יִסְחָוּ מִמֶּ/נָה: פּ אַרֶּרֶץ יִבֶּרֶתוּ וֹ/בוֹגְדִים יִסְחָוּ מִמֶּ/נָה: פ
- ^{21.2} Marks an anomalous form. ^{21.3} We read punctuation in L differently from BHS.
- $^{7.1}$ ו/צפןיִצְפָּן
- 8.1 חסיד/וְחָסִידָי/ו
- ^{21.1} Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading

Chapter 3

- ַבָּרִי תּוֹרָתָ/י אַל־תִּשְׁבֶּח וֹּ/מִצְוֹתַׁ/י יִצְּר לְבֶּרְּ: בְּּבִּיֹי תִּנְיִי אַל־תִּשְׁבֶּח וֹּ/מִצְוֹתַׁ/י
- 2 כִּי אָרַךְ יַמִים וּ/שָׁנְוֹת חַיֵּיִם וְ/שָׁלוֹם יוֹסִיפּוּ לֶ/ךְ:
- ַ זְסֶד וֶ/אֱבֶּׁת אֲל־יַצַּׁזְבֶ/ךְ קַשֶּׁרֶ/ם עַל־גַרְגְרוֹמֵי/דְ כָּתְבַּׁ/ם עַל־לְוֹחַ לְבֵּ/דְ:
  - פ :פ אָדָם ן/אָדָם אַלהָים אַלהָים פֿין אַדָם פֿי אַלהָים אַדָם פֿי אַלהָים פֿי אַלהָים פֿי אַלהָים פֿי אַ
  - :פַמַח אֶל־יָהוָה בְּ/כָל־לְבֶּ/דְ וְ/אֶל־בִּינְתְ/דְּ אַל־תִּשָּׁעַן: ^{5}
    - $\div \sqrt{-1}$ יַלֶּער אְׂרְחֹתָי/ך: בַּעֵיהוּ וְׁ/הֹוּא יְיַצַּער אְׂרְחֹתָי/ך: ^{6}
  - :עָרְע: מְּלָרָם הָּלְסְוּר מְלָרָע: אָר־יְהוָה וְלְסְוּר מַלֶּרָע: אַל־הְּהָיִ חָבָּם הָּבָּם בְּלְעינָגי/דְ
    - רָפָאוּת תָּהָי לְ/שֶׁנֶּ/ךְ וְ/שִׁלָּוּי לְ/עַצְמוֹתָּי/דְ: ^{8}
  - $rac{9}{2}$ בַּבֵּד אֶת־יָהוָה מֵ/הוֹגֶ/דְ וֹּ/מֵ/רֵאשִׁית כָּל־תְּבוּאָתֶ/דְ
  - וֹן יָמֶלְאָוּ אֲסָמֵי/דְ שַׂבֶע וֹ/תִירוֹשׁ יָקְבֵי/דְ יִפְרְצוּ: פּ 10 וֹיִמֶּלְאָוּ אֲסָמֵי/דְ שַׂבָע
  - 11 מוּסֵר יָהוָה בָּגִיי אַל־תִּמְאָס וְ/אַל־תָּקֹץ בְּ/תוֹכַחְתְּיוֹ:
  - 21 כִּי אָת אֲשֶׁר יָאֶהָב יְהָנָה יוֹכֵיחַ וֹּ/כְ/אָב אֶת־בָּן יִרְצֶה:
    - אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמֶה וְ/אָדָם יָפִיק תְבּוּנָה: ^{13}
  - ה: מָלְרָאָתְאָתְיה מְלְסְחַר־בֶּסֶף וֹּלְמֵלְהִיץ הְבוּאָתָלה: בּיּאָתָלה סָחָר־בָּסֶף וֹּלְמַלְהִיץ מְּבוּאָתָלה. ^{14}
  - יַקרה הֵיא מ/פניים ^{15.1} וְ/כַל־חַפַּצִּי/דְּ לְּא יֵשְׁוּוּ־בֵּ/ה:
    - אָרֶךְ יָמִים בָּ/יִמִינֵ/הּ בְּ/שְׂמֹאוֹלֶ/הּ עְשֶׁר וְ/כַבְוֹד:
      - ילום: קרֶכֶי'הָ דַרְכֵי־גָעַם וְ/כָל־נְתָיבוֹתָי/הָ שֶׁלְוֹם: ¹⁷
  - 2 ביים היא לַ/מַחַזִיקִים בַּ/ה גַ/תֹמְבֵי/הַ מָאָשֵׁר: פּ בּ/ה גַי/תֹמְבֵי/הַ מָאָשֵׁר: פּ
    - 19 יָהוָה בְּ/חָכְמָה יָסַד־אָרֵץ כּוֹגֵן שָׁמַׁיִם בִּ/תְבוּנָה:
    - בּ/דַעְתּ/וֹ תְּהוֹמְוֹת נִבְּקֶעוּ וֹּ/שְׁחָלִּים יִרְעֲפּוּ־טֶל: 20
      - בּנִ/י אַל־יָלָזוּ מֵ/עֵינֵי/דְּ נְצָר ׁתַּשִׁיָּה וּ/מְזָמָה: מֹ/עֵינֵי/דְּ נְצָר ׁתַּשִׁיָּה וּ/מְזָמָה:
        - :ק/יָהָיִוּ חַיֵּים ל/נַפְשֵׁ/ק וֹ/חֻׁן ל/גַרְגָּרֹתִי/דְ

Chapter 1

- : מַשְׁלֵי שְׁלֹמָה בֶּן־דָּוֶד עֶׁלֶּךְ יִשְׂרָאַל ^{1}
- : בִּינָה הָלְהָבִין אָמֲרָי בִינָה וּ/מוּסֶר לְּ/הָבִין אָמֲרָי בִינָה בֹינַה לַ/הַבַּין אָמְרֵי בִינָה
- : לֵלְקַחַת מּוּסַר הַשְּׁבֶּל צֶדֶק וֹּלְמִשְׁפָּׁט וּ/מֵישָׁרִים ^{3}
  - ^{4} לַנַער דַּעַת וּ/מְזָמָה: ^{4} לַנַער בַּעַת וּ/מְזָמָה:
- לִישְׁמֵע חֶכָם וְ/יִוֹסֶף לֻקַח וְ/נָבוֹן תַּחְבֻּלְוֹת יִקְנָה: 5
- ליקלי, הְבֶרָי הְבָלָים וְ/חִידֹתָ/ם: ^{6} לּיהָבִין מַשָּׁל לּיקלי, הְבָרָי הְבָלִים וְ
- יַרָאַת יָהוָה רֵאשִׁית דֻּעַת חָכְאָה וֹ/מוּסָּר אֱוִילִים בָּזוּ: פּ 7 יִרָאַת יָהוָה רֵאשִׁית בָּאיַית בָּעַת הַ
  - $\pm 3/$ קר, אָמֶע הָנַרָת אָמֶל וְאַל־תְּטֹשׁ תּנַרָת אָמֶל ^{8}
  - ^{9} פָּי ו לִוְיַת חֵּׁן הֵּם לְ/רֹאשֶׁ/דְ וַ/עֲנָקִים לְעַרְגְרֹתֶי/דְ:
    - :בְּנִי/י אָם־יִפַתָּוּ/דְּ חַטָּאִים אַל־תּבֵא בּנִי/י אָם־יִפַתָּוּ/דְ חַטָּאִים אַל־תּבֵא ^{10}
- : אַמרוּ לְנַקּי קְלָבֶּא לְּאָרָבָה לְעָבָה לְעָבָה לְעָבָה לְעָבָּה לְעָבָּי חָנָם ^{11}
  - בַּבַלַעֵ/ם כָּ/שָׁאָוֹל חַיָּיִם וֹּ/תְמִימִים כְּּ/נְוֹרְדֵי בְוֹר.
    - יַּקֶל: שָׁלֶל: נְמְצֵא נְמַלֵּא בָתַּי/נוּ שָׁלֶל: 13
  - 14 גּוַרֶל/דְ תַּפֵּיל בַּ/תוֹכֵ/נוּ כִּיס אֲחָׁד יְהֵיָה לְ/כְכֵּּ/נוּ:
  - בּנִיע בֿילְרָהְ אָתְּ/ם מְנַע בֿילְרָהְ אָלְרָהָ בְּלֶרָהְ אָתָּ/ם מְנַע בֿילְרָהְ אַל־תַּלֵּהְ בְּלֶרָה אָלָים מְנַע בֿילְרָהְ אַל־תַּלֵּה בְּלֶרִה אָלָים מְנַע בֿילִים בּליים בּליים בּלִיה בּלִים בּליים בּלי
    - בּי רַגְלֵי/הֶם לָ/רַע יָרָוֹצוּ וְ/יִמְהָרוּ לְּ/שְׁפָּדְ־דָּם: ¹⁶
    - $^{17.1}$ פָּגָף: כָּל־בַּעַל $^{17.1}$ פָּגָף: ^{17} פָּגָף: ^{17}
      - רַבְּשׁתָ/ם: אָרָבוּ יְצְבְּנוּ לְ/נַבְּשׁתָ/ם: אָרָבוּ יְצְבְּנוּ לְ/נַבְּשׁתָ/ם: ^{18}
    - פֿן אַרְחוֹת כָּל־בָּצֵעַ בָּצַע אָת־נֻפָּשׁ בְּעָלָי/ו יָקָח: פ
      - 20 חַכְמוֹת בַּ/חְוּץ תָּרֶנָּה בָּ/רְחֹבׁוֹת חִמָּן קוֹלֶ/ה:
- בּ/רָאשׁ הֹמִיּוֹת הָּקָרָא בָּ/פִתְחַי שְׁעֲרָים בָּ/עִּיר אֲמַרִי/הָ תאמֵר:
- 22 עד־מַתִי וּ פָּתִים הָאַהָבוּ פַתי וְ/לֹצִים לֵצוֹן חַמְדוּ לְ/הָם וֹּ/כְסִילִים ישְׁנָאוּ־דֵעת.
  - בס, אָתְעָם דְבַרְיי אָתְעָם לַעָּה בָּרָה אָבָיעָה לָעָם רוּחָלי אוֹדָיעָה דְבַרִיי אָתְעָם. ^{23}
    - ביען קראתי וְ/תְּמַאָנוּ נַטִיתי יַדֹּ/י וְ/אִין מקּשִיב: 24
      - בָּרָעָוּ כָּל־עַצָּתָ/י וְ/תוֹכַחָהָיֹי לְא אֲבִיתָם: ^{25}
- - אָז יִקראַ/נְנִי וְ/לָא אָעְנָה יְשַׁחַרָּ/נְנִי וְ/לָא יִמְצָאֵ/נְנִי: ²⁸
    - בַּחָרוּ: לָא בָחָרוּ: אַנַעת וְ/יִרְאַת יְהֹוָה לָא בָחָרוּ: ²⁹
      - יי. י/מְצָבָוּ כַּל־תּוֹכַחְתְּ/י: נְאֲצֹוּ כָּל־תּוֹכַחְתְּ/י: לֹא־אָבִוּ לַ
    - ַנְיִיאַכְלוּ מִ/פְּרֵי דַרְבֶּ/ם וְּ/מִ/מֹעֲצֻתִּי/הָם יִשְׂבְּעוּ: 31
  - 22 פֵּי מְשׁוּבַת פָּתָיִם תַּהַרְגֵּ/ם וְ/שַׁלְוָת כְּסִילֵים תִּאַבָּדִ/ם:
    - פ: רַעָה: פּ אַכּוֹן מּעָבּן רַעָה: פּ אַנּ וֹן/שׁאַנוֹן מֹלְפָּחָד רַעָה: פּ

 $^{-}$ כ/שאוהכְ/שׁוֹאָה

17.1 We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

- בָּנִ/י אָם־תָּקָח אֲמַרֵ/י וֹ/מִצְוֹתֵׁ/י תִּצְפָּן אָתַּ/דְ:
- ^{2} לְהַקְּשִׁיב לַ/חָכְמָה אָזֶגֵ/דְ תַּטֶּה לִבְּילָּ לַ/תְּבוּנָה:
  - ^{3} פָּי אָם לַ/בִּינָה תִקְרֵא לַ/תְּבוּנָה תִתָּן קוֹלֶ/דְּ ^{3}
- ^{2} אָם־תְּבַקּעֶּע/נָה בַ/כָּסֶף וְ/כַ/מֵּטְמוֹנִים תַּחְפְּעֻּע/נָה: ^{4}
  - אָז הַבִּין יָרָאָת יָהָוָה וְ/ַדֶעָת אֱלֹהָים הַּמְצֵא: ⁵

- בּנִ/י לְ/חָכְמָתָ/י הַקּשִׁיבָ/ה לְּ/תְבוּנָתָּ/י הַט־אַזְגֵּ/דְ: 1 בְּנִיי לְ/חָכְמֶתָּ/י
  - 2 לְ/שָׁמָר מְזָמֶוֹת וְ/דַּעַת שָׁפָּתֶי/דְּ יִנְצְרוּ:
- ^{2} כֵּי נָפֶת הַטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זֵרֶה וְ/חָלֶק מִ/שֶׁמֶן חִבֶּ/ה:
  - ַן/אַחַרִיתָ/הּ מָרָה כַּ/לַעֲנָה חַדָּה כְּ/חֵרֶב פִּיִּוֹת: -
    - ַרְגְלֵי/הָ יִרְדְוֹת מֶוֶת שָׁאוֹל צְעָדֵי/הַ יִתְמְכוּ: ⁵ַרַגְלֵי/הָ יִרְדְוֹת מֶוֶת שָׁאוֹל צְעָדֵי/הָ
- אַרַח אַיִּים פֶּן־תְּפַלֵּס נָעָוּ מַעְגְּלֹהֶי/הָ לְא תֵּדָע: פ ^{6}
- ּ וְ/עַתָּה בֶנִים שָׁמְעוּ־לֶ/י וְ/אֵל־תָּסוּרוּ מֵ/אָמְרֵי־פָּ/י:
- הָרְחֵק מֵ/עָלֶי/הָ דַּרְבֶּ/דְ וְ/אַל־תִּקְרַב אֶל־פָּתַח בֵּיתָ/ה: ^{8}
  - ַרִי: לְאַכְזָרִי: לַ/אֲחֵרָים הוֹדֶ/דְ וֹּ/שְׁנֹנֶי/דְּ לְ/אַכְזָרִי: ⁹
  - יַבְית נָכְרִי: 🗓 פֶּקְ/הְ וַ/עֲצָבֶּי/הְ בְּ/בִית נָכְרִי: 🐧 🗓 🗓 10
  - 11 וְ/נָהַמְתָּ בִ/אַחֲרִיתֱ/דְּ בִּ/כְלָוֹת בְּשֶׂרְ/דְּ וּ/שְאֶרֶ/דְ
  - יִלְאָמַר הָאָץ לְבָּ/י: עַנָאַץ לְבָּ/י: אַ אַיּך שָׂנָאַתִי מוּסֶר וְ/תוֹכַּחַת נָאַץ לִבְּ/י: ^{12}
- יַנְיִירִי אַזְנֵיִי לֹא־הָטֵיתִי אַזְנֵיִי /וֹלְא־שֵׁמַעָתִּי בָּ/קוֹל מוֹרֵי/י וְוֹלְאֹ־מָטֵיתִי אַזְנֵיִי יֹ
  - בּ/מָעַט הָיָיִתִי בְ/כָל־רֶע בְּ/חָוֹף קָהָל וְ/עֵדָה: 14

 $^{30.1}$ תרובתריב

 $^{34.1}$ בילעניים אַנָיִים אַליַרים וול

- יק/הָאָרְה־מַיִם מִ/בּוֹבֶר/הְ וְ/נֹזְלִים מִ/תַּוֹהְ בְּאָרְ/הְ: ¹⁵
- 16 יָפָוּצוּ מַעְיָנֹתֶי/דְ חֻוּצֶ/ה בְּ/רְחֹבׁוֹת פַּלְגֵי־מֵיִם:
- :קּי־מָקוֹרְ/ךָּ בָרָוֹךְ וֹּ/שְׂמֵח מֵ/אֲשֶׁת נְענֶרְ/דִּ
- יַנְצַלַת־חָן דַּדֶּי/הָ יְרַנָּ/דְּ בְ/כֶל־עֵת בְּ/אַהָבָתֹה תִּשְׁגָּה תָמִיד: ¹⁹ אַיֶּלֶת אֲהָבִים וֵ/יַצַלַת־חָן דַּדֶּי/הְ יְרַנְּ/דְּ בְ/כֶל־עֵת בְּ/אַהְבָתָּ/הּ תִּשְׁגָּה תָמִיד:
  - ן גְקְישָׁגָּה תְשָׁגָּה בְנַ/י בְ/זַרֶה וֹּ/תְחַבַּׁק חַקּק נְכְרִיָּה: ^{20}
  - מְפַלֵּס: אַיער דַּרְבֵי־אָישׁ וְ/כָל־מַעְגְּלֹתָי/ו מְפַלֵּס: ^{21} פָּי נְבִי וּ עֵינֵי וּהָה דַּרְבֵי־אָישׁ וְ
  - $\pm 2^{22}$ יַלְבָּדָ/נְוֹ אֶת־הָ/רָשֶׁע וּ/בְ/חַבְלֵי חַטָּאתׁ/וֹ יִהְמֵךְ: ^{22}
    - פ : יְשְׁגָה: אַיַּלְתְּ/וֹ יִשְׁגָה: פֿאַין מוּסֶר וּ/בְּ/רָב אָיַּלְתְּ/וֹ יִשְׁגָה: פֿ ^{23}

^{22.1} We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected

Chapter 6

- ַבֶּנִי/דְּ אָם־עַרְבָתָּ לְ/ֵרֶעֶ/דְ תָּקְעְתָּ לַ/זְּרָ בַּפֶּי/דְ: 1 בְּנִיי אָם־עַרְבָתָּ לְ/ֵרֶעֶ
- ^{2} נוַקַשְׁתַּ בִּ/אָמֶרֵי־פֵּי/דְ נִּלְכַּיְתָּ בְּ/אָמֶרֵי־פִּי/דָ
- ^{3} עַשַּׂה זָאַת אֱפָּוֹא וּ בָּנִّ/י וֵ/הָנַצַּעֹל כִּּי בָאת בְ/כַף־רֵעֶ/הְּ לֵּךְ הַתְרַפַּס וּ/רַהַב רֵעֶי/הָ:
  - :ק/עָפָעַפָּי/דְ אַל־תַּחָן שֶׁנָה לְ/עֵינֶי/דְ אַלְתַּחָן אֱל־תַּחָן שֶׁנָה לְ/עֵינֶי/דְ
    - 5 הַנַּצֵל כָּ/צְבִי מְ/יֶד וֹּ/כְ/צְפָּוֹר מְ/יֶד יָקוּשׁ: פ
      - ^{6} לֵך־אֶל־נְמָלֶה עָצֵל רְאַה דְרָכֶי/הָ וַ/חַבֶם:
        - :אָשֶׁר אֵין־לֶ/הּ קָצִּין שׁטֵר וּ/מֹשֵׁל
  - ^{8} תָּכֵין בַּ/קַיִץ לַחְמֶ/הּ אָגַרָה בַּ/קָצִיר מַאֲכָלֶ/הּ:
  - ^{9} עַד־מָתַי עָצֵל וּ תִּשְׁבֶּב מְתַי תָּקוּם מִ/שְׁנָתֵ/דְּי ^{9}
  - : מְעַט אַנוֹת מְעַט תְּנוּמְוֹת מְעַט וּ תָבָּק יַדְיִם לְ/שְׁכָּב ^{10}
    - 11 וּ/בָא־כִּ/מְהַלֵּךְ רֵאשֶׁעֶר וּ/מַחְסְרְ/דְּ כְּ/אָישׁ מְגַן: פ
      - בּרָיַעַל אָישׁ אָוֶן הוֹלֵךְ עִקְשְׁוּת פֶּה: ¹²
  - - יַשַׁלְּחַ: בְּ/לְבֹּיוֹ חַרָשׁ רָע בְּ/כָל־עֻת מדנים $^{14.1}$ יְשַׁלְּחַ: ^{14}
      - פַּתע ישַבֶּר וְ/אֵין מַרפַּא: פּ זַלָּה אָידְ/וֹ פָּתַע ישַבָּר וְ/אֵין מַרפָּא: פּ 15
      - יַליאָרַ $^{16.2}$ נַפְּשְׁ/וֹי נַפְּשְׁ/וֹי $^{16.2}$ נַפְשְׁ/וֹי ^{16} נַפְּשְׁ/וֹי ^{16}
        - יבְיָם רֵמוֹת לְשָׁוֹן שֱקֶר וְ/יָדַיִם שׂפְּכְוֹת דָּם־נָקִי: ¹⁷
      - 18 לֶב חָרָשׁ מַחָשָׁבְוֹת אָוָן רָגְלֵיָם מְׁמָהָרוֹת לַ/רְוּץ לֵּ/רְעָה:
        - 9: יַפֵּיחַ בָּזַבִים עֵד שַׁקֶר וּ/מְשַׁלֵּחַ מְדַנִים בֵּין אַחִים: פ

- יַּגְלוּף לָ/בְטַח דַּרְכֶּ/ף וְ/רַגְלְ/הְּ לָא תִגְּוֹף. אַז תַּלֵּךְ לָ/בְטַח דַּרְכֶּ/הְ וֹ/רַגְלְ/הְּ לָא תִגְּוֹף. ²³
- ַבְּרָתָּ שְׁנָתֶ/דְ: אָברָתָּ אָברָלָא יִעְרָבָה שְׁנָתֶ/דְ: ²⁴
- אַל־תַּירָא מִ/פַּחַד פָּתָאֶם וּ/מִ/שֹׁאַת רְשָׁעִּים כֵּי תָבָא: ²⁵
  - אַלֶּכֶד: הָנָה הָאָרָף הָאָלֶרָ הַאָלֶרָ הָאָלְרָ מְאָלֶכָר: בּגְלִאך הָנָה הָהָיָה בְּאַלֶּכָד: ^{26}
- ידי\ך^{27.1} לַ/עֲשְׂוֹת: בְּילָבֶעָלֵי/ו בְּלְהָיֹּוֹת לְאֵל ידי\ך^{27.1} לַ/עֲשְׂוֹת: ²⁷
- - :ק/הָטָח אָהָּ/דֶּ בַעָּל־רַעָּה וְ/הְוּא־יוֹשֵׁב לְ/בָטַח אָהָּ/דְ: אַל־תַּחַרָשׁ עַל־רַעְרָק רָעָה וְ/הְוּא־יוֹשֵׁב לְ
    - בּקל/ךָ רָעָה: אַמ־לַא גְמָלְ/ךָ אַמריב' אַ אַמרוב' אַ 30.1 אַל־תרוב אל־תרוב' אַ אַמריב' אַ 30.1 אַל־תרוב' אַ
    - אָל־הָּקַנֵּא בְּ/אָישׁ חָמֶס וְ/אַל־תִּבְחַׁר בְּ/כָּל־דְּרָכֵי/ו: אַל־הָּקַנֵּא בְּ/אָישׁ חָמֶס וְ/אַל־תִּבְחַׁר
      - יוֹ הַלְּוֹז וְ/אֶת־יְשָׁרִים סוֹדְ/וֹ: בְּלְוֹז וְ/אֶת־יְשָׁרִים סוֹדְ/וֹ: ^{32}
      - 33 מְאֵרֶת יָהוָה בְּ/בֵית רָשֶׁע וּ/נָוָה צַדִּיקִים יְבֶרְךְ:
      - :וְתָן־תָּן אַ אַם־לַ/לַצִים הָּוּא־יָלֵיץ ו/ל/עניים $^{34.1}$ אם־לַ/לַצִים הָוּא־יָלֵיץ אם־לַ
      - פבוד חַכָמֵים יְנָחָלוּ וֹּ/כְסִילִים מֵרִים קּלוֹן: פּ בּבוֹד חַכָמֵים יְנָחָלוּ
  - $^{15.1}$ מ/פנייםמְ/פְּנִיגֵים מ

    - ידי/דְיָדְ/דְ 27.1 קּ/דְיָדְ/דְיַבְ ל/רעי/דְלְ/ֵרְעַ/דְּ

Chapter 4

- יַּטְמְעָוּ בֻנִים מְוּסַר אֱב וְ/הַקְשִּׁיבוּ לְ/דַעַת בִּינָה: 1 שָׁמְעָוּ בֻנִים מְוּסַר אֱב
  - 2 כִּי לֵקָח טוֹב נַתָּתִּי לְ/כֵב וֹתְוֹרָתֹּ/י אֵל־תַּעַזְבוּ:
  - יָלָאָרֵי לְעָבֶלי הָלְאָבֶלי לְעָבֶלי הָיִתִּי לְעָבֶלי הָיָתִי לְעָבֶלי הָיִתִּי לְעָבֶלי הַ ^{3}
- ַרְעִיה: (וֹיִאֶמֶר לִּיִי יָתְמֶּה־דְּבָרֵיי לְבֶּיֹךְ שְׁמֻר מִצְוֹתַיִּי וֶלְחָיֵה: 4 וֹיִבֹּלִנִי וַלִּאמֶר
  - י: קנָה קַנָה בִינָה אַל־תִּשְׁכַּח וְ/אַל־תַׁט מֵ/אִמְרֵי־פָּ/י: ^{5}
    - ^{6} אַל־תַעַזֶבֶ/הָ וְ/תִשְׁמֶרֵ/הָ אֱהָבֶ/הָ וְ/תִאֱרְ/הָ:
    - רינה: אָרָלְלּילְרָלְלֹּילְרָלְלֹּילְרָלְלֹּילְרָנְלִילְ בְּינָה: הַרְכָמָה הַּלְכָמָה הַלְבָנְילִילְ קְנָה בִינָה: ^{7}
      - ^{8} סַלְסָלֶ/הָ וּ/תְרוֹמְמֶ/הָ תְּקַבֶּבְּי/הְ כִּי תְחַבְּקּ/נָה:
      - ּ תָּתַן לֻ/רֹאשְׁ/דְּ לִוְיַת־חֵן עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תְּמַגֶּן/דָ: ⁹
      - ים: שָׁמָע בָּנִי וְ/קָח אֲמָרֵי וְ/יִרְבָּוּ לְּ/ךְּ שְׁנְוֹת חַיֵּים: 10 שָׁמֵע בָּנִי וְ/קָח אֲמָרֵי וְ/יִרְבָּוּ
      - 11 בְּ/דֶרֶךְ חֻכְמָה הֹרֵתָי/ךְ הִדְרַכְתִּי/דְ בְּ/מֵעְגְּלֵי־יְשֶׁר:
      - ילא תּכָּשֵׁל: אַרָּרָאָר לא־יַצַר צַעֲדֶל, וּ וְ/אָם־תָּרֹוּץ לָא תּכָּשֵׁל: $\frac{12}{2}$
        - ^{13} הַתַּזֵק בַּ/מוֹסֶר אַל־תָּרֶף נִצְיָּלְ/הָ כִּי־הָיא חַנֶּיִי/הָ:
    - בּ/אֲרַח, רְשָׁעִים אַל־תָּבֶא וְ/אַל־אָאַשֵּׁר בְּ/דֶרֶדְ רָעִים: 14
      - בּרָעַ/הוּ אַל־תַּעֲבָר־בָּ/וֹ שְׂטֵה מֵ/עָלָי/וּ וַ/עֲבְוֹר:
- $^{16.1}$ יכשולו אָם־לָּא יַרֶעוּ וְ/נִגְזְלָה שְׁנָלָה שְׁנָלָה אָם־לָּא יַרָעוּ וְ/נִגְזְלָה שְׁנָלָה שְׁנַלָּא יִלְשׁנוּ אָם־לָּא יַרָעוּ וְ/נִגְזְלָה שְׁנָלָה שׁנָה אַם־לָּא יַרָעוּ וּ
  - יִּין הָמָסִים יִשְׁתְּוּ: לֶּחֶם גָלֶחֶם רֶשֵׁע וְ/יֵין הָמָסִים יִשְׁתְּוּ: ¹⁷
  - : וְאִרַח צַדִּיקִים כְּ/אָוֹר נָגַהּ הוֹלֵךְ וְ/אֹור עַד־נְכָוֹן הַ/יְוֹם: צִּדִּיקִים צַּדִּיקִים בְּ/אָוֹר וֹלַ
    - פּ דֶּרֶדְּ רָשָׁעִים בֶּ/אֲפַלֶּה לָא יָׁדְעוּ בַּ/מֶּה יִכָּשֵׁלוּ: פּ 19
    - $\vdots$ בָּנִי לִידְבָרָי הַקּאֵָיבָיה לַיִּאֲמָבֹיי הַקּאָזֶגָי בּיִר בָּרָי הַקּאָזֶגיבָי בּיִר בָּרָי הַקּאָזָגיבָי ^{20}
      - $^{-2}$ אַל־יַלִּיזוּ מֵ/עֵינֶגִי/דְ שָׁמְבֹּ/ם בְּאַהָל מַעינָגיי, אַל־יַלִּיזוּ מַ/עֵינָגיי אַל־יַלִּיזוּ מַ/עֵינָגיי
    - ינים הַם לְ/מֹצְאֵי/הֶם וְ/לְ/כָל־בְּשָׂרָ/וֹ מַרְפֵּא: ^{22}
    - :מְ/כָּל־מַשְׁמָר נְצְּר לְנֶבֶר לְבֶּל־הָמְשְׁמָר נְצְר לְבֶּל לְבֶּלְבָּאְוֹת חַיִּיִם ^{23}
    - 24 הָסֵר מֻמְ/דְּ עִקְּשְׁוּת פֶּה וּ/לְזָוּת שְׁפָתַׁיִם הַרְחַק מִמֶּ/דֶ:
      - נְגְדֶּ/הָ: לְעָפְעַפָּׁי/הְ בְּיִשִּׁרוּ נָגְדֶּ/הְ: בְּיִשִּׁרוּ נָגְדֶּ/הְ: עֵינָי/הְ לְ/נַכַח יַבִּיטוּ לְ/עַפְעַפָּי/הְ בִיִּשִּׁרוּ נָגְדֶּ/הְ: ^{25}
        - בּלֵס מַעְגַּל רַגְלֶ/הְ וְ/כָל־דְרֶכֶי/הְ יִכְּנוּ: 26

        - ַבְּלְרָתָט־יָמָין וּ/שְׂמָאול הָסֵר רַגְלְ/דְּ מֵ/ֶרְע: ²⁷

 $^{16.1}$ יכשולויַכְאָילוּ

- פּ עַד יְפַלַּט וֹץ בְּבַדֹּ/וֹ כְּ/מֵהֵר צִפְּוֹר אֶל־בֶּח וְ/לְא־יָדַע כִּי־בְ/נַפְשׁ/וֹ הְוּא: פּ בֹּדֹי/וֹ כְּ/מֵהֵר צִפְּלוֹר אֶל־בֶּח וְ/לְא־יָדַע כִּי־בְ/נַפְשׁ/וֹ הְוּא: פּ
  - יבנים שָׁמְעוּ־לֵּ/י וְ/הַקְשָּׁיבוּ לְ/אָמְרֵי־פָּ/י: 1/אַמְרֵי־פָּ/י: 24
  - 25 אַל־דֶּרֶכֶי/הָ לְבֶּ/דְּ אַל־תַּע בִּ/נְתִיבוֹתֶּי/הָ.
    - 26 כֵּי־רַבֵּים חַלְלִים הָפֵּילָה וַ/עַצַמִּים כָּל־הַרָגִי/הָ:
    - 27 דַרְבֵי שָׁאָוֹל בֵּיתָ/הּ יֹרְדֹוֹת אֶל־חַדְרֵי־מֵּוֶת: פ
- 13.3 We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
   22.1 We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected

reading.

- ^{13.1} We read the punctuation in L differently from BHQ.
- ^{13.2} We read one or more accents in L differently from BHQ.

Chapter 8

- ַ הַּלְאֹ־חָכְמָה תִקָּרֵא וֹּ/תְבוּנָה תִּתַּן קוֹלֶ/ה: ¹
- : בְּית נְתִיבָוֹת נָצָּבָה עֲלֵי־דֶרֶךְ בֵּית נְתִיבָוֹת נִצְּבָה בְּית בְּתִיבָוֹת נִצְּבָה בֹּית בְּתִיבָוֹת נִצְּבָה בֹי
- 3 לְיַד־שְׁעֶרִים לְ/פִּי־קֶרֶת מְבָוֹא פְתָחִים תָּרְנָה:
- ^{4} אַלִי/כֶם אִישַׁים אֶקְרֵא וְ/קוֹלְּ/י אֶל־בְּגַי אָדָם:
  - בנו לְבנוּ פָּתָאיִם עַרְמֶה וֹּ/כְסִילִּים הָבִינוּ לֵב: ^{5}
- יַטְרִים: אַדַבֵּר וּ/מִפְתַּח שְׁפָּתַּ/י מֵישָׁרִים: אַדַבֵּר אַדַבָּר בִּי־נְגִידִים אַדַבָּר וּ/מִפְתַּח שׁ
- ָ כִּי־אֱמֶת יֶהְגָּה חִכֵּ/י וְ/תוֹעֲבַת שְׂפָתַ/י ֶרְשַׁע:
- : אָנדָק פָל־אָמְרֵי־פָּ/י אַין בְּ/הֶּם נִפְתָּל וְ/עִקּשׁ: ^{8}
- $rac{9}{6}$ בָּלָ/ם ְלְמִׂצְאֵי לְ/מֵּבֵין לִּ/ישֶׁרִים לְ/מְצְאֵי דְעַת:
- :תָרָיץ נְבָחָר: מֵיּסָרָיי וְ/אַל־כָּסֶף וְׁ/לַּעַת מֵ/חָרָוּץ נְבְחָר: ^{10}
- ה־בֶּאה מְלְפָּנִינֵים מְלְכָּל־חֲפָצִּים לְא יֵשְׁוּּ־בֶּלְה. חֵכְמָה מְלְפָּנִינֵים וְ/כָל־חֲפָצִים לְא יֵשְׁוּּ־בֶּלְה. ^{11}
  - :אָמְצָא טְרַכֶּה וְ/דַעַת מְזִמְּוֹת אָמְצָא בּי־חֲכְכָּה שָׁכַנְתִּי עָרְאָה וְ/דַעַת מְזִמְּוֹת אָמְצָא אוֹ
- יַרְאַת יְהוָה" שְׂנֵאת רֶע גַּאָה וְ/גָאוֹן וּ וְ/דֶרֶךְ רֶע וּ/פִּי תַהְפָּכוֹת שָׁנֵאתיִי 13
  - 14 לְ/י־עֲצָה וְ/תוּשִׁיָה אֲנִי בִינָּה לְ/י גְבוּרָה:
  - בֹּ/י מְלָכִים יִמְלֶכוּ וְ/רוֹוְנִים יְתְּקְקוּ צֶדֶק: בֹּ
  - אָרָים יָשֶׂרוּ אּ/נְדִיבִּים כָּל־שָׁפְטֵי צָדֶק: אַרָים יָשֻׂרוּ אַרָּדִיבִים בּל־שָׂפְטֵי בָּלֹ
  - :יַמְצָאֵ/נְנִי יִמְצָאַ/נְנִי אַהבי/ה $^{17.1}$ אַהָב אָהבי/י יִמְצָאַ/נְנִי אַ
    - ^{18} עָשֶׁר־ן/כָכָוֹד אָתַּ/י הָוֹן עַׁתַּק וּ/צְדָקָה:
  - יַנְוֹב פָּרְיִ/י מֵ/חָרָוּץ וּ/מִ/פָּז וֹּ/תְבוּאָתִּ/י מִ/כָּסֶף נִבְחָר: 19
    - בּילָרָת מְשְׁפָּט: $^{20.1}$ בְּיֹתִירָוֹת מְשְׁפָּט: ^{20} בְּיֹתִוֹךְ נְתִיכָוֹת מִשְׁפָּט:
      - פ אַמַלָּא: פֿ ^{21} לְ/הַנְּחָיל אֹהָבַ/י ו יֵשׁ וְ/אֹצְרַתִי/הָם אֲמַלֵּא: פֿ
      - יָהְוָה קָנֶ/נִי רַאִּשִׁית דַּרְכָּ/וֹ הָקָדָם מִפְּעֶלָי/ו מֵ/אָז: ^{22}
        - $\pm 2^3$ אַרץ: מַ/רֹאשׁ מַ/קּדְמֵי־אָרֶץ: ^{23}
    - בּרִימָיִם: הַּלְצְין־הְהֹמָוֹת חוֹלֶלְהִי בְּ/אֵין מַעְיָנוֹת נְכְבַּדֵּי־מֶיִם: ^{24}
      - בּלֶטֶרֶם הָרֵים הָטָבֶעוּ לִ/פְנֵי גָּבָעוֹת חוֹלֶלְתִּי: ²⁵
  - בַּלָא עָשָׂה אָרֶץ וְ/חוּצָוֹת וְ/הֹאשׁ עָפְרָוֹת בַּלֹי עִּשָׂה אָרֶץ וְ/חוּצָוֹת וְ/הֹאשׁ עַפְּרָוֹת ^{26}
  - בּ/הֲכִינְ/וֹ שֻׁמַיִם שֶׁם אָנִי בְּ/חָוּק/וֹ הׁוּג עַל־פְּגַי תְהָוֹם: ²⁷
  - $^{28.1}$ בּ/אַמָּצְ/וֹ שָׁחָקִים מְ/מֵּעֵל בַּ/עֲוֹוֹז עִינְוֹת תַּהוֹם: ^{28}
  - בּ/שוֹמְלוֹ לַלַיָּם ו חָקֹּ/וֹ וְ/מַיִם לְא יַעַבְרוּ־פֵּי/ו בְּ/חוּקֹ/וֹ מְוֹסְדֵי אֶרֶץ. ²⁹
- בעת: אָצְלֹיוֹ אָאָמִון וַ/אֶהְיָה שֲצְשַׁעִּים יִוֹם וֹ יָוֹם מְשַׂחֶקֶת לְּ/פָּנְיִיוּ בְּ/כְּל־צַת. ^{30}
  - פ : מַשַּׂחֶקֶת בָּ/תַבָּל אַרְצָי/וֹ וְ/שַׁצְשַׁעַּיֹי/י אָת־בְּגַי אָדָם: פֿ ^{31}
    - יִשְׁמְרוּ: אָשְׁרָּים שִׁמְעוּ־לֶּ/י וְ/אַשְׁרֵי דְּרָכַ/י יִשְׁמְרוּ: 32
      - :אַל־תַּפַרעוּ: אַמָעוּ מוּסָר וַ/חֲכָּמוּ וְ/אַל־תִּפַרעוּ: ³³
- ַנְלְיִ לְ/י לְ/שְׁלֵּר עַל־דָּלְתֹת/י יְוֹם וֹ וְוֹם לְּ/שְׁמֵר מְזוּזָת פְּתָחְיי: 34 אַשְׁרֵי אָדָם שֹמֵלֶ לְּ/י לְ/שְׁלָּד עַל־דָּלְתֹת/י יְוֹם וֹ וְוֹם לְּ/שְׁמֹר מְזוּזִת פְּתָחְיי
  - יָּהְןה מֵאי מצאי $^{35.2}$ הַיִּים וַ יְּיֶּפֶק הָצֹּוֹן מֵ/יְהְוָה ^{35}
    - בו מֶנת: פֿ בּלְיאַנְאַי/י אָהָבוּ מֶנת: פֿ בּלְיאַנְאַי/י אַהָבוּ מֶנת: פֿ ^{36}

- ָנְצֶר הָנָלִי מִצְוַת אָבֶי/ךּ וְ/אַל־תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אָמֶּ/דְ: ^{20}
- :ק/הָרְבּרְבֶּרְבֶּרְהַ עַל־לִבְּרָהְ תָּמֵיד עַׁנְדֵּי/ם עַל־גַּרְגִּרֹהָן 21
- ב2 בְּ/הַתְהַלֶּכְ/הְּ וּ עָּלֵי/הְ וּ הַּלְּּ/הְ הַּלְּשֶׁכְבְּ/הְ תִּשְׁמִּר עָלֵי/הְ וֹ/הַקִּיצֹּוֹתְ הִיא מְּלִיהְ בְּ/שֶׁכְבָּ/הְ תִּשְׁמִר עָלֵי/הְ וֹ/הַקִּיצֹוֹתְ הִיא תִּשִּׁיהֵ/הְ:
  - בּקר מּוֹסְתוֹת מּוֹסְר: אֵוֹר וְ/דֶרֶךְ תַּוֹרָה אָוֹר וְ/דֶרֶךְ תַּוֹיָם תּוֹכְתוֹת מּוּסָר: ^{23}
    - ^{24} לְשִׁלוּן נְכְרִיָה: מֵ/שֶׁת בָע מֵּ/שֶׁלָּחַת לְשָׁוֹן נְכְרִיָה:
  - ^{25} אַל־תַּחְמִד יָפָיָה בִּּ/לְבָבֶר וּ/אַל־תְּחָמִד בָפָיָה בִּי/לְבָבֶר וּ/אַל־תְּחָמִד בַּפִּייָה בּי/לְבָבֶר וּ
  - 26 כֵּי בְעַד־אָשָׁה זוֹנָה עַד־כִּבַּר לֶחֶם וְ/אֲשֶׁת אָישׁ גָפֶשׁ יְקַרָה תָצְוּד: פ
    - :תְּשַׂרְפְּנָה: אַישׁ אַּישׁ בְּ/חֵיקֵלוֹ וֹ/בְגָּדִי/וֹ לְאַ תִשְּׂרְפְנָה: הַ/יַחְתָּה אָֿישׁ אַשׁ בְּ/חֵיקֵלוֹ וֹיֹ
    - :אָם־יְהַלֵּי\ו לְא תְכֶּןִינָה אַל־הַעָּחָלָים וְ\רַגְלָּי\ו לְא תִכּּןינָה אַ אם־יְהַלֵּך אָישׁ עַל־הַעָּחָלִים וְ
    - ^{29} בּן הַ/בָּא אֶל־אֵשֶׁת רֵעֵ/הוּ לָא יְנָּטֶּה בֶּל־הַ/נַּגַעַ בָּ/ה:
    - : יְרָעָב: לַא־יָבִוּזוּ לַ/עַּנָּב פִּי יִגְנִוֹב לְ/מַלֵּא נַפְשׁ/וֹ כִּי יִרְעָב: ^{30}
    - וְלִנְמָצָא יִשַׁלֵּם שִׁבְּעָתָיִם אֶת־כָּל־הָוֹן בֵּיתְ/וֹ יָהַן: 31
    - נֹאַף אִשָּׁה חֲסַר־לֵב מַשְׁחָית נַפְשֹׁ/וֹ הָוֹא יַעֲשֶׂ/נָה: 32
      - הָמֶחָה: אָנֶע־ן/קּלָוֹן יִמְצֵא אֹן/חֶרְפָּתוֹל לְא תִּמֶחָה ^{33}
      - 34 כָּי־קִנְאָה חֲמַת־גֶּבֶר וְ/לְא־יַׁחְמֹוֹל בְּ/יָוֹם נֵקְם:
    - פ: תַרְבֶּה־שְׁחַד: פּ לַא־יִאבָּה הַי תַרְבֶּה־שְׁחַד: פּ לֹא־יָישָׂא פְּנֵי כָל־כָּבֶּר וְ/לְא־יֹאבָה בִּי תַרְבֶּה־שְׁחַד: פּ ^{35}
- ^{13.4} We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.
- מדניםמְדְיָנִים ^{14.1}
- תועבותתו<u>עב</u>ת 16.1
- 16.2 Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Qere.
- ^{22.1} We read one or more accents in L differently from BHQ.
- ^{13.1} Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading
- 13.2 We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.
- ^{13.3} Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

- ַבָּנִיִי שָׁמָר אֲמָרֵי וֹּ/מָצְוֹתַׁיִי תִּצְפָּן אָתַּ/דְ: 1 בָּנִיי שָׁמָר אֲמָרֵי וֹּ/מָצְוֹתַׁי תִּצְפָּן
- עֵינֶי/דָ: אָישָוֹן עֵינֶי/דָ יְ/תוֹרָתִי/י בְּיאִישָוֹן עֵינֶי/דָ: ^{2}
- $= \frac{1}{2}$ ק תַּלְיּחָבָ על־לָּוּחַ לַבֶּרְעֹרָ בּּקיבָרִם עַל־לָוּחַ לָבָּרָב ^{3}
- אָמֶר לַ/חָכָמָה אָחָת/י אָתְ וֹ/מֹנָע לַ/בִּינָה תִקְרָא: 4
- ַלְיקָה: מַ/אִשָּׁה זַרָה מִׁ/נְּרָריָּה אֲמֶרָי/הָ הֶחֲלִיקָה: 5 ֻלִּ/שְׁמֶרֶי/הָ מֶלִיקָה:
  - ַבִּי בְּ/חַלְּוֹן בֵּיתָ/י בְּעַד אֶשְׁנַבְּ/י נִשְׁקָפְתִּי: ⁶
  - ָן/אֵרֶא בַ/פְּתָאיִם אָּבְינָה בַ/בָּנִים <u>וְעַ</u>ר חֲסַר־לֵב:
    - יַצְעָד: אַנֶר בַּיתַ/ה יָצָעָד: פֿגַ/ה אָצֶל פָּגָּ/ה יָצָעָד: ^{8}
  - ^{2} בְּ/נֵשֶׁף־בְּ/עָרֶב יֻוֹם בְּ/אִישָׁוֹן לַיִּיְלָה וַ/אֲפַלָה:
  - ן אַנָּה אַשָּׁה לְ/קְרָאתְ/וֹ שִׁית זוֹנָה וּ/נְצָרָת לֵב: ^{10}
- 11 הֹמָיָה הַיא וְ/סֹרֶכֶת בְּ/בֵיתָ/הּ לֹא־יִשְׁכְּנָוּ רַגְלֶי/הָ:
- 21 פַעַם וּ בַּ/חוֹץ פַּעַם בָּ/רְחֹבְוֹת וְ/אַצֶל כָּל־פָּנָה תָאֶרְב:
- - יַבְרֵיי שָׁלָמִים עָלֶיִי הַיֹּיוֹם שָׁלַמְהִי נְדָרְיי: 14
  - 15 עַל־כֵּן יַצֵאתִי לִ/קראתַ/דְּ לִ/שַׁחֵר עַּנִי/דְ וַ/אֵמְצַאֵּ/דַ:
    - בּרָכַדִּים רָבַדְהִי עַרְשֶּ/י חֲטֻבוֹת אֵטְוּן מְצֶרְיִם: 16
      - ַנְפָתִּי מִשְׁכָּבֵ/י מָר אֲהָלִּים וְ/קּנָּמְוֹן: ¹⁷
    - יבים: $\{\zeta/ה$ גָרְעָלְּסָּה בָּ/אֲהָבִים: עַד־הַ/בָּיֶב עַד־הַ/בָּים:
      - :קיֹתְישׁ בְּ/בֵיתֵל הְלֻּדְּ בְּ/בֶיתְל הְלָּדְ בְּ/בֶרֶה מֵילְרְחְוֹק פֹּי אֵין הָ/אָישׁ בְּ/בֵיתֵל הֹילֹף בְּי/בֶרֶה מֵילְרִחְוֹק
  - :יֹרִק, בְּיתְלֹא יָבָא בָיתְלֹא לְיָוֹם הַ/בֶּטָא יָבָא בִיתְלוֹ ביתְלֹא אַרוֹר־הַ/כֶּטָף לְקָח בְּלֹאָח ביתְלוֹ ^{20}
    - :וּבַּיתֶ/בָּר בְּלְקָתֵ/ה בְּ/חֲלֶק שְׁפָּטָּי/הָ תַּדִּיחֶ/נּוּ
- יַבְוֹא וֹּ/כְ/עֶּׁכֶּס אֶל־מוּסַר אֱוִיל: אָל־טָבַח $^{22.1}$ יָבְוֹא וֹּ/כְ/עֶּׁכֶּס אֶל־מוּסַר אֱוִיל: ^{22}

יָמְוּתוּ: אַדִּיק יִרְעָוּ רַבֶּים אָ/אֱוִילִּים בַּ/חֲסַר־לֵב יָמְוּתוּ: ^{21} ^{22} בַּרְבַּת יָהוָה הָיא תַצְיֹשֵיר וְ/לְא־יוֹסָף עָצֶב עָבָּר בַּרַבַּת בּרבַּת בַּרבָּת ביא תַצְיֹשֵיר בּרבּ בּוּנָה: אַישׁחִוֹק לּ/כִסִיל צַשׁוֹת זָמָה וְ/חָכְמָה לְ/אִישׁ תְּבוּנָה: ^{23} :וְהַיִּקִים יַתַּוֹלָ אָנוּ וְ/תַאֲוָת אַדִּיקִים יְתַּן ^{24} בּלְם: עוֹלֶם יְסְוֹד עוֹלֶם יְעָבוֹר סִוּפָה וְ/אַין רָעָשׁע יְלְצַדִּיק יְסְוֹד עוֹלֶם ^{25} יוי.) אַלעל ל/שלָחִי/ו: ל/שנִים נּן לּ/עינֵים כּן הַ/עַצִּל לִ/שׁלְחִי/ו:

- יראַת יָהוָה תּוֹסֵיף יָמֵים וּ/שְׁנָוֹת רְשָׁצִים תִּקְצְּרְנָה: ²⁷
  - תֹאבָד: תּאַבָּד אַהְחָקת רְשָׁעִים תּאבָד: אַדִּיקִים שִּמְחָה אַבָּד: ^{28}

    - מְעִוֹז לַ/תֹם דָּרֶךְ יְהְוֶה וֹּ/מְחִתָּה לְ/פִּעֲלֵי אָגָן: בּרֶר יְהְנֶה וֹּ/מְחָתָּה לְ/פִּעֲלֵי אָגָן: ^{29}
- צַדִּיק לְ/עוֹלֶם בַּל־יִמֶּוֹט וֹּ/רְשָׁעִּים לָא יִשְׁכְּנוּ־אֶָרֶץ: 30
  - 31 פִּי־צַדִּיק יָנִוּב חָכָמֶה וּ/לְשָׁוֹן תַּהְפָּכוֹת תִּבֶּרְת:
  - יַבְּיִק יַדְעָוּ/ן רָצֶוֹן וּ/פִי רְשָׁעִים תַּהְפֶּכְוֹת: אַפְתֵי צַדִּיק יַדְעָוּ/ן רָצֶוֹן וּ/פִי רְשֶׁעִים

10.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often notation indicates typographical error in BHS.

10.1 Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading

Chapter 11

- ַ מאזַנֵי מֵרְמָה תּוֹעֲבָת יְהָוֶה וְ/אֶבֶן שְׁלֵמֶה רְצוֹנְ/וֹ: ^{1}
  - בּא־זָדוֹן וַ/יָּבִא קָלָוֹן וְ/אֶת־צְנוּעִים חָכְמָה: 2 בָּא־זָדוֹן וַ/יָבָא
- ^{3} אַרָים וּעָקַים הַנְחָ ^{3} ים וּעָקֶלף בּוֹגְדָים וּשׁרִים ^{3} :
- : אָדָלָה הַּאַיל הָוֹן בְּ/יִוֹם עֶבֶרֶה וֹּ/צְדָלָה הַאַּיל מִ/מֶּוֶת ^{4}
- ַלְעָע: יַפָּל רָשֶע: אַדְקַת הָמִים הְיַשֵּׁר דַּרְכָּ/וֹ וֹ/בְ/רִשְׁעָהֹ/וֹ יִפָּל רְשֶׁע: ⁵
  - ַ צִּדְקַת ֻיְשָׁרִים תַּצִּילֵ/ם וֹ/בְ/הַוֹּת בֹּגְדִים יִלְּכֵדוּ: ⁶
- ⁷ בְּ/מְוֹת אָדֶם ֻרְשָׁע תֹּאבֵד תִּקְנֵה וְ/תוֹחֶלֶת אוֹנִים אָבֵדָה:
  - יו: גַּדִּיק מְ/צֵּרָה נֶחֶלֶץ וַ/יָּבָא רָשָׁע תַּחְתָּי/ו ^{8}
  - ? בַּ/פַּה חֲנֵף יַשְׁחָת רֵעֵ/הוּ וֹּ/כְ/דַּעַת צַדְּיִקִּים יֵחָלֵצוּ: 9
  - 10 בְּ/טָוּב צַדִּיקִים תַּעֲלֶץ קְרָיֶה וּ/בַ/אֲבָד רְשָׁעִים רְנָּה:
  - 11 בְּ/בִרְבַּת, יְשָׁרִים הָּרָוּם הֶקֶרֶת וּ/בְ/פִי רְשָׁעִּים הַהָּרָס:
    - 21 בַּז־לְ/ַרַעַ/הוּ חֲסַר־לֵב וְ/אַישׁ תְּבוּנְוֹת יַחֲרִישׁ:
    - בר: מְבַפֶּה דָבֶר: מְגַלֶּה־סְּוֹד וְ/נֶאֱמֵן־רֹּוּחַ מְכַפֶּה דָבֶר: ¹³
    - 14 בָּ/אֵין הַחָבֵּלוֹת יָפָּל־עָם וֹ/תְשׁוּעָה בְּ/רַב יוֹנֵץץ:
      - בּוֹטֵחַ: רע־יֵרוֹעַ כִּי־עָרַב זֶר וְ/שֹׁנֵא תֹקְעִים בּוֹטֵחַ: ¹⁵
    - בּקֶער־עְּשֶׁר: וְעְבֶּרִיצִּים יִתְמְכוּ־עְּשֶׁר: 16 אֲשֶׁת־חֲן תִּתְמְלוּ בָּכֵוֹד וְ/עָרִיצִּים יִתְמְכוּ־עְשֶׁר:
    - יִבְרָי: אַכְזָרִי: אַכְזָרִי אַלּאַ וֹיִשְׁ אָלִי אָרָעָרִי שְׁאַרֹּ/וֹ אַכְזָרִי: ¹⁷
    - :עָּקָה פָעַלַּת־שָׁקֶר רְ/זַרָעַ צְּדָּלָּה שָּׂכֶר אֲמָת אַ עֹשֶׂה פָעַלַּת־שָׁקֶר רְ/זַרָעַ צְּדָלָה שָּׁכֶר אַמָר
      - - יוֹבֶן־צְדָקָה לְ/חַיֵּיֵם וּ/מְרַדָּף רָעָה לְ/מוֹתְ/וֹ: 25 בַּן־צְדָקָה לְ/מוֹתְ/וֹ:
      - ַרָּך: הָנְתְיָמִי דָרָה אַקְשֵׁי־לֵב וֹּ/רְצוֹנֹ/וֹ תְּמִימֵי דָרֶך: ²⁰
        - ַנְקלָט: אַדִּיקִים נִמְלָט: בּרָע וְעֻרָע צַדִּיקִים נִמְלָט: ²¹
      - 22 נֵזֶם זָהָב בָּ/אַף חַזֵיר אָשֶׁה יָפָּה וְ/סֵרַת טֵעַם:
      - 23 מַאַנַת צַדִּיקִים אַך־טָוֹב תִּקְנָת רְשָׁעִים עֶבֶרָה.
- יַשׁ מֱפַזֵר וְ/נוֹסֶף עָוֹד וְ/חוֹשֵׂךְ מִׁיֹּשֶׁר אַדְּ־רְ/מַחְסְוֹר: 24
  - נֶפֶשׁ־בְּרָכָה תְדֻשָׁן וֹּ/מַרְנֶה גַּם־הָוּא יוֹּרָא: ^{25}
  - יר: מְעַבְּרי מְשְׁבְּיר: לְאִוֹם וֹ/בְרָכָה לְ/רִיאשׁ מַשְׁבְּיר: ^{26}
    - בּוֹעֶ רָעָה תְבוֹאֶ/נּוּ: יְבַקֵּשׁ רָצָוֹן וְ/דֵרָשׁ רָעָה תְבוֹאֶ/נּוּ: 27
- בּוֹטֵחַ בָּ/עָשָׁר/וֹ הָוּא יִפָּל וְ/כֶ/עָלֶה צַדִּיקִים יִפְּרְחוּ: 28
  - עוֹכֵר בֵּית/וֹ יִנְחַל־רֶוּחַ וְ/עֶבֶד אֲׁוִיל לַ/חֲכַם־לֵב: ²⁹
  - יָבֶם: סָבֶם: אָץ חַיָּיִם רְ/לֵקַחַ נְפָשְוֹת $^{30.1}$ הָבָם: ^{30}
  - 31 הַן צַדִּיק בָּ/אָרֶץ יְשֶׁלֶם אַׁף כִּי־רָשֶׁע וְ/חוֹטֵא:

^{28.1} We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

מצאימ<u>צ</u>א ^{35.1}

35.2 Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Qere.

 $^{17.1}$ אהבי/האֹהָבַיי

^{20.1} We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

^{26.1} We read one or more vowels in L differently from BHQ.

Chapter 9

1 חַכְמוֹת בָּנְתָה בֵיתָ/ה חָצְבָה עַמוּדֶי/הָ שִׁבְעָה:

2 טָבְחָה טֻבְחָ/הּ מֶּסְכָה יֵינֶ/הּ אַׁף עֻרְכָה שֵׁלְחָנֶ/הּ:

: אָשְלְחָה נַעֲרֹתָי/הָ תִקְרָא עַל־צַּפַּׁי מְרָמֵי קָרֶת ^{3}

4 מִי־פֶּתִי יָסֶר הֻנָּה חַסַר־צַׁב אֲמְרָה לְּ/וֹ:

ַלָּכוּ לַחֲמָוּ בְ/לַחֲמֶ/י וֹּ/שְׁתֹּוּ בְּ/יַיֶן מָסֶכְתִּי: ⁵

 $\vdots$ עזָבָוּ פָּתָאיָם וַ/חְיָוּ וְ/אָשְׁרוּ בְּּעָדֶר בִּינָה ^{6}

יָפֶׁר וּ לֵץ לַקָּחָ לְ/וֹ קָלְוֹן וּ/מוֹכִיחַ לְ/רְעָשׁע מוּמְ/וֹ:

 ^{8} אַל־תִּוֹכַח לֵץ פֶּן־יִשְׂנָאֵ/דָ הוֹכַח לְ/חָכָּם וְ/יָאֱהָבֶ/דָ:

פַ הַּוָן לְ/חָכָם וְ/יֶחָכַּם־עֲוֹד הוֹדַע לְ/צַדִּיק וְ/יָוֹסֶף לֶקַח: פּ

10 תְּחַלָּת חֲכְמָה יִרְאַת יְהָוֶה וְ/ַדֻעַת קְדֹּאָים בִּינָה: 11 כּי־בֵּ/י יַרְבָּוּ יַמֵי/ךּ וְ/יוֹמִיפוּ לְּ/דְּ שְׁנְוֹת חַיִּים:

21 אָם־חַכַּמָתָּ חָכַמְתָּ לֶּ/דְ וְׁ/לַצְּתָּ לֶּ/בַדְ/דְּ תִּשֵּׂא:

אַשֶּׁת בָּסִילוּת הְמָיָה פְּתַיּוּת וּ/בַל־יָדֶעָה מָה: ¹³

ַרָת: אַל־פָׁמַא מְרְמֵי קֶּרֶת: בַּיתָ/הּ עַל־בְּפַׂא מְרְמֵי קָרֶת: 14

בּלְקְרָא לְ/עְּבְרֵי־דֶרֶךְ הַ/מְיַשְׁרִים אְרְחוֹתֶ/ם: ¹⁵ 16 מִי־פַּתִי יָסֵר הֻנָּה וַ/חֲסַר־צַׁב וְ/אָמְרָה לְּ/וֹ:

17 מֵיִם־גָּנוּבִים יָמָתַּקוּ וְ/לְחֵם סְתַרִים יָנָעָם:

פ :קראָילק אָדע שָׁה בּ/עִמָקי שְׁאָוֹל קָרָאָילק. פֿ פּי־רַפַּאִים שָׁם בּ/עִמָקי שְׁאָוֹל קַרָאָילק. פֿ

- ל מִשְׁלֵּי שָׁלֹמָה פּ בֵּן חָכָם יִשַׂמַח־אָב וּ/בָן כְּסִיל תּוּגַת אִמְ/וֹ:
  - : לא־יִוֹעִילוּ אוֹצְרְוֹת בֶשַּׁע וֹּ/צְדָלָה תַּצִּיל מְ/מֵּוֶת ^{2}
  - ^{3} לא־יַרעִים יָהְדְּף אַדֵּיק וּלְהַוַּת רְשָׁעִים יָהְדְּף.
    - יר: עָעָה כַף־רְמָיֶה וְ/יַד חָרוּצִים תַּעֲיִשִׁיר: ^{4}
  - לאָגֵר בַּ/קַיִץ בֵּן מַשְׂכֵּיל נִרְדָּם בַּ/קַצִּיר בֵּן מֵבֵישׁ: 5
  - בָּרָכוֹת לְ/רָאשׁ צַדֵּיק וּ/פִי רְשָׁנִּים יְכַּסֶּה חָמֶס: ^{6}
    - זֶכֶר צַּדִּיק לִ/בְרָכֶה וְ/שֵׁם רְשָׁעִים יִרָקָב: 7
    - אָנִיל שְׁפָּתִּיִם יִלָּבְט: 8 חֲכַם־לֵב יִקַּח מִצְנִת נֶ/אֱנִיל שְׁפָּתַּיִם יִלְבַט:
  - ? הוֹלֵך בַּ/תֹם יֵלֶך בֶּטַח וּ/מְעַקִּשׁ דְּרָכָּי/ו יְנַדְעַ: ⁹
  - יַלָבְט: אָפָתִים יְלָבַט: אַגָע אַפָּת אָאָניל שְׁפָּתִים יָלָבַט: אַזון אַניז יַלָבַט יַלָבַט אַניל אָפָתיים יַלָבַט $^{10.2}$
    - 11 מְקוֹר חַיִּים פִּי צַדֵּיק וּ/פִי רְשָׁנִּים יְכַּסָּה חָמָס:
  - 21 אַנְאָה תִּעוֹרֶר מְדָגִים וְ/עַל כָּל־פְּשָׁעִים תְּכַּסָה אַהְבָה:
    - 13 בּ/שִׂפָתֵי נָבוֹן הַּמָּצֵא חַכְמָה וֹ/שַׁבַט לְעֵנו חַסַר־לֵב:
      - 14 הַכָּמִים יִצְפְּנוּ־דֻעַת וּ/פִי־צֵׁוִיל מְחָתָּה קְרֹבָה:
      - לּהַוֹן עֲשִׁיר קּרְיַת עַזְ/וֹ מְחָתַּת דַּלִּים רֵישֶׁ/ם: ¹⁵
      - רַעָּע לְ/חַטָּאת: אָדִיק לְ/חַיָּיִם הְבוּאַת רָעָּע לְ/חַטָּאת: ^{16}
    - ¹⁷ אָרַח לֻ/חַיִּים שׁוֹמֵר מוּסֵר וְ/עוֹזֵב תּוֹכַחַת מַתְעָה:
    - אָבֶּה הָוּא כְמִיל: עָּבֶּה שִּׁנְאָה שִׂפְתֵי־שָׁקֶר וּ/מוֹצָא דְּבָּה הָוּא כְמִיל:
  - יל: מַשְׂבִּיל: מַשְׂבִּיל: מָשְׁבִּיל: אָ יֶחְדַּל־בָּשְׁע וְ/חֹשֵׂךְ שְׂפָתָי/ו מַשְׂבִּיל: ¹⁹
    - 20 בֶּסֶף וָבְחָר לְשִׁוֹן צַדִּיק לֻב רְשָׁעִים כִּ/מְעָט: 20

- בפר נפש־איש עשר/וֹ וֹ/רָשׁ לֹא־שַמע גערה: יְדְעָךְי יְדְעָרָ רְשָׁצִים יִלְעָרָ אַוֹר־צַדִיקִים יִדְעָרָ אוֹר־צַדִיקִים יִשְׂמָח אוֹר־צַ רק־בַּ/זַדוֹן יָתַּן מַצָּה וְ/אֶת־נְוֹעָצִים חָכְמָה: ^{10}
  - וו מ/הבל ימעט ו/קבץ על־יָד יַרבָּה: ¹¹
- 12 תוחלת ממשכה מחלה־לב ו/עץ חיים תאוה באה:
  - בז ל/דבר יחבל ל/ו ו/ירא מצוה הוא ישלם:
  - 14 תוַרַת חַכָּם מְקוֹר חַיֵּיִם לְּ/סוֹר מִ/מְקְשֵׁי מֶוֶת:
    - יַתְן: אַיָּתְן אַיָּתְן אֵינְן אַיָּתְן אֵינְן אַיָּתְן. אַיּתְן: ¹⁵
  - 26 בָּל־עֲרוּם יַעֲשֶׂה בְ/דֻעַת וֹּ/כְסִיל יִפְרָשׁ אָנֶלֶת.
  - ַמְלָאָדְ רָשָׁע יִפָּל בְּ/רֶע וְ/צִיר אֱמוּנִים מַרְפָּא: 17
  - ריש וְ/קָלוֹן פּוֹרָעַ מוּסֶר וְ/שׁוֹמֵר תּוֹכַחַת יְכַבְּד: ¹⁸
- יבער בֹּלָרָע: מֶעָרָב לְעָנֶפֶשׁ וְ/תוֹעֲבַת בְּסִילִּים סְוּר מֵ/ָרַע: ¹⁹ תַּאֲנָה, נָהָיָה הֶעֲרָב לְעָנֶפֶשׁ וְ/תוֹעֲבַת
- $^{20.3}$ ברוֹעָה כָּסִילֵים יַרוֹעָב $^{20.4}$ אַת־חַכַמִים ו/חכם $^{20.4}$ וּרֹעָה כָּסִילֵים יַרוֹעָב ^{20}
  - 21 חַטַאִים תַּרֵדָּף רַעָה וְ/אֵת־צַּדִּיקִים יִשְׁלֶּם־טִוֹב:
  - 22 טוֹב יָנָחָיל בָּנִי־בַנִים וְ/צַפְוּן לְ/צַּדְּיק חֵיל חוֹטֵא:
  - בראַכֵּל נֵיר רַאשִׁים וְ/יָשׁ נַסְפָּה בַּ/לְא מִשְׁפַּט:
  - בּנְעוֹ אַחָרְ/וֹ מּוּסֵר: אַנָעוֹ אַבָעי/וֹ שׁוֹנָא בָנְלוֹ וְ/אֹהָבֹי/וֹ שִׁחָרְ/וֹ מּוּסֵר: ^{24}
  - פר: פ ^{25} צדיק אכל ל/שבע נפש/וֹ וּ/בטן רשעים תחסר: פ
- 20.3 We read one or more consonants in L differently from BHS $^{20.4}$ ר/חכם יֶחְבֶּב
- הלודהוֹלֵך ^{20.1}
- ^{20.2} Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading

- ¹ חַכְמִוֹת ֻנָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָ/ה וְ/אַנָּלֶת בְּ/יֻדָי/הָ תֶהֶרְסֶ/נּוּ:
  - : הוֹלֵך בְּיִשְׁר/וֹ יְרָא יְהָוֶה וּ/נְלָוֹז דְּרָכָי/וּ בּוֹזֵ/הוּ: ^{2}
  - בּ/פִי־אָוִיל חָטֶר גַּאַגָה וְ/שִׂפָתֵי חֲכָמִים תִּשְׁמוּרֵ/ם:
  - בּיִאָין אַלָפִים אֵבִוּס בֶּר וְ/רֶב־תִּבוּאוֹת בִּ/כְחַ שְׁוֹר: 4 בְּיֹאֵין אֲלָפִים אֵבִוּס בָּר
    - בּזַבָּים עֵד שֶׁקֶר: אָ יָכַזָּב וְ/יָפִיחַ בְּזָבִים עֵד שֶׁקֶר: ⁵
    - בּקשׁ־לֵץ חָכְמָה וַ/אָיָן וְ/דַעַת לְ/נָבְוֹן נַקְל: 6
  - ַבֶּר רְ/אָישׁ כָּסֵיל וּ/בַל־י<u>ֻּדַ</u>ׁעָתָ שְׂפָּתֵי־דָעַת: 7 לֵךְ מֻ/נָּגֶד לְ/אָישׁ כָּסֵיל וּ/בַל־יַּדַעַת
  - 8 חָכְמַת צֵרוּם הָבִין דַּרְכָּ/וֹ וְ/אָוֶּלֶת כְּסִילִים מִרְמָה: 8
    - ^{9} אַוּלִים יָלִיץ אָשֶׁם וּ/בֵין יְשָׁרִים רָצְוֹן: ^{9}

  - $rac{11}{2}$ בּיַת, רְשָׁעִים יִשְּׁמֵד וְ/אֻׁהֶל יְשָׁרִים יַפְּרִיחַ:
- בּרְבֶי־מֶּנֶת: אַישׁ אָ/אַחֲרִיתָּ/הּ דַּרְכֵי־מֶנֶת: ^{12}
- יוּגָה: עִּמְשְׁתְּוֹק יָרָאַב־לֵב וְ/אַחֲרִיתָ/ה $^{13.2}$ נַמּדבּ/שִׁתְּוֹק יָרָאַב־לֵב וְ/אַחַרִיתָ/ה ^{13}
  - - טוֹב: אָישׁ טְוֹב אַרְעָלָי/ו אָישׁ טְוֹב אַ סְוּג לֵב אַ אַלָּי/ו אָישׁ טְוֹב: ^{14}
    - :וֹעְלִאַשֶׁרְאַ יָבְין לַ/כָל־דָּבֶר וֹ/עָלוּם יָבִין לַ/כָל־דָּבֶר וֹ/עָלוּם בּאַ ^{15}
    - יָרָא וְ/סָר מֵ/רֶע וֹּ/כְסִיל מִתְעַבֵּר וּ/בוֹטְחַ: 16
    - אָנֶלֶת וְ/אָישׁ מְזָמּוֹת יְשָׂנֵא: ¹⁷ הָצַר־אַפַּיִם יַעֲשֶׂה אָנֶלֶת וְ/אִישׁ מְזִמּוֹת יִשְׂנֵא:
      - : נָחַלָּוּ פְּתָאיָם אָוָּלֶת ַוֹּ/עֲרוּמִים יַכְתִּרוּ דְעַת ^{18}
  - בּדִיק: עַל־שַׁעֲרָי צַּדִּיק: טוֹבֵים וֹ/רְשָׁעִים עַל־שַׁעֲרָי צַדִּיק: ¹⁹
    - ַנִם־ַּלְ/רֵעֵ/הוּ יָשָּׁנֵא רֵשׁ וְ/אֹהָבֵי עָשִׁיר רַבִּים: 20
    - $^{21.1}$ בָּז־לְ/ַרַעַ/הוּ חוֹטֵא וּ/מְחוֹנֵן עניים $^{21.1}$ אַשְׁרָי/וי ^{21}
    - בֹּ הֵ/לוֹא־ֻיִתְעוּ חַּרְשֵׁי רֻע וְ/חֶסֶד וֹּ/אֱבֶּׁת חַרְשֵׁי טְוֹב: 22
  - בּ/כֶל־עֶצֶב יָהָיֶה מוֹתָר וּ/דְבֵּר־שְׁפָּהַיִם אַדְּ־לְ/מַחְסְוֹר:
    - 24 עַטֶרַת הַכָּמִים עָשֶׁרֶ/ם אָנֶלֶת כְּסִילִים אָנֶלֶת.
      - מאַיל נָפָשׁוֹת עָד אָמֶת וְ/יָפַחַ כָּזָבִים מְרְמֵה:

30.1 We agree with both BHS 1997 3.1 ו/יטד/חייטד/ח and BHQ on an unexpected

Chapter 12

- אָהַב מְּנֹסָר $^{1.2}$ אָהַב הָעַת וְ/שֹנֵא תּוֹכַחַת בָּעַר: אֹהַב מְנֹסָר אַהָב בְּעַר
  - יַרְשִּׁיעַ: מְיִהְהָת מְיִהְנָה וְאָישׁ מְזְמְּוֹת יַרְשִׁיעַ: ^{2} טוֹב יָפִיק, רָצוֹן מַיְהָהָה
  - : לא־יִכּוֹן אָדָם בְּלֹריִמְוֹט וְ/שָׁגְשׁ וְ/שְׁבָשׁ בַּלֹריִמְוֹט בּלֹריִמְוֹט אַדָּם בָּלֹריִמְוֹט ^{3}
- אָשֶׁת־חַיִל עָטֶרֶת בַּעְלֶ/ה וּ/כְ/רָקָב בְּ/עַצְמוֹתָי/ו מְבִישָׁה: ^{4}
  - בּקה: מְקשָׁבִים מְשְׁבָּט מַּחְבָּלוֹת רְשָׁצִים מְרָמָה: ^{5}
    - 6 דברי רשעים אַרב־דָם וּ/פִי יִשְׁרִים יַצִּילִ/ם:
    - : הַפָּוֹדְ רְשָׁצִים וְ/אֵינָג/ם וּ/בֵית צַדִּיקִים יַעֲמְדֹ ^{7}
    - : לְרָבוּז: יְהָלֵּל־אָישׁ וְ/נַעֲוֵה־לֵבׁב יִהְיָהְ לְ/בְוּז: ^{8}
      - ^{9} אָוֹב ְּנָקֶלֶה וְ/עֲבֶד לְ/וֹ אִׁ/מְתַבַּבַּׁד וַ/חֲסַר־לֶּחֶם:
  - יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתֻּ/וֹ וְ/רַחֲמֵי רְשָׁנִּים אַכְזָרִי. 10
  - 11 עבד אַדְמַת/וֹ יִשְׂבֵּע־לֶחֶם וּ/מְרַדֶּף רֵיקִים חְסַר־לֵב:
    - יָהַן: רַעִּים אַדִּיִקִים אַדְעֹים אַדְיַקִים יָהַן. ^{12}
    - יקיק: אַרָה צַדָּיק: מוֹקָשׁ רֻע וַ/יַצֵא מִ/צֵּרָה צַדָּיק: ¹³
- ישוב ^{14.1} לְיוֹ: מְלְפָּרִי פִי־אֵישׁ יִשְׂבָּע־טָוֹב וּעְגְמִוּל יְדֵי־אַדְם ישוב ^{14.1} לְיוֹ:
  - ברך אַוִיל יָשָׁר בְּ/עֵינָי/וּ וְ/שֹׁמֵעַ לְ/עַצָּה חָכָם:
    - :ערום יוַדַע פַעס/וֹ וְ/כֹטֶה קּלְוֹן עָרוּם: ¹⁶ אֵוִיל בַּיִלוּן עָרוּם: ¹⁶
  - יָפֵיחַ אֱמוּנָה יַגִּיד אֱדֶק וְ/עֵד שְׁקָרִים מְרְמָה: 17
- אבוטה בוטה 18.2 וועל בוטה 18.2 וועל בוטה בוטה בוטה בוטה בוטה ^{18.2} בוטה בוטה ¹⁸.
  - יַשְׁלֵן שֶׁבֶּת־אֱמֶת תִּכְּוֹן לֶ/עֲד וְ/עַד־אַרְגִּיעָה לְשְׁוֹן שֶׁבֶּר. ¹⁹
  - : מֶרמָה בְּ/לֶב־חִרְשִׁי בֶע וְ/לְ/יְעֵצֵי שָׁלְוֹם שִׂמְחָה בּ
  - ירע: אַגָּה לַ/צַּדָּיק כָּל־אָגָן וּי/רְשָׁעִים מָלְאוּ רָע: ^{21}
  - בּוֹנְ/וֹ: אַפְתֵי־שֻׁקֶר וְ/עֹשֵׁי אֱמּוּנָה רְצוֹּנְ/וֹ: 22 תּוֹעֲבַת יָהוָה שִׂפְתֵי־שֻׁקֶר וְ/עֹשֵׁי
  - אָוֶלֶת: יָקְרָא אָוֶלֶת: יְקָרָא אָוֶלֶת: בְּסֶה דָּעַת וְ/לֵב בְּסִילִים יִקְרָא אָוֶלֶת: ^{23}
  - יבים ל/מס: $^{24.3}$ ביד-תרוּצִים תְּמְשֶׁוֹל וֹ/רְמְיַבּׁה $^{24.3}$ ביד-תרוּצִים תַּמְשָׁוֹל וֹ/רְמְיַבּׁה ^{24}
    - בּב, בְּלֶב־אָישׁ יַשְׁחֻ/נָה וְ/דָבֶר טִוֹב יְשַׂמְחֻ/נָה: ²⁵
      - בָּרֶק וְ/דֶרֶךְ רְשָׁצִים תַּתְצֵ/ם: 26 יַתַר מֵ/רַצֵּ/הוּ צַּדָּיק וְ/דֶרֶךְ רְשָׁצִים תַּתְצֵ/ם:
      - יַקר חָרִוּץ: אָדָם יָקר חָרְוּץ: אַדָם יָקר חָרְוּץ: ²⁷
      - ^{28} בּּ/אְרַח־צְדָקָה חַיָּיִם בְּעָרָךְ נְתִיבָה אַל־מֶנֶת.
- 18.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often notation indicates typographical error in BHS. ^{24.1} Marks a place where we agree
- with BHQ against BHS in reading
- ^{24.2} Marks an anomalous form. ^{24.3} We read punctuation in L differently from BHS.
- 1.1 Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading
- 1.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
- $^{14.1}$ ישוביָשִׁיב
- 18.1 We read one or more accents in L differently from BHQ.

- ± 1 בּן חָכָם מָוּסַר אָב ןְׁ/לֵּץ לֹא־שָׁמַע גְּעֵרָה: ^{1}
- : מְ/פְּרֵי פִּי־אַישׁ יָאכַל טֵוֹב וְ/נֶפֶשׁ בֹּגְדִים חָמֶס ^{2}
- 2 נצֵר פָּי/ו שׁמֵר נַפִּשָׁ/וֹ פּשֵׁק שִׁפַּתִּי/ו מְחָתַה־לְ/וֹ:
- בּקשָׁן: עָצֵל וְ/נֶפֶשׁ חָרָצִים תְּדָשֵׁן: 4 מָתָאַנָה וַ/אַיִן נַפְשְׁ/וֹ עָצֵל וְ/נֶפֶשׁ חָרָצִים תְּדָשֵׁן:
- לַחַפֵּיר: לַיָּהָר יִשְׁנָא צַדֵּיק וֹ/רַשַּׁע יָבָאִישׁ וּ/יַחַפִּּיר: 5 $^{\circ}$ אָדָקָה תִּצְּר תָּם־דָּרֶךְ וְ/רִשְׁנָּה תְּסַלֵּף חַטָּאת: $^{\circ}$
  - בָי מָתְעַשֵּׁר וְ/אֵין כָּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְ/הָוֹן רָב: 7

- בָּב קוֹנָה קּוֹנָה קוֹנָה אַ פְּנַרְעַ אַוּסָר $^{32.2~32.1}$ מוֹאָס נַפְּשֶׁ/וֹ וְ/שׁוֹמַעַ אוֹסָר ^{32}
  - 33 יָרַאַת ֻיְהוָה מּוּסַר חָכְמֶה וְ/לִּ/פְנֵי כָבְוֹד עֲנֵוְה:
- 31.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
- 32.1 Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.
- 32.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
- ^{3.1} We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.
- $^{14.1}$ יף/פניו
- 18.1 We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.
- 31.1 Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

רָאָדָם מַעַרְכֵי־לֵב וֹּ/מֵ/יְהוָה מַעַנָה לְשְׁוֹן: מַל־דַּרְכֵי־אִישׁ זַף בְּ/עֵינֵי/ו וְ/תֹכֵן רוּחָוֹת יְהוָה: 2

גל אַל־יִהְנָה מַצְעֻשִּׁי/ךּ וְ/יִכֹּנוּ מַחְשְׁבֹתָי/ךּ: 3 גִּלֹ אֵל־יִהְנָה מַצְעֻשִּׁי/דּ

בּעָה: רְעָה: לְעִם רְעָה לְיִוֹם רָעָה בְּעַלְיָהוּ בְּעַבְּעָה בְּעַבְּעָה בְּעַבְּעַלְיִהוּ בְּעָה: ^{4}

 ^{5} תּוֹעֲבַת יָהוָה כָּל־גְּבַה־לֵב יָד לְּיִּד לְא יִנָּקָה.

פֿרע מֻ/ָרע: מַ/ָרע: אָמֶת יָכַפַּר עָגְן וּ/בְּ/יִרְאַת יְהוָה סְוּר מֵ/ָרע: בּ

יָּלְכַם אָתְּ/וֹ: דַּרְכֵי־אֵישׁ גַּם־אוֹיְבָּי/ו יַשְׁלָם אָתְּ/וֹ: 7 בִּּרְרָצִוֹת יָהוָה דַּרְכֵי־אֵישׁ גַּם־אוֹיְבָּי

: טוֹב־מֱעַט בּ/צְדָקָה מֵ/רִב אָבוֹאוֹת בְּ/לְּא מִשְׁפָּט ^{8}

ַלָב אָדָם יְחַשֵּׁב דַּרְכָּ/וֹ וַּ/יהוָה יָכִין צַעֲדְ/וֹ: ⁹

יַמְעַל־פָּי/ו: עַל־שָׂפָתֵי־מֵלֶךְ בְּ/מִשְׁפָּט לְא יָמְעַל־פָּי/ו: עַל־שָׂפָתִי־מֵלֶךְ

11 פַּלֶס וּ וּ/מֹאזְנֵי מֲשְׁפָּט לַ/יהְוָה מַׁעֲשֶׁ/הוּ כָּל־אַבְנִי־כֵיס:

12 מּוֹעֵבַת מֶלָכִים עֲשְׂוֹת ֻרָשַׁע כִּי בִׁאְדָלָָה יִכְּוֹן כִּסֵא.

בבר יְשָׁרִים יָאָהָב אַרָּק וּ/דֹבֵר יְשָׁרִים יָאָהָב ^{13}

14 הַמַת־מֵלֶך מַלְאֲכֵי־מֶנֶת וְ/אַישׁ חָכֵם יְכַפְּרֵ/נָה:

יבים אור־פּנִי־מֶלֶהְ חַיֵּיִם וֹיִים אַלְרְצוֹנֹיוֹ כְּ/עֶב מַלְקוֹשׁ: 15 בּ/אוֹר־פָּנִי־מֶלֶהְ חַיִּים

16 קנה־חָכְמָה מַה־טִּוֹב מֵ/חָרָוץ וּ/קְנָוֹת בִּינָה נִבְחָר מִ/כֵּסֶף:

 $\pm i/$ ָּקרַ אַרָר בּֿרְכְּלוֹ נּצָר פֿאָר מַעָר שׁמֵר בֿרָפְשׁ/וֹ נּצָר פֿאָרוֹ מַלְרָבְים סוּר מַ/בֶע שׁמֵר בּ

:רַוּחַ: גַּבָה רְוּחַ: לְּלְּכְנִי־עֻׁבֶּר גָאֵוֹן נְ/לְ/פְנֵי כְּשָׁלוֹן גַּבַה רְוּחַ: ^{18}

בּאִים: אַת־עניים אָת־עניים אַת־עַלָּל אָת־עַניים אַ טְלַל אַת־גַאִים: אַת־עניים אָר־רוּחַ אָת־עניים אַר־רוּחַ אַת־עניים אַר־רוּחַ אָת־עניים אַר

יהָנָה אַשְׁרִי/ו: אַשְׁרָי/ו: אַשְׁרָי/ו: אַשְׁרָי/ו: מַשִׂבִּיל עַל־דָּבָר יִמְצָא־טָוֹב וּ/בוֹטֵחַ בּ

21 לַ/חַכַם־לֵב יָקָרָא נָבָוֹן וּ/מֶתֶק שְׁפָּתַּיִם יֹסִיף לֻקַח:

אָנֶלֶת: אַנֶּלֶת אָנֶלָים אָנֶלָים אַנָּלָת: וּ/מוּסַר אָנָלִים אָנֶלָת ביִים אַנָּלֶת: ^{22}

יייף לֶקְח: אַיּרָיף לֶקָח: יְטִיף לֶקָח: בְּי/הוּ וְ/עַל־שְׁפָּתָּי/וּ יִסִיף לֶקְח: ²³

בּוּף־דָּבַשׁ אָמְרֵי־נַעַם מָתְוֹק לַ/נָפָשׁ וּ/מַרְבָּא לֶעָצָם: ²⁴

ברַכִּי־מֶּנֶת: אַיַּשׁ דְּרָבִי־מֶּנֶת אַ אַחַרִילְּאָר דַּרְכֵי־מֶּנֶת: בּרְכֵי־מֶנֶת בְּלֹיַ בְּלֶבִי־אָישׁ בְּרָבִי־מֶנֶת בֹּלֹי

" מַ זָּוֹיָן ' בָּ בָּי נְצָׁ מִּ זְּיִבְּנֵי נְנָיוּוֹזִיןְ בַ בְּיִּוּיִוּ

 ^{26} נָפָשׁ עֲמֵל עָמְלָה לְּ/וֹ כִּי־אָבַף עָלָי/ו פִּי/הוּ:

ברכת: ער בּלְיַעַל בּלָרָה בְעָה וְ/עַל־שפּתי/ו $^{27.1}$ בּלְיַעַל בּלָרָה בּלָרָה בְעָה וְ/עַל־שפּתי/ו ^{27}

אַלוּף: מַפְּרָיד אַלוּף: מַפְּרָיד אַלוּף: אַישׁ הַהָפָּכוֹת יָשַׁלַּח מָדְוֹן לְ/נִרְגָּן $^{28.1}$

יבּיֶרֶדְ לֹא־טְוֹב: אַישׁ חֲמָס יְפַתָּה רֵעֵּ/הוּ וְ/הוֹלִיכֹ/וֹ בְּ/דֶרֶדְ לֹא־טְוֹב: ²⁹

עצָה צֵינָי/ו לַ/חְשָׁב תַּהְפֶּכְוֹת קֹרָץ שְׁפָּהִי/ו כִּלָה רָעָה:

21 עַטֶרֶת תִּפְאָרֶת שֵׂיבֶה בְּ/דֶרֶךְ צְׁדָלָה תִּמְצֵא:

יר: אָרֶךְ אַפַּיִם מִ/גִּבְוֹר וּ/מֹזֵעֵל בְּ/רוּחֹ/וֹ מִ/לֹכֵד עִיר: ³²

בּ/חֵיק יוּטַל אֶת־הַ/גּוֹרֶל וֹ/מֵ/יְהוָה כָּל־מִשְׁפָּטְ/וֹ: בַּ/חֵיק יוּטַל אֶת־הַ/גּוֹרֶל וֹ/מֵ/יְהוָה בָּל

 $^{27.1}$ אַפּתי/וֹשׁפּתֹין

- בּלְירָאַת יָהָנָה מִבְטַח־עֵּז וֹּ/לְ/בָנָי/וּ יִהְיָה מַחְסֶה: בּלִירָאַת יָהְנָה מִקְּסֶה:
  - יראת יהוה מקור חיים ל/סור מ/מקשי מות: 27
- אָרָה אָפִּים רב־תַּבוּנֵה וּ/קצר־רוֹח מרִים אוָלַת: ²⁹
  - 30 חַיִּי בַשַּׂרִים לֵב מַרְפָּא וּ/רָקָב צַצְּמְוֹת קְנָאָה:
- - יַּדְיק: אַדְיק: רְעָת/וֹ יַדְּחָה רָשֶׁע וְ/חֹסֶה בְ/מוֹתְ/וֹ צַּדְיק: ³²
  - 33 בָּ/לב נָבוֹן תַּנוּח חַכְמֵה וּ/בְ/ַקְרֵב בְּסִילִים תּוַּדְע:
    - את: אָדָקָה תְרוֹמֵם־גָּוֹי וְ/חֶסֶד לְאָמֵים חַטֵּאת: ³⁴
  - בּישׁ: מֶבֶּישׁ: לְעֶבֶר מַשְּׂבֵּיל וְ/עֶבְרָתֹּ/וֹ תִּהְיֵה מֱבִישׁ: 35
- ענייםעְנָוִים 21.1
- 31.1 We read the punctuation in L differently from BHQ.
- ^{31.2} We read punctuation in L differently from BHS.
- ^{13.1} Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.
- 13.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

- ^{1} מַעֲנָה־ַרָּדְ יָשִׁיב חֵמֶה וּ/דְבַר־עָּׁצֶב יַעֲלֶה־אָף: ^{1}
- 2 לְשָׁוֹן חֲבָמִים תֵּיטִיב דֻּעַת וּ/פִי בְסִילִּים יַבִּיעַ אָוֶּלֶת:
  - $^{3.1}$:בְּיכֶל־מֻקוֹם עֵינֵי יְהְוֶה צׁפֿוֹת רָעִים ו/טוֹבִים ^{3}
    - בּרְרַוּחַ: 4 מַרְפֵּא לֵשׁוֹן עֵץ חַיֵּיִם וְ/סֶלֶף בָּׁ/הּ שֶׁבֶר בְּ/רְוּחַ:
    - : אָבֶי/ו וְ/שֹׁמֵר תּוֹכַחַת יַעְרָם אַ מּוֹסַר אָבֶי/ו וְ/שֹׁמֵר תּוֹכַחַת יַעְרָם ^{5}
    - ָרָת נַעְכָּרֶת: אַדִּיק חְטֶן רֶב וּ/בִ/תְבוּאַת רָעָּע נָעְכָּרֶת: ^{6}
- קְּמָים הַאָרָה הָעָת וְ/לֶב כְּסִילִים לֹא־כֵן: גַבַּח רָשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהָוָה וּ/תִּפְלַּת יְשָׁרִים רְצוֹנְ/וֹ: 8
  - - מּוֹפֶר רָע לְ/עֹזֶב אָרַח שׁוֹנֵא תוֹכַחַת יָמִוּת: ^{10}
- ָּנֵי־אָדָם: אָרָלַן/אָבַדּוֹן נָגֶד יְהְוֶה אַׁף כִּי־לִבְּוֹת בְּנֵי־אָדָם: ¹¹
  - יי גאַהַב־לֵץ הוֹכֵחַ לְ/וֹ אֶל־חֲכָמִים לָא יֵלֶךּ: ¹²
- 23 לֵב שָׁמַחַ יֵיטָב פָּגִים וּ/בְ/עַצְבַת־לֵב רְוּחַ נְכֵאָה:
- ^{14} לַכְּיִלִּים יִרְעָה אָוֶלֶת: אוּלֶנת ו/פני $^{14.1}$ לַסִילִּים יִרְעָה אָוֶלֶת: ^{14}
  - ליקמָי עָנִי רָעֵים וְ/טְוֹב־לֵב מִשְׁהָּה תָמִיד: ¹⁵ כָּל־יְמֵי עָנִי רָעִים וְ/טְוֹב־לֵב מִשְׁהָּה
- וֹב־מֶעַט בָּ/יָרַאָת יָהָוֶה מֵ/אוֹצֵר דָׁב וּ/מְהָוּמָה בְ/וֹ: ¹⁶
- יַנְרָק וְ/אַהַּבָּה־שֶׁם מִּ/שָּׁוֹר אָבֿוּס וְ/שִּׁנְאָה־בְּ/וֹ: ^{17} טָוֹב אֲרָתַת, יֵרָק וְ/אַהָּבָה־שֶׁם מִּ/שָּׁוֹר אָבֿוּס וְ/שִּׁנְאָה־בְּ/וֹ:
  - יָטְקָיט רִיב: אַפָּיִם יַשְׁקָיט רִיב: אָנָרָה מָדְוֹן וְ/אֶָרֶך אַנְישׁ תַמָה יָגָרָה מָדְוֹן וְ/אָרֶך $^{18.1}$
    - קֿלָלָה: אָצַל פּ/מְשָׂכַת הָדֶק וְאַרַח יְשָׁרִים סְלֵלָה: עצַל פּ/מְשָׂכַת הָדֶק אַ 19
      - ינֹק אָמְלוֹ: אָכָם יְשַׂמַח־אָב וּ/כְמִיל אָדָם בּוֹזֶה אִמְלוֹ: ^{20}
  - 21 אַנֶּלֶת שִׂמְחָה לַ/חַסַר־לֵב וְ/אַישׁ אְבוּנָה יְיַשֶּׁר־לֶכֶת.
    - בּבֶּר מֲחֲשָׁבוֹת בְּ/אֵין סֶוֹד וּ/בְ/רָב יוֹעֲצִים תָּקוּם: 22 הָבֵּר מֲחֲשָׁבוֹת בְּ/אֵין
  - 23 שָׂמְחָה ֻלֶּ/אִישׁ בְּ/מַעֲנֵה־פֵּי/וּ וְ/דָבֶר בְּ/עִתְּ/וֹ מַה־טְוֹב:
- בּלְמַעַן סוּר מִ/שָּׁאָוֹל מֶטֶה: בֹּלְמַעָרָ/ה לְ/מַשְׂבָיל לְמַעַן סוּר מִ/שָּׁאָוֹל מֶטֶה: 24
  - בית גַּאִים יָפָח ו יָהְוֶה וְ/יַצָּב גְּבִוּל אֵלְמַנָה: ²⁵
  - בּרִי־נְעַם: מַחְשְׁבְוֹת ֻרֶע וֹּ/טְהֹרִים אָמְרֵי־נְעַם: ²⁶
    - יְתָיָה: עֵכֵר בֵּית/וֹ בּוֹצֵעַ בֶּצַע וְ/שׁוֹנֵא מַתָּנְת יִחְיָה: ²⁷
  - 28 לֶב צַדִּיק יָהָגָה לַ/עַנְוֹת וּ/פִי רְשַׁעִּים יַבִּיעַ רְעִוֹת:
  - יִשְׁמֶע: יַשְׁמֶע: אַדִּיקִים יִשְׁמֶע: בּיִקִים יִשְׁמֶע: ²⁹
  - מאור־עִיניִם יִשַּׂמַח־לֵב שָׁמוּעֵה טוֹבָה תַּדְשָׁן־עֵצֶם: ³⁰
- אָן שִׁמַעַת ^{31.2} אֹזָן שִׁמַעַת ^{31.2} הּוֹכָחַת חַיֵּיִם בְּ/ֶקֶרֵב חֲכָמִים הָּלִין: ³¹

^{28.1} Small letter(s). Shown as small letters without a superscript note number.

^{4.1} We read one or more accents in L differently from BHQ.

עניים<u>עָנ</u>ְנִים 19.1

- יַנְחֶ/נּוּ: אָדָם יַרְחָיב לְ/וֹ וְ/לְ/פָּנֵי גְדֹלֵים יַנְחֶ/נּוּ: 16
- $\dot{}$ בדיק ה/האשֶׁוֹן בָּ/ריבְ/וֹ יבא $^{17.1}$ בדיק ה/האשָוֹן בּ/ריבְ/וֹ יבא 17
  - 21 מַדְיַנִים יַשְׁבָּית הַ/גּוֹגֵל וּ/בֵין עֲצוּמִים יַפְּרִיד.
- אַרְמָוֹן: מּלְקּרִיח־עָז ו/מדונים 19.1 כּלְבַרִיח אַרְמְוֹן: אַ מֹקּרַיִת־עָז ו/מדונים 19.1 בּלָשֵע מ
- בּיָבֶע: יְשְׂבֶּע: מָלְפָּרָי פִּי־אֵישׁ תִּשְׂבֵּע בִּטְנָ/וֹ תְּבוּאַת שְׂכָּחָי/ו יְשְׂבֵּע: 20
  - 21 מות ו/חיים בּ/יד־לְשֵׁוֹן וֹ/אַהָבַי/הַ יאכל
    - בין מֵינְהן מֵעָא אָשָׁה מָצָא אָשָׁה מָצָא אָשָׁה מָצָא אַלּב בּיִלינָ עוֹב בּיַליָנָ ^{22}
    - 23 תַּחָנוּנִים יִדְבֶּר־רַשׁ וְ/עֲשֹׁיר יַעֲנָה עַזָּוֹת.
    - איש רעים ל/התרעע ו/יש אהב דבק מ/אַח:

 $^{19.1}$ אַדְיַנִים /מְדִונִים/ו

17.1 באוּ/בָא

Chapter 19

- י טָוֹב־ַרָשׁ הּוֹלֵךְ בְּ/תֻמֶּ/וֹ מֵ/עִקֵּשׁ שְׁפָּנִי/וּ וְ/הַוּא כְסִיל: 1 טְוֹב־ַרָשׁ הּוֹלֵךְ בְּ
- אָץ בּ/רְגָלֵיִם חוֹטָא: 2 בָּלֹא־דָעַת נָפָשׁ לֹא־טָוֹב וְ/אָץ בָּ/רְגָלֵיִם חוֹטָא:
  - $\dot{z}$ אָוָלֶת אָדָם הְּסַלֵּף דַּרְכֶּלוֹ וְ/עַל־-ֹּהְוָה יִזְעַף לִבְּלוֹ אוּלֶת אָדָם הְסַלֵּף בַּרְכֶּלוֹ וְ
  - ^{4} יִפַּרָד: ^{4} יִפָּרָד בּעִים בְעָים בְּעָים בְּעָים בְיִלְים בְּעָים בּעִים בּעִּים בּעִים בּעִּים בּעִּים בּעִים בּעִים בּעִּים בּעִים בּעִים בּעִים בּעִּים בּעִים בּעבּים בּעִים בּעִים בּעִים בּעים בּעִים בּעִים בּעִים בּעים בּעים בּעים בּעִים בּעים בּעים בּעִים בּעִים בּעִים בּעים בּעיים בּעיים בּעים בּעים בּעיים בּעיים בּעיים בּעים בּעיים בּעיים בּעים בּעיים בּיבּים בּעיים ב
  - ַצָד שָׁקָרִים לָא יִנָּקָה וְ/יָפִיחַ בְּזָבִים לָא יִמְּלֵט: ⁵
  - ַבְּנִים יְחַלּוּ פְנֵי־נָדֵיב וְ/כָל־דָּרֶעִׁ לְ/אָישׁ מַהָּוְ. ⁶
- $^{7.1}$ בָּל אֲחֵי־רָשׁ וּ שְׂנַאַּ/הוּ אַף כִּי מֱרֵע/הוּ רְחַקוּ מְמֶּ/נּוּ מְרַדֵּף אֲמֶרִים לא $^{7.1}$ -הַמְּה:
  - א־טְוֹב: צַפְּשֶׁ/וֹ שֹׁמֵר אְבוּנָה לְ/מְצֹא־טְוֹב: 8
    - פ :עד אַקרים לָא יָנָּקָה וְ/יָפָיחַ כְּזָבִים יֹאבֵד: פ ^{9}
  - ים: אָרֶקֶיל הַּעֲנָוּג אַׁף פִּי־לְ/עֶבֶד וּ מְשֹׁל בְּ/שָׂרִים: 10 לָא־נָאֶוָה לִ/כְסֵיל הַעֲנָוּג אַׁף פִּי־לְ/עֶבֶד וּ
  - עַל־פָּשַׁע: 11.1 אַכָּל אָדָם הָאֱרִיךְ אַפָּאוֹן וְ/תִפאַרְתֹּוֹ וֹ 1/וֹ עֲבָר עַל־פָּשַׁע:
    - יַנְהַם בַּ/כְּפִיר זַעַף מֶלֶךְ וּ/כְ/טֵל עַל־עֵעֶשֶׁב רְצוֹנְ/וֹ: 12 בַּהַם בַּ/כְּפִיר זַעַף
    - מְּדְיֵגְי אִשָּׁה: בָּן כְּסֵיל וְ/דֶלֶף עֹרֵד מִדְיֵגִי אִשָּׁה: בּוֹת לְ/אָבִי/ו בֵּן כְּסֵיל וְ/דֶלֶף עֹרֵד מִדְיַגִי אִשָּׁה: ^{13}
    - 14 בַּיָת וַ/הוֹן נַחַלֵּת אָבָוֹת וֹּ/מֵ/יְהוָה אָשָׁה מַשְׂבֵּלֶת:
      - 25 אַצְלָה תַּפָּיל תַּרְדֵּמָה וְ/נֶפֶשׁ רְמִיָּה תִרְעָב:
    - $:^{16.1}$ יומת אָצָוָה שֹמֵר נַפְּשַׁ/וֹ בּוֹזָה דְרָכָי/ו יומת וֹפּ
      - ינֵן דָל וֹי יְשַׁלֶּם־לְ/וֹ: יְשַׁלֶּם־לְ/וֹ: מַלְוָה יָהוָה חָוֹגֵן דֻל וֹי יְשַׁלֶּם־לְ/וֹ:
  - ^{18} יַפַּר בְּנְ/דְ כִּי־יַיָשׁ תִּקְוָה וְ/אֶל־הְמִיתֹּ/וֹ אַל־תִּעָּא נַפְּשֶׁ/דִּ:
    - אַנְשׁ תּוֹסְף: אַם־תַּצִּיל וְ/עָוֹד תּוֹסְף: גרל גרל הַתָּב נְשֹׁא עָנָשׁ כִּי אָם־תַב ^{19.1} גרל גרל
      - ַבָּל מוּסֶר לְמַּעַן הֶּחְכַּם בָּ/אַחַרִיתֶ/דְּ: ²⁰ שָׁמֵע עֵצָה וְ/קַבֵּל מוּסֶר לְמַעַן
    - 21 רַבְּוֹת מַחֲשָׁבִוֹת בְּ/לֶב־אֵישׁ וַ/עֲצַת יְהֹוָה הֵיא תָקוּם:
      - בַּבָב מַ/אֵישׁ כָּזָב: רְשׁ מַ/אֵישׁ כָּזָב: 22
      - יָרְאָת יְהָוָה לְ/חַיֵּיִם וְ/שָׁבָעַ יָּלִיוְ בַּל־יִפָּקֶד רָע: 23
    - 24 טַּמַן עָצֵל יָד/וֹ בַּ/צַלָּחַת גַּם־אֶל־פִּי/הוּ לְא יִשִׁיבֶּ/נַה:
      - בָּץ הַכָּה וּ/פָּתִי יַעְרֶם וְ/הוֹכִיחַ לְ/נָבוֹו יָבִיו דָעַת: 25
        - יר: אָם זַּלְרִיחַ אָם בֿן מַבְישׁ וּ/מַחְפָּיר: בְּרָיחַ אָם בֿן מַבְישׁ וּ/מַחְפָּיר: ^{26}
    - בּנִי, ^{27.1} לְשִׁמִּעַ מוּסֵר לְּיִשְׁגוֹת מֵיֹאָמָרִי־דָעַת. ²⁷
      - עד בּלִיעַל יַלִיץ מִשְׁפֵּט וּ/פִי רְשֶׁעִים יְבַלְע־אָוַן: ²⁸
      - 29 נַכְוֹנוּ לַ/לֵּצִים שָׁפָטִים וֹּ/מֲהֶלָמוֹת לְעֵנוּ כִּסְילִים:
- $^{16.1}$ יומתיָמְוּת
- $^{19.1}$ גרלגְּדָל
- ^{27.1} We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.
- 4.1 We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.
- $^{7.1}$ לאל
- 11.1 We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

Chapter 17

- 2 טָוֹב פַּת חַרֵבָה וְ/שֵׁלְוָה־בֶּ/ה מְׁלַבִּית מֶלֵא זְבְחֵי־רִיב:
- 2 עַבֶד־משָכִּיל יִמְשׁל בָּ/בָן מבִישׁ וּ/בִ/תְוֹךְ אַחִים יַחַלֹּק נַחַלָה.
  - מצרף לכּסף ו/כוּר ל/זַהָב וּ/בחן לבּוֹת יהוָה:
  - בּתַע מַקשִׁיב עַל־שָּׂפַת־אָוָן שֶׁקֶר מֲזִין עַל־לְשְׁוֹן הַוְּת.
    - לְעָג לֻ/רִשׁ חַרְף עֹשֵּׁ/הוּ שָׂמֵחַ לְּ/אֵּיד לְא יְנָקָה: ⁵
    - לַטֶּרֶת זֶקָנִים בָּנֵי כָנֵים וְ/תִּפְאֶרֵת בָּנֵים אֲבוֹתָ/ם: 6
  - רָאָרָנְאָוָה לְ/נָבֶל שְׂפַת־יֶּתֶר אַׁף כִּי־לְ/נָדֵיב שְׂפַת־שֵׁקֵר: ⁷ לֹא־נָאוָה לְ/נָבֶל
- ^{8} אַבַן־חַן הַלשׂחַד בּּ/עֵינֵי בְעָלֵי/ו אָל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְּנָה יַשְׂבִּיל:
  - ^{9} מֶכַסֶּה־פָּשַׁע מְבַקֵּשׁ אַהָבֶה וְ/שֹׁנֶה בְּ/דָבָר מַפְּרִיד אַלְּוּף:
    - 10 הַחַת גְעֵרָה בְ/מֵבֶין מֵ/הַכָּוֹת כְּסֵיל מֵאָה:
    - יַשְׁלַח־בְּ/וֹ: יַבַקְּשׁ־רֶע וּ/מַלְאָך אַכְזָרִי יְשֶׁלַּח־בְּ/וֹ: אַד־מָרָי יְבֶקְשׁ־רֶּעוֹ
    - ינֹין קֿאָרַלְתְּאוֹ אַרֹבְּטִיל בְּאָרַלְהְאוֹי אַרֹבְּטִיל בְּאָרַלְתְּאוֹ בֹב שַׁכִּוּל בְּאָרַלְתְּאוֹי וֹי ^{12}
  - יוֹב רְעָה מְשָׁיב רָעָה מָּחָת טוֹבָה לֹא־תמיש ^{13.1} רְעָה מְּהָחָת טוֹבָה לֹא־תמיש ¹³
  - יַנְיִר נְטְוֹשׁ: אַיָּחַ בַאִּשִּׁית מֶדְוֹן וְ/לִּ/פְּנֵנְ הִׁתְגַלֵּע הָ/רִיב נְטְוֹשׁ: 14
- בּם־שְׁנֵי/הֶם: מַצְדֵּיק, רָשָׁע וּ/מַרְשִׁיעַ צַּדֵּיק תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם־שְׁנֵי/הֶם:
- 16 לֶ/מָה־זָה מְחָיר בְּ/יַד־כְּמֵיל לִ/קְנָוֹת חָכְמָה וְ/לֶב־אָיִן:
  - יּוָלֵד: קּ/כֶל־עַת אֹהֵב הָּ/רֶעַ וְ/אָח קׁ/צָלָה יִוָּלֵד: ¹⁷
  - אָדֶם חַסַר־לֵב תּוֹקָעַ כֶּף עֹרֶב עֲרָבֹּה לִ/פְנִי רֵעֵ/הוּ: 18
  - יַּבֶקֶשׁ־שָׁעֶבֶר מַצָּאַה מַגְבִּיהַ פִּשְׁע אֹהָב מַצָּאַה מַגְבִּיהַ פִּשְׁע אֹהָב מָצָּאַה מַגְבִּיהַ פִּעְ
- ינְקּאַר בְּ'רְעָה: אַ יְמְצָא־טָוֹב וְ/נֶהְפָּך בְּ'לְשׁוֹנֹיוֹ יִפּּוֹל בְּ'רֶעָה: ^{20}
  - ילֵד כְּסִיל לְ/תְוּגָה לְ/וֹ וְ/לְא־יִׁשְׂמַׁח אֲבֵי נָבֶל: 21
  - 22 לֵב שֻׂמַחַ יִיטֵב גַּהָה וְ/רָוּחַ נְׁכֵאָּה הְּיַבֶּשׁ־גָּרֶם:
  - 23 שַׁחַד מַ/חֵיק רָשָׁע יָקָח לְ/הַטּוֹת אָרְחָוֹת מִשְׁפָּט:
  - 24 אֶת־פָּגֵי מֶבֵין חָכָמֵה וְ/עֵיגֵי כְׁסִׁיל בַּ/קְצֵה־אֲבֶץ:
    - :וֹ/הֶּבְי/ו בֵּן כְּסֵיל וֹּ/מֶּמֶר לְ/יוֹלַדְהָּ/וֹ:
  - בָּם עַנְוֹשׁ לַ/צַּדָּיק לֹא־טָוֹב לְ/הַכָּוֹת נָדִיבִים עַל־יִשֶׁר.
  - :תבוּנָה שִּׁשְּׁהָ אָמֵרִי/ו יוֹדָע דַּעת ו/קר $^{27.1}$ -רוֹח אִישׁ תּבוּנָה בּינָה מוֹקר אַמֵּרִי/ו יוֹדָע בַּעת ו
    - גָם אָוַיל מַחַרִישׁ חָכָם יַחָשֵׁב אֹטֵם שְׂפָּחָי/ו נָבְוֹן: ²⁸

27.1 ו/קריִקר

 $^{13.1}$ תמישתַמְוּשׁ

- ַלְתַאֲנָה יָבַקֵּשׁ נִפְּרֶד בְּ/כָל־תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלֶּע:
- ילא־יַחְפּּץ בַּסִיל בָּ/תְבוּנָה בָּׁי אָם־בְּ/הִתְגַּלְוֹת לְבְּ/וֹ: ^{2}
  - בוא־ֻרָשָׁע בָּא גַם־בְּוּז וְ/עִם־קָלָוֹן חֶרְפָּה: ³
- בַּרֶי פִּי־אָישׁ נַחַל צֹבֵּעַ מְקּוֹר חָכְמָה: 4 מַיִּם צַמֶקּים דְּבֶרֵי פִּי־אָישׁ נַחַל צֹבֵּעַ מְקּוֹר
- ^{5} שְׂצֵּת פְּנֵי־רָשָׁע לֹא־טֶוֹב לְ/הַטָּוֹת צַׁדִּיק בַּ/מִשְׁפָּט:
- יָקְרָא: בְּלְאָוּ בְּ/בִיב וֹּ/פִּי/וּ בְּ/מַהֲלָמְוֹת יִקְרָא: ^{6}
  - ? פּי־כֵסִיל מִחַתַּה־לְ/וֹ וֹ/שְׂפָתָּי/ו מוֵקָשׁ וַפְשְׁ/וֹ:
- : דְבֶרִי גָרְגָּן כְּ/מֶתְלַהְמֵים וֹ/הַׁם יָרְדוּ חַדְרֵי־בֶטֶן ^{8}
- ית: ﴿ מַתַרַפָּה בִּ/מְלַאַכְתָּ/וֹ אָח הוֹא לְ/בַעַל מַשְׁחִית: ﴿
  - מגְדַּל־עוֹ שֵׁם יְהָוֶה בְּ/וֹ־יָרָוּץ צַדְּיק וְ/נְשְׂגָב: 10
- יוֹ הָוֹן צֶשִׁיר קּרְיַת עֻזְּ/וֹ וּ/כְ/חוֹמֶה וִׁשְׂגָּבָה בְּ/מֵשְׂכִּיתְ/וֹ: ^{11}
  - יגְבָּה לֵב־אָישׁ וְ/לִּ/פְנֵי כָבְּוֹד עֲנֵוְה: לֵב־אֵישׁ וְ/לִּ/פְנֵי כָבְוֹד עֲנֵוְה: ^{12}
  - 13 מַשִּׁיב דָּבָר בְּ/טֶרֶם יִשְׁמֻע אָנֶלֶת הִיא־ׁלֹ/וֹ וּ/כְלְמָה:
- 14 רְוּחַ־אֵישׁ יְכַלְבָּל מַחָלֵ/הוּ וְ/רְוּחַ נְּכַאָּה מִי יִשְּׂאֱ/נָה:
  - 15 לַב נָבוֹן יִקנָה־דָעַת וְ/אָזֵן חֲכַמִּים תִּבַקְשׁ־דָעַת.

```
:וּבְשַׁע אָוּתָה־רֶע לֹא־יַחַן בְּעִינְי/ו רֵעְ/הוּ: ^{10}
```

- יַקּבּם־בֶּעת: אְבָלְסְבָּיל לְּ/חָכָּם יָפָּח־דָּעַת: $^{11.1}$ בּּ/בְּעַהַיל לְּ/חָבָּם יַפָּח־דָּעַת: ^{11}
  - לַּעָעים לְּעָים לְסַלֵּף רְשָׁעִים לְּעָרע: מַשְׂבִּיל צַּדִּיק לְעַבִית בְּעָע מְסַלֵּף רְשָׁעִים לַ
  - ^{13} אַטָם אַזְנ/וֹ מִ/זַעֲקַת־דֶּל גַּם־הָוּא יִקְרָא וְיִלְאׁ יַעָנָה:
    - 14 מַתַּן בַּ/סֵתר יִכְפָּה־אָף וְ/שָׁחַד בַּ/חַׁק חַמָה עַזָה:
  - אָןן: אַלפּעַלֵי אָןן: לּ/צַדִּיק עַשִּׂוֹת מִשְׁפָּט וֹ/מְחָתָּה לְ/פִּעַלֵי אָןן:
    - 16 אָדָּם הַוֹעֶה מִ/דֶּרֶדְ הַשְּׁכֵּל בִּ/קְהַל רְפָּאִים יָנְוּחַ:
  - :יַעֲשִׁיר: אַהָב שִׁמְחָסוֹר אֹהָב שִׁמְחָה אֹהֵב יַיִן־ןֹ $\sqrt{\psi}$ מֶן לְא יַעֲשִׁיר: ^{17}
    - בּוֹגֵד: פּלָעָע וְ/תַחַת יְשָׁרִים בּוֹגֵד: בֹּלְצַּדָּיק רָשֶׁע וְ/תַחַת יְשָׁרִים בּוֹגַד ^{18}
  - נים $^{19.1}$ יַן/כַעַס: אָרֶץ־מְדְבֶּר מֵלְאָרֶץ־מְדְבָּר מַלְאָרֶץ מדונים ^{19}
  - $\pm \sqrt{20}$ אוֹצָר ו נֶחְמָד וֻ/שֶׁמֶן בּ/נְוָה חָכָם וּ/כְסִיל אָדָם יְבַלְעֶ/נּוּ: ^{20}
    - יים אָדָקָה וְ/כָבְוֹד: עָבָרָוֹד יִמְצָא חַיִּים אָדָקָה וְ/כָבְוֹד: ^{21}
      - ה: עָז מְבְטָחָ/ה: עָז מְבְטָחָ/ה תָּכֶם אַלָּה חָבָם עָזֹיל מִבְטָחָ/ה: 22 עִיר אָבּרִים עָלָה
      - :וֹעְשָׁבְרוֹת נַפְּשְׁוֹנְ/וֹ שֹׁמֵר מִלְצָּרָוֹת נַפְּשְׁוֹנְ/וֹ שֹׁמֵר מִילָ שׁמֵר פֿי/ו וּ
        - בֿןדָ יָהִיר לֵץ שְׁמֶ/וֹ עוֹשֶּׁה בְּ/עֶבְרָת זְדְוֹן: ²⁴
    - :תְּעַעְלוֹת לַעֲעָל הְּמִיתֶ/נּוּ כִּי־מֵאֲנָוּ יָדָי/ו לַ/עֲשְׂוֹת. בּי־מַאֲנָוּ יָדָי/ו לַ/עֲשְׂוֹת. ^{25}

    - בּל־הַ/יוֹם הִתְאַנָה תַאֲנֶה וְ/צַדִּיק יִּהֵּוְ וְ/לָא יַחְשְׂדְ: ²⁶
      - אַנּוּ: אַרָּאָיבים פֿי־בְיזָמָה יְבִיאָן פֿריבן. אַ פֿי־בָעָים פֿוּעבָה אַ אַ פֿריבן רשָעָים 27
      - צד־כָּזָבִים יֹאבֵד וְ/אָישׁ שׁוֹמֵעַ לְ/גָצַח יְדַבֵּר: ²⁸
- $2^{29.2}$ יכין איש רַשַּע בּ/פָנֵי/ו וֹינִישָּׁר הָוּא וּ יכין איש רַשַּע בָּ/פַנַי/ו וֹינִישָּׁר בָּוּא וּ יכין 29.1 דרכי
  - 30 אֵין חֶכְמָה וְ/אֵין תְּבוּנָה וְ/אֵין עַצָּה לְ/נֶגֶד יְהָוָה: פ
    - :מּוּכָן לִייִּוֹם מִלְחָמָה וְׁ/לַּ/יִהֹוָה הַּ/תְּשׁוּצֶּה בֹּיִים מוּכַן לֹיִיוֹם מִלְחָמָה וְ/לַ/יִהֹוָה הַ

 $^{19.1}$ מדוניםמְדְיָנֵים יכיווָבָין 29.1 $^{29.2}$ דרכי/וַדַּרְכְּ/וֹ

11.1 We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading

Chapter 22

- ^{1} ָנְבְחָר אֱם מֵ/עְּשֶׁר רֶב מְ/כֶּסֶף וֹ/מִ/זָּהָב חַן טְוֹב: ^{1}
  - :עָשִׁיר וַ/רָשׁ נִפְּגָשׁוּ עֹשֵׂה כֻּלָּ/ם יְהָוָה ^{2}
- - :עָקֶב אֲנָוָה יִרְאַת יְהָוֶה עָשֶׁר וְ/כָבְוֹד וְ/חַיִּיִם ^{4}
  - : אָנְים פָּחִים בְּ/דֶרֶךְ עָקֵשׁ שׁוֹמֵר נַפְשׁׁוֹ יִרְחַקּ מֵ/הֶם לֹּ צִּנִּים פָּחִים בְּ/דֶרֶךְ עָקֵשׁ שׁוֹמֵר נַפְשׁׁוֹ
- בָּה בֻּילַנַער עַל־פָּי דַרְכָּיוֹ גַּם בִּי־יַזְלִּיו לְא־יָסִוּר מִמֶּי/נָה: ^{6} מַלֵּוָה בְּעִשִּׁים בְּלֶּהָ לְעָבֶד לֹּנֶּה בְּעִשִׁים מַלָּוָה בְּעִשִׁים בְּעָבִי לֹנֶּה בְּעִשִׁים בַּלְוָה. ^{7} :-לָבֶר וֹיִכְלָה יקצור אָנָן וְ/אַטֶּבֶט עֶבְרָתְ/וֹ יִכְלֶה אַ זֹרֵעַ אַוֹלָה יקצור ^{8}
  - ילָדְל וֹלְאָקלְיוֹ מִילָבָר פִּי־נָתַן הָוּא יְבֹנֶר הָוּא יְבֹנֶת פֿי־נָתַן ^{9} :וְלָקְלוֹן אָיִשְׁבֹּת דָּין וְ/קָלְוֹן אַ מָדֵוֹן וְ/קָלְוֹן אַ בֹּץ וַ וְ/קָלְוֹן ^{10}
  - :קֹלֶה מָלֶר טהור בֿעָ/הו הָלֶב הַן שְׁפָּלִיי/ו רֵעַ/הו מָלֶר אוֹב טהור אֹבָב א ^{11}

    - 21 עיני יְהוָה נָצְרוּ דֻעַת וֹ/יְסַלֵּף דְּבֶרָי בֹגִד:
  - :אָרָאַת בַּלחבוֹת בְּתְנוּךְ בְּלחבוֹת אַרָאַת בַיקוּז בְאַלָי אַבָי אַבָי אַבָי אַבָי אַבָי אַבָי אַבָי אַבי
  - ישָם: ^{14.1} שׁוּחָה עָבֻקָּה פָּי זָרָוֹת זְעִוּם יְהוָה יפול^{14.1} -שָׁם:
- אָנֶלֶת קְשׁנָרָה בְ/לֶב־גָעַר שֵׁבֶט מוֹסָׁר יַרְחִיֶק/נָה מְמֶ/נוּ: 15 אָנֶלֶת קְשׁנָרָה בְ/לֶב־גָעַר
  - ירַ עַשֶּק דָּל לְ/הַרְבָּוֹת לֶ/וֹ נֹתַן לְ/עָשִּׁיר אַדְּ־לְ/מַחְסְוֹר: 16
- י: אָזְגִלְדָ וּ/שְׁמֵע דִּבְרָי חֲכָמֵים וְּ/לִבְּלְדָ תָּשִׁית לְ/דַעְתָּ/י: ^{17} הַט אָזְגְלְ וּ וּשְׁמֵע דִּבְרָי חֲכָמֵים וְ
- 18 בֵּי־נָעִים בִּי־תִשְׁמְרַ/ם בְּ/בִטְגֵ/דְּ יִכְּנוּ יַחְדָּו עַל־שְׂפָתָי/דְ:
  - : אָרָהוֹת בַּ/יהנָה מִבְטַתֻ/ךְ הוֹדַעְתָּי/דְ הַ/יָוֹם אַרְ־אָתָה יִלְיִם אַרְ־אָתָה לִינוֹת בַּ/יהנָה מִבְטַתָּא
    - יָקעַת נְ/קָעַת ב $^{20.1}$ קּעָת בָּתְבָתִּי לְ/קּ שלשום ב $^{20.1}$
- פ (שֹלְחֵי/דָּ: פֿ אַמֶּרִים אֱמֶּת לְ/הַעִּיב אָמֶרִים אֱמֶּת לְ/שֹלְחֵי/דָּ: פֿ $^{21.1}$ אָמֶרִי אָמֶת לְ/שֹלְחֵי/דָּ: פֿ

Chapter 20

- יַחְבָּם: $^{1.1}$ הֹמֶה שֶׁכֶר וְ/כָל־שָׁגָה בֹּׁ/וֹ לְאׁ יָחְבָּם: ^{1}
- יַנְהַם בַּ/כְּפִיר אַיִּמַת מֶלֶךְ מִׁתְעַבְּרֹ/וֹ חוֹטֵא נַפְשְׁ/וֹ: ^{2}
  - : בָּבָוֹד לֻ/אִישׁ שֶׁבֶת מֵ/רֵיב וְ/כָל־אֱוֹיל יִתְגַּלֶע: עֶּבֶת מַ/רֵיב יְתְגַּלֶע: ^{3}
- $\pm \frac{4.1}{2}$ ין: לא־יַחַרַשׁ ישאל לא־יַחַרָשׁ לא־יַחַרָשׁ ^{4}
- : מַיָם עַמֵּקִים עֵצָה בְ/לֶב־אֵישׁ וְ/אָישׁ תְּבוּנָה יִדְלֶ/נָה בַּהַ ^{5}
- ָרָב־אָדָם מִי יִמְצָא: אַישׁ חַסְדָּ/וֹ וְ/אָישׁ צֵּמוּנִים מִי יִמְצָא: ^{6}
  - יורי/ו: אַחֲרִי/ו אַדְּיִק אַשְׁרָי בָנָי/ו אַחֲרָי/ו: ^{7}
  - :עָב עַל־כָּסַא־דָין מְזָרָה בְ/עֵינָי/ו כָּל־רָע אַ אָלֶך יוֹעָב עַל־כָּסַא־דָין מְזָרָה בְּ
    - ייִאמַר זָכֵּיתִי לָבֵּ/י טָהַרְתִּי מֵ/חַטָּאתָ/י: 9 מִי־יָאמַר זָכֵּיתִי לָבָּ/י
- 10 אֶבֶן וַ/אֶבֶן אֵיפָה וְ/אֵיפֶה תּוֹצֲבַת יְהוָה גַּם־שְׁנֵי/הֶם:
- $^{1/}$ גָם בְּעַלֶּלי/ו יִתְנַכֶּר־גָעַר אָם־זַךְ וּעִבֶּלָלִי/ו יִתְנַכֶּר־גָעַר אָם־זַךָ וּעִבָּלָי/ו יִתְנַכָּר־גָעַר אָם־זַרָ
  - :ב־שְׁנֵי/הֶם אַזֶּן שֻׁמַעַת וְ/עַיִן רֹאָה יְהוָה עָשָה גַם־שְׁנֵי/הֶם
  - 13 אַל־תָּאֲהַב אֲנָה פֶּן־תִּנָרֵשׁ פָּקַח עֵינָנִי/דְ שְׂבַע־לָחֶם:
    - ַרע יאמר הַ/קּוֹנֶה וְ/אֹזֵל דֹׁ/וֹ אָז יִתְהַלֶּל: ¹⁴
    - יַדְעַת: אַפְּתִי־דָעַת: אַפְתִי־דָעַת: אַפְתִי־דָעַת: ^{15}
- וֹרָבֶּלְ/הוּ: פִּי־עָרַב זֶר וּ/בְעַד נכרים ^{16.1} חַבְבֵּ/הוּ: ¹⁶
- :אָץישׁ לָחָם שֶׁקָּר וְאַחַׁלַא־פִי/הוּ חָצֶץ אַ עַרַב לֻ/אִישׁ לָחָם שֶׁקָּר וְאַחַּלַא־פִי/הוּ חָצֶץ ^{17}
- 18 מֲחֶשֶׁבוֹת בְּ/עֵצָה תִכָּוֹן וֹּ/כְ/תַחְבֵּלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמֶה: בּוֹלֶה־סָּוֹד הוֹלֶךְ רָכֵיל וּ/לְ/פֹתָה שְׁבָּתִיי/וּ לְאׁ תִתְעֵרָב: 19
- $_{1}^{20.1}$ קשָר באישון ביאי באָקיין אָמֶאין אָבָיין אָמָן ביאישון ביאישון $_{1}^{20.1}$
- $\dot{\varphi}_{\alpha} = \dot{\varphi}_{\alpha} + \dot{\varphi}_{\alpha} + \dot{\varphi}_{\alpha} + \dot{\varphi}_{\alpha} + \dot{\varphi}_{\alpha} + \dot{\varphi}_{\alpha}$ בּרָרָדָ מבחלת בחלת $\dot{\varphi}_{\alpha} = \dot{\varphi}_{\alpha} + \dot{\varphi}_{\alpha}$
  - ַלְרָדִ לְּ/יִהְּוָה וְ/יְשַׁע לֶּ/הָ. אֵשׁלְמָה־רָע קַנָּה לַּ/יהוָה וְ/יְשַׁע לֶ/הָ. ²²
  - יבין אָבֶן אָבֶן אָבֶן אָבֶן אָבֶן אָבֶן אַרְמָה לֹא־טְוֹב: ^{23}
- - יַלַע קּדָשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְ/בַקּר: לַבַקּר מְלָבַשׁ אַדָם יָלַע קּדָשׁ וְאַחַר בָּקַר ^{25}
  - אָנְרָה אַנְיּעָם אָנָרָה חָבֶם אַנְיּעָם אַנְרָה אַנְיּעָם אַנְיּעָם אַנְרָה אַנְרָה אַנְיִים אָנָרָה אַנְרָה אַנְיִים אַנְיִּר חָבָם אַנְיִים אַנְיָּים אַנְּבָּן:
    - ַנְר ֻיְהוָה נִשְׁמַת אָדֶם חֹפֵּשׁ כָּל־חַדְרֵי־בָטֶן: ²⁷
  - ָרוּ־מֶלֶךּ וְ/סָעַד בַּ/חֶסֶד כָּסְאְ/וֹ: ^{28} הָסֶד וָלָאֶמֶת יִצְּרוּ־מֶלֶךּ וְ/סָעַד בַּ/חֶסֶד כִּסְאְ/וֹ:
  - בה: מַיּבָרת בַּחוּרָים כֹּחֲ/ם וַ/הַדָּר זְקַנִים שִׁיבָה ^{29}
  - בָּטֶן: מַדְרֵי־בָטֶן: מַרִיּבָטֶן: מַרִיּבָטֶן: מַבְּרִוֹת פָּצַע תמריק ^{30.1} בְּעֶרֵי מָלִית חַדְרֵי־בָטֶן:
- ^{24.1} Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading
- Marks an anomalous form
- ^{24.3} We read one or more vowels in L differently from BHS.
- $^{30.1}$ תמריקתַּמְרָוּק
- 1.1 We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.
- $^{4.1}$ ישאלן/שָׁאַל נכריםנֶּכְרִיֶּה 16.1
- 20.1 ב/אישון בֶּעשׁוּן ב
- $^{21.1}$ מבחלתמְבנֶּהְלֶת

- 1 פַּלגִי־מֵיִם לַב־מֶלֶךְ בָּ/יַד־יִהְוָה עֲל־כַּל־אֲשֶׁר יַחְפִּץ יַטֵּ/נּוּ:
  - : יָהֶוֹה יָשֶׁר בְּעִינֵי/וּ וְ/תֹכֵן לְבָּוֹת יְהָוָה בְּעִינֵי/וּ וְ/תֹכֵן לְבָּוֹת יְהָוָה ^{2}
    - בָּחָר מְ/זְבַח: אַדָקָה וּ/מִשְׁפֵּט נִבְחָר לַ/יהָנָה מְ/זָבַח: צַעשׂה צַדָקָה וּ/מִשְׁפָּט נִבְחָר לַ
    - רוּם־צֵינַיִם וּ/רְחַב־לֵב גַר רְשָׁצִים חַטָּאת: ^{4}
  - בַּחְשָׁבָוֹת חָרוּץ אַדְּ־לְ/מוֹתֶר וְ/כָל־אָָץ אַדְּ־לְ/מַחְסְוֹר: 5 מַחְשָׁבָוֹת חָרוּץ אַדְּ־לְ/מוֹתֶר
  - : פָעַל אַוֹצֶרוֹת בִּ/לְשְׁוֹן שֻׁקָּר הָבֶל עִּדְּף מְבַקְשֵׁי־מֶוֶת פֿעַל אַוֹצֶרוֹת בַּ/לְשְׁוֹן שָׁקָר הָבֶל בָּלְ
    - - : שׁד־רְשַׁעִים יְגוֹרֵ/ם כִּי מֵאֲנֹוּ לַ/עֲעָוֹת מִשְׁפָּט ^{7}
        - אָישׁ וָזֶר וְּלַדָּר פָּעֵלְיוֹ: ⁸ הַפַּכְפַּׁה דָּרָר אָישׁ וָזֶר וְיִשֶׁר פָּעֵלְיוֹ:
  - 9 טוב לַ/שֶׁבֶת עַל־פָּנַת־גַּג מֵ/אֱשֶׁת מִדְיַנִים וּ/בֵית חֲבֶר:

- ָּן/הָייתָ כְּ/שׁבֶב בְּ/לֶב־יָמֵ וֹּ/כְ/שׁבֵב בְּ/רָאשׁ חִבֵּל: 34
- בקשׁ/נּוּ עוֹד: בל־חַליתי הַלְמוּ/נִי בּל־יַדְעָתִּי מַתִי אַקִיץ אוֹסִיף אַבקשׁ/נּוּ עִוֹד: ³⁵
- 24.1 גול<u>ג</u>יל
- 24.2 יגולָיָגִיל
- 24.3 יולדן/יוֹלֵדְ
- ר/ישמחיִשְׂמַח ^{24.4}
- תרצנהתִּצְּרְנָה ^{26.1}
- ^{26.2} Adaptations to a Qere which L and BHS, by their design, do not indicate.
- $^{29.1}$ מדוניםמְדְיָנָים
- $^{31.1}$ ב/כיסבַ/כְּוֹס

- ^{3.1} Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading
- ^{3.2} We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.
- 5.1 קעיף,/תְעוף ה/תעוף
- $^{5.2}$ איףיָעָוף /ו
- $^{6.1}$ תתאוֹתְתָּאָיו

- אָהָ/הָנִוֹת אָהָ/הַנְעֵיי רָעָה וְ/אַל־תתאו ל.ו לְּאָנְעֵיי רָעָה וְ/אַל־אַל־תַאו ל. אַל־הָנִוֹת אָהָיִיי לַ
- ^{2} נָהָבֶּרְנָה: אָרָעָה אָלָעָטָּל שִׂפְתֵי/הָם אְדַבֵּרְנָה: ^{2}
  - $rac{1}{4}$ קרָמָה יָבָּנָה בֻּיִת וֹּ/בִ/תְבוּנָה יִתְכּוֹנָן:
  - בּל־הַוֹן יָקֶר וְ/נָעִים: הַלָּרִים יְמָּלְאֵוּ בָּל־הַוֹן יָקָר וְ/נָעִים: ^{4}
    - $\frac{1}{2}$ גֶּבֶר־חָבָם בַּ/עֲוֹז וְ/אִישׁ־דַּׁעַת מְאַמֶּץ־כְּחַ:
- :עץ: מְלְחָמֶה וּ/תְשׁוּעָּה בְּעִשֶּׁה־בְּלוֹת מַצְשֶּׁה־בְּלוֹת מַצְשֶּׁה־בְּלוֹת מָצְשֶּׁה־בְּלוֹת מָצְשֶּׁה־בְּלוֹת מָצְשֶּׁה־בְּלוֹת מָצְשֶּׁה־בְּלוֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה־בְּלוֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מָצְשֶּה בְּלֹת מָצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה־בְּלוֹת מַצְשֶׁה בְּלוֹת מַצְשֶׁה בְּלֹת מָצְשְׁהְבָּב מִּבְּלְּתְבָּה בְּלֹת מָצְשְׁהּבְּלֹת מָצְשְׁהְבָּב מִּבְּלְתְבָּב מִּבְּלְּתְבָּב מִּבְּיב מִינְעִץ.
  - ָרָאמָוֹת לֶּ/אֲוָיל חָכְמָוֹת בַּ/שַּׁעַר לְא יִפְתַּח־פִּי/הוּ: 7
    - :מָחָאַב לְ/הָרֶעַ דֹּל/וֹ בְּעַל־מְזִמְּוֹת יִקְרָאוּ ^{8}
    - יַמַת אָוֶלֶת חַטָּאַת וְ/תוֹעֲבָת לְ/אָדָם לֵץ: ^{9}
      - 10 הַתְרַפִּיתָ בְּ/יָוֹם צֶרָה צֵר כֹּחֱ/כָה:
  - 11 הַצֵּל לְקָחֵים לְ/מֵּוֶת וּ/מֲטֵים לְ/הֹרֵג אָם־תַּחְשְׂוֹךְ:
- יַדֶע הָרָא־תָּבֶץ הָוּא־תָבָע וֹ הָרִא־תַבָן לְבּוֹת וּ הְוּא־יָבָיוֹ וְ/נֹצֵּר בָּנְשְּׂ/דְּ הְוּא יַדֶע בּי־תֹאמַׁר הַן רֹא־תַבָענוּ זָה הַ/לֹא־תַבָן לְבּוֹת וּ הְוּא־יָבָיוֹ וְ/נַצֵּר בְּלָאַדָּם בְּ/פְּעֵּלְ/וֹ:
  - 13 אֱכֶל־בְּנָ/י דְבַשׁ כִּי־טֻוֹב וְ/נָפֶת מֻׁתֹּוֹק עַל־חָבֶּ/דְ:
  - פ (אַ תְּכֵּרָת: פֿ דְּעָ/ה הָכְמָה לְ/נַּנְּעָּ/הְ אָם־מֻצָּאָת וְ/יֵנִשׁ אַחֲרֵית וְ/תְקְנָתְ/הֹ לְא תִכַּרָת: פ ^{14}
    - $^{15.3}$ אַל־תָּאֱרֶב רָבְצ'וֹ: אָל־תָּשֶׁבָּד רְבָצ'וֹ: אַל־תָּאֱרֶב רָשָׁע לְ/נָוָה צַבָּיק אַל־תָּשֶׁבָּד רְבָצ'וֹ: ^{15}
      - : כְּלִיקָה יְּכָּשְׁלָּוּ בְּלֶרָאָה וְלְקָם וֹּלְרָשָׁלִים יְכָּשְׁלָּוּ בְ/ַרָעָה וֹלִי בָּלְוּ בְּלֶרָגָה ^{16}
    - יבֶל לְבֶּלְ אויבי/ך ^{17.2 17.1} אַל־תִּשְׂמֶח וֹּ/בְ/כָּשְׁלֹּ/וֹ אַל־יֵגָל לְבֶּלְ
      - $\dot{\gamma}$ יָר אַפָּליין אַפּן אַרָע בּיעָלָיין אַפּן אַרָע בּיעָלָיין אַפּן אַר בּיִראָ, אַפּן אַפּן אַר בּיןראָ
        - ים: אַל־תִּתָת בַּ/מֶרַעֵים אַל־תְּקַנֵּא בָּ/רְשָׁעִים: ¹⁹
        - ן יְדְעָרְי יִדְעָרְי רִשְׁצִים רְשָׁצִים יִדְעָרָ: אַחַרִית לָ/רֵע גַר רְשָׁצִים יִדְעָרְ: ^{20}
      - ברית אַל־תִּתְעָרָב: עם־שׁוֹנִים אַל־תִּתְעָרָב: 21 יַרָא־אֶת־יְהָוָה בְּגַיִי גַּיִרְא־אָרָב: ^{21}
      - ס יוֹדַעַ: ס מְי יוֹדַעַ: ס אָיַדְ/ם אָיָדָ/ם אָיָדָ שְׁנֵי/הֶּם מִי יוֹדַעַ: ס בּי־בָּקּאָם יִקְוּם אַיָּדָ/ם וּ
      - בל־טְוֹב: בַּל־טְוֹב בַּל־טְוֹב בַּל־טְוֹב בַּל־טְוֹב: בַּל־טְוֹב בַּל־טְוֹב בַּל־טְוֹב: ^{23}
      - :אָמֵּר וּ לְעָשֶׁע" צַדָּיִק אָתָּה יִקְבֵעהוּ עַמֵּים יִזְעָמְוּ/הוּ לְאָמִים: אַנֵּר וּ לְעָשֶׁע" צַדָּיִק אָתָּה יִקבָּ
        - בָרְכַּת־טְוֹב: וְעָלֵי/הָּם הָּבְוֹא בִרְכַּת־טְוֹב: ²⁵ וְ/לַ/מּוֹכִיחָים יִנְעָם וְ/עֲלֵי/הָם
          - 26 שְּׁפָתַיִם יָשֶׁק מֵשִּׁיב דְּבָרִים נְכֹחִים:
    - פ ביתֶ/דְּ וֹ מְלַאַכְּשָּׁ/דְ וֹ מְלַאַכְשָּׁ/דְ וֹ מְלַאַרְיִתְּ בִּיתֶ/דְּ: פּ
      - ^{28} אַל־תָּהָי עַד־חָנָם בְּ/רֵעֶ/הְ וֹ /הָ/פַתִּיתָ בּ/שְׂפָתָי/הָ.
    - ^{29} אַל־תּאַמַר כַּ/אַיִשׁ כְּ/פָעֵלְ/וֹ: בָּן אֱעֱשֶׂה־לְּ/י בָּן אֱעֱשֶׂה בָּ/אַישׁ כְּ/פָעֵלְ/וֹ:
      - :עַל־שַׂדֵה אִיש־עָצֵל עָבֵרְהִּי וְ/עַל־בָּׁרֶם אָדָם חֲסַר־לֵב
    - ן גָהֶרְסָה: אָבָנָי/ו נָהֶרְסָה: פָּפָּוּ פָנָי/ו חֲרָלֵּים וְעֶּדֶר אֲבָנָי/ו נָהֶרְסָה: ^{31}
      - מּנְּסֶר: אָשֵׁית לָבֶּי, רְאִיתִי לַקָּחָתִּי מּנְּסֶר: אַנַּכִי אָשֵּית לָבֶּי, רְאִיתִי לַקּחָתִּי מּנְּסֶר: ^{32}
      - מעט שַנוֹת מִעַט תִּנוּמְוֹת מְעַט הָנּוּמְוֹת מְעַט וּ חָבֶּק יָדִיִם לְ/שְׁבֶּב: ³³
        - פ: וּלַבֵּא־מָתָהָלָךְ רֵישֵׁי/דְּ וֹּ/מַחָסְרִי/דְּ בָּ/אִישׁ מַגָּן: פּ אַ־מָתָהָלָרָ רֵישֵׁי/דְּ וֹּ/מַחָסְרִי
          - $^{1.1}$ תתאוֹתָהָאָיו
          - ^{2.1} We read one or more accents in L differently from BHQ.

- $_{2}^{2}$ אַל־תָּגָזֶל־דָּל פָּי דַל־הֶוּא וְ/אַל־תְּדַבָּא עָנִי בַ/שָּׁעַר. אַל־תָגָזָל־דָּל פֿי בַּל־הֶוּא וְ
- בּשׁבֶּעי/הֶם נָכָשׁ: 23 בִּיִיהוָה יַרִיב רִיבֶּ/ם וְ/קַבַע אֶת־קֹבְעֵי/הֶם נָכָשׁ:
- אָר־תַּתְרַע אֶת־בַּעַל אָף וְ/אֶת־אָישׁ חֵמוֹת לְא תְבְוֹא: ^{24}
  - $= \sqrt{\frac{25.1}{4}}$ יקים מּוֹקָשׁ לְעַנְפּשָׁי בּין בּיִשְׁלָּף ארחתען בּין בּיַשְׁלָּף בּין בּיִשְׁלָּף ארחתען בּין בּיִשְׁלָּף בּיִשְׁלִּף בּיִּשְׁלָּף בּיִשְׁלִּף בּיִּשְׁלִּף בּיִין בּיִּבְּיִּשְׁלִייִים בּיִּיִּים בּיִייִים בּיִּים בּיִיים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּייִים בּיִים בּיִים בּיים בּייִים בּייִּים בּייבּים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּיים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִּים בּייִים בּייִים בּייבְים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייבּים בּייִים בּייִים בּייבְיים בּייביים בּייבִייים בּייבִיים בּייבּייביים בּייבּייים בּייבייים בּייביים בּייבּיי
    - אַל־תָּהִי בְ/תְקְעֵי־כֶּף בַּ/עִרְבִים מַשְּׁאָוֹת: ²⁶
- $= \frac{1}{2}$ אָם־אַין־ל/ךָ לִ/שַׁלֵּם לֶ/מָה יָקָּח מְשָׁכָּבלְרָּ מְ/חָתָּייךּ: ^{27}
  - :קי/ק: אַל־תַּסֵג גָּבִוּל עוֹלֶם אֲשֶׁר עָשְׂוּ אֲבוֹנֶרְי/ק:
- פ (קּנְי הְשַׁבְּים לְּלְבָים יִתְנַצֵּב בַּל־יִתְנַצֵּב לְלְבָים הָ לְבְנִי הְלָבְים הַ מְּלָאַרָהֹ הַ מְּלָאַרָהֹ בְּלְבְים הַלְּבִים יִתְנַצֵּב בַּל־יִתְנַצֵּב לְּלְבָּנִי חֲשָׁבְּים: פּ מָּלְיתִ אָישׁ וּ מָּהָיר בִּ/מְלַאַרְהֹּ/וֹ לִּלְבְּנִים יִתְנַצֵּב בַּל־יִתְנַצֵּב לְּלְבָּנִי חֲשָׁבְּים: פּ
- 20.1 שלשום שֶׁלִּישֵׁים מוֹיסתרן/נְסָתֶּר אוֹים שלשום שֶׁלִישֵׁים מוֹיסתרן/נַסְתָּר
- 21.1 We read one or more accents
- in L differently from BHQ.
- $^{25.1}$ ארחת/ואָרְחֹתָגי/ו
- יקצוריִקּצָר ^{8.1} טהורטָהָר ^{11.1}
- יפוליִפָּל ^{14.1}

- $\cdot$ קין אֶת־אֲשֶׁר לְּ/פָנֵי/דְּ פָּנִי/דְּ פָּיַ־תַשַּׁב לְ/לְחָוֹם אֶת־מוֹשֵׁל בָּין תְּבִּין אֶת־אֲשֶׁר לְ/פָנֵי/דְּ
  - אָתָה: אַקרן אָפָש אָתָה אַס־בַּעַל גָפָש אָתָה בּ וְעשֹׁמְתָ שַׂבִּין בְּ/לֹעֶל,
  - : אָל־תַּתָאַו לְחָם כְּזָבִים אַלֹּהָט לְחָבי לְעַמְטַעַמּוֹתָי/ו לְאַהּוּא לָחָם כְּזָבִים אַל־תַּתָאַו אַ
    - : תְּלִיבֶּע בְּ/הַשְּׁאֵיר מְ/בִּינָתְ/בְּ חַדָּל ^{4}
- $^{5.2}$ ה'עטף פֿינָי/דּ בֿיוֹ וְ\אַיגָ/נּוּ כִּי טָשָה יַעֲשֶה־קּ/וֹ כְנָפַיִם בְּּוֹּשֶׁר וּ/עיף ה' ה'שָׁמֶּים: פּ בּי שָׁמָּה בִּי טָשָה בּי בּי שָׁמָה בּי פּ
  - יוין אַל־תתאו ל $^{6.1}$ ק אַר־תתאו אַרַ אָיַן אָל־תתאו ל $^{6.1}$ ק אַל־תקאַם אָת־לָחָם אַר־לָחָם אַר־לָחָם אַריין אַל־תאו
  - ^{7} פָּי ו פָּמוֹ־שָׁעַּר בְּ/נַפְּשׁׁ/וֹ בֶּלִ־תָּוֹא אֱכְל וְ/שְׁתֵה יְאמֵר לֶ/דְ וְ/לְבֹּיוֹ בַּל־עָמֶ/דְ:
    - ? פַּתְּ/דָּדָעָכַלְתָּ תָקִיאֱ/נָּה וְ/שָׁחַׁתָּ דְּבֶרָי/דְּ הַ/נְּעִימִים: ⁸
      - ^{9} בּ/אַזְגִי רֶסִיל אַל־תְּדַבֵּר כִּי־יָבוּז לְ/עֵּלֶכֶל מִלֶּי/דְּ
    - אַל־תָּבְא יְתוֹמִים אַל־תָּבָע וּ/בִ/שְׂבָי אַל־תָּבָא אַל־תָּבָא אַל־תָּבָא אַל־תָּבָא אַל־תָּבָא ^{10}
      - ± 11 פֵּי־גֹאֲלֶ/ם תָזֶק הְוּא־יָרָיב אֶת־רִיבָּ/ם אָתָּ/דְּ
      - ביאָ/ה לַ/מּוּסֶר לְבֶּי/ךְ וְ/אָזְנֶּ/ךְ לְ/אִמְרֵי־דְעַת. ^{12}
    - יָמְוּת: אָל־תִּמְנַע מִ/נַּעַר מוּסֶר בְּי־תַעָּ/נוּ בֹּעלית אָל־תִּמְנַע מִ/נַעַר מוּסֶר בְּי־תַעָּלוּוּ בֹּי
      - אַתָּה בַּ/שֵּׁבֶט תַּבֶּ/נִּוּ וְ/נַפְשׁׁ/וֹ מְ/שָׁאָוֹל תַּצִּיל: 14
        - בַּרְעִי אָם־חָבָם לָבֶּעי יִשְׂטַח לְבָּעי גַם־אָנִי: אָם־חָבָם לָבֶּעי אָם־חָבָם ^{15}
      - ים: עִּעְלָזְנָה כִּלְיוֹתָ/יִ בְּ/דַבֵּר שְׁפָּתִי/דְ מֵישָׁרִים: 16
    - : אַל־יַקּנָא אָלְבּילָה בָּלְהַלְּה בָּי אָם־בְּלִיְרָאַת־יְהוֹה בָּל־הַ/יְוֹם: אַל־יִקנָגָא אָל־יְקַנָּא אָל
      - וֹלָא תְּכֵּרָת: אַם־יִשׁ אַחַרֶית וְׁ/תִקְנָתְ/דְּ לְאׁ תִּכֵּרָת: ¹⁸
      - יים ער אַתָּה בְנִ/י וַ/חֲכֶם וְ/אַשֵּׁר בַּ/דֶּרֶך לְבֶּ/דְ: ¹⁹
      - 1/#: 1 #/ = 'E.D' | =##/ 1 /#+ /##D 2/# =
      - 20 אַל־תְּהָי בְ/סְבָאֵי־יָיֵן בְּ/זֹלֲלֵי בָשָׂר לֶ/מוֹ:
      - ²¹ כִּי־סֹבָא ֻן/זוֹלֵל יַנָּרֵשׁ וֹּ/קְרָעִים תַּלְבִּישׁ נוּמֶה:
      - ²² שָׁמַע לֻ/אָבִי/דְ זָה יָלָדֶ/דְ וְ/אַל־תָּבֹוּז כִּי־זָקְנָה אָמֶ/דְ:
      - :אָמֶת קַנַה וְ/אַל־תִּמְכֵּר חָרְמָה וּ/מוּסָר וּ/בִינָה ^{23}
    - $^{24.3}$ גול $^{24.4}$ יגול $^{24.3}$ אָבֶי אַדֵּיק יולד $^{24.3}$ חָּנָם ו/ישמח $^{24.1}$ יבול $^{24.1}$ יגול וְלַדְּתָּלְּדִּ: ^{25} יאָמֶּלֶד וְלִאָּמֶלֶד וְלַלְדְּתָּלִּר:
      - $^{26.2}$: $^{26.I}$ הָבָלִי תרצנה דְּרָכַי תרצנה הְלָּי, לְעֵינָי לְעֵינָי לְעֵינָי בְּלְבָּלִי תרצנה בּלָּי לְעֵינָי בְּלֹי בְּלִי
        - 27 כֵּי־שׁוּחָה עַמַקּה זוֹנֵה וּ/בָאֵר צַׁבָּה נַכְרַיָּה:
        - אָדָם תּוֹמָף: אַלֶּעָרָם אַלָּבוֹיִם בְּ/אָדָם תּוֹמָף: ²⁸
- ²⁹ לְ/מִי אָוֹי לְ/מֵי אֲבֿוֹי לְ/מִי מדונים ^{29.1} ו לְ/מִי שִּׁיחַ לְ/מִי פָּצַעִים חָנֶם לְּ/מִי חַכְלִלְוּת עֵינֵיִם:
  - $^{\circ}$ קָלְמְאַחֲלֵים עַל־הַ/נֶּיֵן לַּ/בָּאִים לַ/חְקּר מְמְסָךְ: $^{\circ}$
  - ברים: אַל־תָּרָא יָיִן בּי יִתְאַדָּם בִּי־יָתַן ב/כיס ^{31.1} עֵינָ/וֹ יִׁתְהַלֶּדְּ בְּ/מִישֵׁרִים: ³¹
    - ^{32} אַחַרית/וֹ כְּ/נָחָשׁ יִשֶּׁדְ וְ/כְ/צִפְעֹנִי יַפְּרְשׁ:
    - ;יַרַאָּר הַרְּפָּכְוֹת: אַרְאָר זְרָאוּ זָרָוֹת אַרְפָּרְהַ הַּהְפָּכְוֹת: עִינֶי/דְ יִרְאָוּ זָרָוֹת אַרְבָּר הַּהְפָּכְוֹת: ^{33}

ברים: עֹבְרִים: אַהַוֹלֵל־כָּל וְ/שֹׁבֵר עִבְרִים: מַחוֹלֵל־כָּל וְ/שֹׁבֵר עֹבְרִים: 10 $\dot{\phi}^{-1}$ בָּלֶב שָׁב עַל־קַאָּ/וֹ בְּסִּיל שׁוֹנֶה בְּ/אִוַּלְתְּוֹנִה בְּ/אָוַלְתְּוֹנִה בְּ/אָוַ

אָנאָ לְכְמִיל מָגֶּאָנוּ: בּאִיתָ אִישׁ חָבָם בְּעִינֵיי/ו הִּקְנָה לְּכְמִיל מָגֶּאַנוּ: ^{12}

יל הַלְרחֹבְוֹת הַלְּבֶּרֶהְ אֲבָר הַלְחַלְ הַלְחַבְּוֹת מַצְל אַמַר אָבָר אָבָר אַמַר אַמַר אַמַר אַמַר אַמַר אַ ^{13}

יוֹרִמָּטֶתְ/וֹ: עַל־צִיָרֶ/הִ וְּעָצֵׁל עַל־מָטָתְ/וֹ: 14 הַּלֶדֶלֶת הַסְוֹב עַל־צִיָרֶ/ה

 $^{1/2}$ נַאָל אָל־פָּיער, אָל־פָּיער, בּיאַלָּחַת בְּלְאָה בְּיקר, אָל־פָּיער, אָל־פָּיער, אַל־פָּיער, אַלּי־פָּיער, אַלּי־פָּיער, אַלּי־פָּיער, אַלּי־פָּיער, אַל־פָּיער, אַלּי־פָּיער, אַלּייער, אַלּי־פָּיער, אַלּי־פָּיער, אַלּי־פָּיער, אַנְיִייער, אַנְיִייער, אַנְייער, אַנְיִייער, אַנְיִיער, אַנְייער, אַנְיער, אַנְיער, אַנְיער, אָנִייער, אָנִייער, אַנְיער, אַנְיער, אַנְיער, אַנּיער, אַנְיער, אַנּיער, אָנּיער, אַנּיער, אַנּיער, אַנּיער, אַנּיער, אָניער, אַניער, אַנּיער, אַניער, אַניער, אַנּיער, אַניער, אַניער,

יָטַעַם: טָעַם קָאָר הְשִׁיבֵי טָעַם: 16

:יֹך אָזְנִי־כֶּלֶלב עֹבֵר אָתְעַבֵּר עַל־רִיב לְא־לְאוֹני־כָּלֶב עֹבֵר אָתְעַבַּר עַל־רִיב לְא־לְאוֹ

:אָמֶתְלַהְלֵהַ הַ/יֶּרֶה זִּאָּים חָצִים וְ/מֶנֶת.

:יָפָה אָת־רַעֵּ/הוּ ןְ/אָמַׁר הַ/לֹא־מְשַׂחַקּ אָנִי 19 בּן־אַישׁ רָמָָה אָת־רַעֵּ/הוּ וֹ

בּ/אָפֶס עַצִים תִּכְבֶּה־אֵשׁ וּ/בְ/אַין נִרְגָּן יִשְׁתִּק מְדְוֹן:

פ :בירַרִיב: פֿרָתַר־רָיב: פֿרָתַר לְעֵצִים לְעַצִים לְעַצִים לְעַצִים לְעַצִים לְעַצִים לְעַצִים לְעַצִים לַ

22 דְּבֶרִי ֻנְרְגָּן כְּ/מֶתְלַהְמֵים וְ/הֵם יָרְדָוּ חַדְרֵי־בֶטֶן:

ילָב־רָע: אַפָּסף הַיגִים מְצֵפָּה עַל־תָרָשׁ שְׂפָתַיִם דֹּלְקִים וְ/לֶב־רָע: ^{23}

באַפת/ו יָשָׁית מְרְמָה: יֹנָבֶר שׁוֹגֵא וֹ/בְּ/קְרְבֹּ/וֹ יָשָׁית מְרְמָה: $^{24.1}$ ב/שפת/ו באשפת/ו

:יָקַבָּן קּוֹל/וֹ אַל־תַּאֲמֶן־בָּ/וֹ כִּי יֶשֶבַע תּוֹעֵבְוֹת בְּ/לִּבְּ/וֹ: בּי־יְחַבָּן קּוֹל/וֹ אַל־תַּאֲמֶן־בָּי/וֹ בְּי

26 תִּכַּפֶה אֲנְאָה בְּ/מֵשָּׁאֵוֹן תִּגָּלֶה רָעָתְ/וֹ בְ/קְהָל:

בּרָה־שַׁחַת בָּ/ה יָפָּל וְ/גָלֵל אֶבֶן אֵלֶי/ו תָּשְׁוֹב: 27

בא יְעַעֶּה מְדְחָה: אַנָא דַכָּי/ו וּ/פָה חָלָּק יְעַעֶּה מְדְחָה: ²⁸

 $^{24.1}$ ב/שפת/ו $_{
m E}$ שְׁפֶּתָי/ו

 $^{2.1}$ לאל מדונים מִׁדְיָנִים ^{21.1}

Chapter 27

ַ אַל־תַּתָהַלֵּל בְּ/יָוֹם מָחֲר כִּי לֹא־תַׁדַּע מַה־יֵלֶד יְוֹם: ¹

 ^{2} יָהַלֶּלְ/ךָ זֶר וְ/לֹא־פֵי/דְ נָׁכְרִי וְ/אַל־שְׂפָתָי/דְ: ^{2}

: בְּבֶד־אֶבֶן וְ/נַטֶל הַ/חֲוֹל וְ/כַעַס אֲוֹיל בָּבָד מִ/שְׁנֵי/הָם ^{3}

אַכִזְרִיָּוֹת חֲמָה וְ/שֶׁטֶף אָף וּ/מִי יַצַמֹד לְ/פָנֵי קּנָאָה: 4 אַכִזְרִיָּוֹת חֲמָה וְ/שֵׁטֶף אָף

יטָהָבָה מְסַהְּבָה מְלֵּלֵה מְ/אַהְבָה מְסַהְּרָת: סוֹכָה לבּ מִלֹיה מִלֹיה סוֹכָה ל ^{5}

ָנֶאֱמָנִים פָּצְעֵי אוֹהֶב ןְ/נַעְתָּרוֹת נְשִׁיקּוֹת שׁוֹנֵא: ^{6}

ַגָפָשׁ אֲבַעָה תָּבִוּס גָפָת וְ/גָפֶשׁ רְעֵבָּה כָּל־מַר מָתְוֹק: 7

\$ בַּ/צְפּוֹר נוֹדֶדֶת מְן־קָנָ/הּ בֵּן־אִׁישׁ נוֹדֶד מְ/מְקוֹמְ/וֹ:

: אָמֶת אַ אַצַת־נָפָשׁ: אַ אָטֶרָת יְשַׂמַּח־לֵב וּ/מֶתֶק צַרעַּ/הוּ מַ/עֲצַת־נָפָשׁ: ^{9}

רַוֹיִם אַל־אָבוֹא דְּיִלְיהָ אַל־הַעָּדֹב אַל־הַעָּדֹב אַל־הַעָּדֹב אַל־הַעָּדֹב אַל־הַעָּדֹב אַל־הַעָּדֹב אַל $^{10.3}$ אַל־אָבוֹא בּאַל־הַעָּדֹב אַל־הַעָּדִב אַל־הַעָּדִב אַל־הַעָּדִב אַל־הַעָּדִב אַל־הַעָּדִב אַל־הַעָּדִב אַלּיהַ אַלּיקיבוּ אַ אַל־הַעָּדִב אַלּיהַ אָנּיִייִי אָל־הַעָּדִבּיי אַלּיקיבוּ אַ אַל־הַעָּדִב אַלּיהַ אָנִייִי אָל־הַעָּדִבּיי אַלּיקיבוּ אַלּיקיבוּ אַל־הַעָּדִב אַלּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִיקיבוּ אַלִּיקיבוּ אָלִייבוּ אָלִייבוּ אָלִייבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיבוּ אַלִּיקיבוּ אַלִּיבוּ אָלִיבוּ אַנְיבוּ אַלִּיבוּ אַלִּיבוּ אַנְיבוּ אַלִּיבוּ אַנְיבוּ אַלִּיבוּ אַנְיבוּ אַלִּיבוּ אַנְיבוּ אַלִייבוּ אַנְיבוּ אַלִּיבוּ אַלִּיבוּ אַנְיבוּ אַלִּיבוּ אַנְיבוּ אַלִּיבוּ אַנְיבוּ אַלִּיבוּ אַנְיבוּ אַלִּייבוּ אַנְיבוּ אַנְיבוּ אַנְיבוּ אַנְיבוּ אַנְיבוּ אַנְיבוּ אַלִּייבוּ אָלִייבוּ אַנְיבוּ אַנְיבוּ אַנְיבוּ אַנְיבוּ אַנְיבּייל אָלייבוּ אָבייינוּ אָבייינוּ אַלִּייבוּ אָּילייבוּ אָלייבוּ אַלִּייבוּ אָלייבוּ אַלִּייבוּ אַנְיבוּ אַלִּייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָבוּיילייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אַלּייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אַילייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אַלּייבוּ אָּילייבוּ אָלייבוּ אָּילייבוּ אָּילייבוּ אָּילייבוּ אָלייבוּ אָּילייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּי אָלייבוּ אָּיליבוּ אָלייבוּ אַיליבוּ אָלייבוּ אַינוּייבוּ אַילייבוּ אַיליבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָּיליבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָּיליבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלייבוּ אָלי אַידֶ/דְּ טָוֹב שָׁכֵן לֻּרוֹב מֵ/אָח רָחְוֹק:

11 חַבָם בָּנִ/י וְ/שַׂמַּח לִבָּ/י וְ/אָשִׁיבָה חֹרְפִּ/י דָבָר:

יַנְאָה רָעָה נָסְהָר פָּתָאיִם עָבְרָוּ נָעֲנְשׁוּ: 12 עָרָוּם רָאָה רָעָה נָסְהָּר

13 קַח־בָּגְד/וֹ כִּי־עָרַב זֶר וּ/בְעַד נָכְרָיָּה חַבְגַ/הוּ:

14 מְבָּרֶהְ רֵעֵּ/הוּ וּ בְּ/קִוּל ֻגָּדוֹל בַּ/בְּקָר הַשְׁבֵּים אְלֶלֶה תַּחָשֶׁב לְ/וֹ:

:הָלֶף טוֹרֵד בְּ/יָוֹם סַגְּרֵיר וְ/אֵיֶשֶׁת מדונים $^{15.1}$ נִשְׁתַּוָה: ^{15}

:יְקְרָא: אַפָּן־רָוּחַ וְ/שֶׁמֶן יְמִינְ/וֹ יִקְרָא: ^{16}

יַחַד פְּגִי־רֵעֵ/הוּ: בַּרְזֶל בְּ/בַרְזֶל יָחַד וְ/אִישׁ יַחַד פְּגִי־רֵעֵ/הוּ: ¹⁷

18 נֹצֵר הַאַנָה יֹאכַל פַּרְיֵּ/ה וְ/שֹׁמֵר אֲדֹנָי/ו יְכַבָּד:

29 בַּ/מַיִם הַ/פָּנִים לַ/פָּגִים כֵּן לֵב־הָ/אָדָם לְאָדָם:

לא תִשְׂבֵּעְנָה: אָלָם לְא תִשְׂבַּעְנָה וְ/עֵינֵי הָּ/אָלָם לְא תִשְׂבַּעְנָה: $^{20.1}$

21 מַצְרָף ֻלִ/כֶּסֶף וְ/כָוּר לַ/זָהֶב וְ/אִׁישׁ לְ/פִי מַהַלָּלְ/וֹ:

אָם הָּכְהָוֹש־אָת־הַ/אַוֹּיל ו בַּ/מַכְהַשׁ בְּ/תְוֹהְ הַ/רִיפוֹת בַּ/עֵלֵי לֹא־תַסְוּר מֵׁ/עַלֵּי/ו

ָדָעַ הַּדָע פָּנֵי צֹאנֶ/דְּ שִׁית לְבְּ/בְּלְ לַ/עֲדָרִים: ²³

15.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often notation indicates typographical error in BHS. ^{15.3} Marks an anomalous form.

 $^{17.1}$ אויבי/דאָוֹיִב/א

17.2 Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Oere.

^{2.2} We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical

15.1 Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading

Chapter 25

ַ גַּם־אֱלֶה מִשְׁלֵי שָׁלֹמֶה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי ו חִזְקַיָּה מֶלֶד־יְהוּדָה: " גַּם־אֱלֶה מִשְׁלֵי שָׁלֹמֶה אֲשֶׁר הָעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי ו

בְּרֵר אֲלֹהִים הַסְתַּר דְּבֶר וּ/כְכָד אֲלַלִּים הַקּוֹר דְּבֶר בּרְבָר אַלְבִים הַקּוֹר דְּבָר בּרָב ^{2}

: שָׁמַיִם לֻ/רוּם וַ/אָרֶץ לָ/עְמֶק וְ/לֵב מְּלָלִים אַין חֵקֶר ^{3}

 ^{4} הָגוֹ סִיגִים מְ/כֶּסֶף וַ/יֵצֵא לַ/צַּרָף בָּלִי: ^{4}

 ^{5} הָגָוֹ רָשָׁע לִיפְנִי־מֱלֶה וְיִכָּוֹן בַּיְצֶּדֶק כִּסְאְיוֹ:

:אַל־תַּצְמְדֹ אָל־תַּנְקּים אָל־תַּגְלים אָל־תַּצְמְדֹ אַל־תַּצְמְדֹ אַל־תַּצְמְדֹים אַל־תַּבְּמְדֹים אַלּים אַלּים אַלּים אַלּים אַלּמְדָּמְים אַלּים אַלְּמְדֹּים אַלִּים אַלִּים אַלִּמְים אַלִּים אַלִּמְים אַלִּים אַלִים אַלִּמְים אַלִּים אַלְיבּמְים אַלְּים אַלְּים אַלְּים אַלְיבּמְים אַלְיבּמְים אַלְּים אַלְיבּמְים אַלְּיבּמְים אַלְיבּמְים אַלְיבּמְים אַלְיבּמְים אַלְיבּמְים אַלְיבּמְים אַלְיבּמְים אַלְיבּמְים אַלְיבּמְים אַבְּמְים אַלְיבּמְים אָלְיבּמְים אָלְיבְים אַלְּיבּמְים אָלְיבְּמְים אָלְיבְּמְים אַלְּיבְּמְים אַלְּבְּמְים אַלְּיבְּמְים אַלְּיבּמְים אָלְיבִּמְים אַלְּיבְּמְים אַלְּיבְּמְים אַלְיבִּים אַלְיבּמְים אַלְיבּים אַלְיבּים אַלְיבּים אַלְיבִים אָלְיבּים אָלִיבְים אַלְּיבּים אַלְיבּים אַלְיבּים אָלִיבְים אַנְיבּים אָלִיבּים אָלִיבּים אָלְיבּים אָלִיבּים אָלִיבּים אָּבּים אָלִיבְּים אָלִיבּים אָלִיבְּים אָלִיבְּים אַנְיבּים אָלִיבְּים אָבְיּבּים אָלִיבּים אָלִיבְּים אָבּים אָבְיבּים אָלִיבְים אָבּים אָבּים אָבּים אָבְיבּים אָבּים אָבְיבּים אָבּים אָבּים אָבּים אָבּים אָבּים אָבּים אָבְיבּים אָבּים אָבְיבּים אָבּים אָבְיבּים אָבְיבּים אָבּים אָבְיבּים אָבְיבּים אָבְיבּים אָבּים אָבְיבּים אָבּיבּים אָבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבְיבּים אָבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבְיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבְיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבְיבּים אָבּיבּים אָביים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָביים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבּיבּים אָבְיבּים אָבְיבּים אָבְיבּים אָבְיב

 ^{7} פָּי טָוֹב אֲמֶר־לְ/דֹּ עֱלֵה הֵנָּה מֵ/הַשְּפִּילְ/דְ לִּ/פְנֵי נָדֵיב אֲשֶׁר רָאַוּ עֵינֶי/דְ:

 ^{8} אַל־תַּצֵא לְ/רָב מַּתַּר פֶּן מַה־תַּצְשֶׂה בְּ/אַחֲריתָ/ה בְּ/הַכְלִים אֹתְ/ךָ בַעֶּ/ךִּ:

ָרִיבְ/דְ רֵיב אֶת־רֵעֶ/דְ וְ/סָוֹד אַחַר אַל־תְּגָל: ⁹ַרִיבְ/דְ רֵיב אֶת־רֵעֶ/דְ

בן לא תְשִׁוּב: עמֵעַ אַ לְאִדְּבָּתְ/דְּ לְא תְשִׁוּב: ^{10}

11 תַּפּוּחֵי זֶהָב בְּ/מֵשְׂכִּיָּוֹת כֶּסֶף דְּבָּר דְּבָר עַל־אָפְנֵי/ו:

21 בום זהב ו/חלי־כתם מוביח חבם על־און שמעת:

פ :בְּעִר אָדֹנָי/ו יְשִׁיבּ: פּ אַדֹנָי/ו יְשָׁלָג ו בְּ/וֹם קּצִּיר אָיר אָיר הָאָנָן לְ/שֹׁלְחֵי/ו וְ/נָפָשׁ אַדֹנָי/ו יָשִׁיב: פּ ^{13}

ן נְשִׂיאָים ֻן/רוּחַ וְעֶנֶשֶׁם אָיִן אִישׁ מִׁתְהַלֵּל בְּ/מַתַּת־שֶׁקֶר: ^{14}

15 בְּ/אֶרֶךְ אֲפַּיִם יְפַתָּה קָצֵין וְ/לְשָׁוֹן רַבָּה תִּשְׁבָּר־גָּרֶם:

יוֹבָקאתְ/וֹ: אַכְיל דַיֶּי/דֶ פֶּן־תִּשְׂבָּעָּ/נוּ וַ/הֲקאתְ/וֹ: אַכְל דַיֶּי/דֶ פֶּן־תִּשְׂבָּעָּ/נוּ וַ/הֲקאתְ/וֹ:

 $\mp \sqrt{\frac{1}{2}}$ הַקָּר בְּלְ/דְ מִ/בֵּית רֵעֶ/דְ פֶּן־יִשְׂבָּעְ/דְ וּ/שְׂנֵאֶ/דְ הַ הַקַר בְּלְ/דְ

בּפִיץ ֻן/חֶרֶב וְ/חֵץ שָׁנָוּן אָישׁ עֹנֶה בְׁ/רֵעַּ/הוּ עַד שֶׁקֶר: 18

:יוֹם אַרָה וֹיִלֶדָ הַלְּיָוֹם בּלְיִוֹם בַּלְיִוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיִוֹם בַּלְיִוֹם בַּלְיִוֹם בַּלְיִוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיוֹם בַּלְיוֹם בּלִים בּלים בּלִים בּלְים בּלִים בּלְים בּיבּים בּלְים בּיבְּים בּלְים בּלְים בּלְים בּלְים בּלִים בּלְים בּלִים בּלְים בּלְים בּלִים בּלְים בּלְים בּלִים בּלְים בּלְים בּלְים בּלְים בּיבְּים בּלְים בּלְים בּלְים בּבְּים בּלְים בּבְּים בּלְים בּלְים בּיבְּים בּלִים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבּים בּיבּים

פ עַל לֶב־רָע: פֿאַרִים בָּעָד בּּעָד וּ בְּעוֹם קָרָה חָמֶץ עַל־גָעָר וְ/שָׁר בַּ/שִּׂרִים עַל לֶב־רָע: פ ^{20}

:מְיִם אַנְאַ/הַ הַאָּכִלַ/הוּ לֶחֶם וְ/אִם־צְּמֹא הַשְׁקֵ/הוּ מֶיִם אַנַאַ/הוּ מָיִם אַנְאַ/הוּ מִּים אַנְאַ/הוּ מָיִם אַנְאַ/הוּ מִינְאַ/הוּ מִינְאַ/הוּ מִּים אַנְאַ/הוּ מִינְאַים אַנְאַילִים אַנְאַיליים אַנְאַיליים אַנְיִּים אַנְיִּים אַנְאַיליים אַנְיִּים אַנְיִים אַנְיִּים אַנְיִּים אַנְיִים אַנְיִים אַנְיִּים אַנְיִּים אַנְיִים אַנְיִּים אַנְים אַנְיִּים אַנְים אַנְיִּים אַנְים אַנְּים אָנִים אָּנְים אָנִים אָיִבְּים אָנִים אָנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אָּבְּים אָּים בּיִּבְּים אַנְים אָּבְּבְּים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְּים אַנְים אָּבְּים אָּיִים אָּים בּיִּים אָּיבּים אַנְים אָנִים אַנְים אַנְים אָּים בּיִּים אָּים בּינְים אַנְים אַיבּים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַיבּים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַיבּים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים בּינִים אַנְים אַנְים אַנְים אַנְים בּינִים אָינִים אַיבּים אָינִים אַנְים אָינְים אָּיבְים אַנְיבְים אַיבּיבְיּים אָּים בּיבְיבּים אָּיבּ

 ^{22} פָּי גָחָלִּים אַתָּה חֹתָה עַל־רֹאשׁי/וֹ וֹּן/יהוָה יְשַׁלֶּם־לֶּרְדָ.

בּצְ רַוּחַ צֻפּוֹן תְּחַוֹלֵל גֵּשֶׁם וּ/פָּגִים נִזְעָמִים לְשְׁוֹן סְתֶר: 23

בר. אָבֶת עַל־פָּנַת־גָג מֵ/אָשֶׁת מדונים $^{24.1}$ וּ/בֵּית חֶבֶר יֹשׁ טוֹב שָׁבֶת עַל־פָּנַת־גָג מַ/אַשֶּׁת מדונים ^{24}

בָּיִם קָרִים עַל־גָפֶשׁ עֲיֵפֶה וּ/שְׁמוּעָה טׁוֹבָּה מֵ/אֶרֶץ מֶרְחָק: 25

:מְעֶיָן גָרְפָּשׂ וּ/מָקּוֹר מָשְׁחָת צַּדִּיק מָט לִ/פְּגִי־רָשָׁע בּאַ מְעָיָן גָרְפָּשׁ וּ/מָקּוֹר מָשְׁחָת צַּדִּיק מָט לִ

²⁷ אֶּכְּל דְבַשׁ הַרְבָּוֹת לֹא־טֶוֹב וְ/חֲקֶר כְּבֹדָ/ם כָּבְוֹד:

:יָרוּק/וֹ אַין מַעְצֶר ק'רוּחְ/וֹ: אַין מַעְצֶר ק'רוּחְ/וֹ: אַיר פָּרוּצָה אַין חוֹמֶה אִישׁ אַשֶּׁר אַין מַעְצֶר ק'רוּחְ/וֹ: ^{28}

מדוניםמְדְיַנִים 24.1

Chapter 26

1 כַּ/שֵּׁלֵג וּ בַּ/קַּיִץ וְ/כַ/מַטֵר בַּ/קּצֵיר כֵּן לֹא־נַאוָה לְ/כָסִיל כָּבְוֹד:

 ^{2} בַּ/צִּפָּוֹר לָּעוּד בַּ/דְרוֹר לְ/עֵוּף בֵּן הְלְלַת חִנָּם לא $^{2.1}$ תָבְא: ^{2}

 $^{\circ}$ ישָׁוֹט ֻלַ/סּוּס מֶתֶג לַ/חֲמֶוֹר ןְׁ/שֵׂבֶט לְעֵנִו כְּסִילִים: $^{\circ}$

: אַל־תַּעַן בָּסִיל בְּ/אָוַלְתֵּלוֹ בָּן־תִּשְׁוֶה־לְּלוֹ גַם־אָתָה ^{4}

 ^{5} עַנָה בְסִיל כְּ/אִוּלְתְּ/וֹ פֶּן־יִהְיָה חָבָם בְּ/עֵינָי/ו:

: מְקַצָּה, רַגְלַיִם חָמָס שֹׁתָה שֹׁלֵחַ דְּבָרָים בְּ/יַד־בְּסִיל ^{6}

7 דַּלְיָוּ שֻׁלַּוִים מִ/פִּמֵּחַ וֹּ/מָשָּׁל בְּ/פִּי כְסִילִים:

אָכֶן בְּ/מַרְגַּמֶּה כֵּן־נוֹתַן לִ/כְסִיל כָּבְוֹד: ^{8}

ָרִיַד־שָׁכָּוֹר וֹּ/מָשָּׁל בְּ/פִּי כְסִילִים: ^{9}

- : אָרשׁ־אֹהַב חָכְמָה יְשַׂמַּח אָבֵי/ו וְ/רֹעָה זוֹנוֹת יְאַבֶּד־הְוֹן ^{3}
- בּ מֶּלֶדְ בְּ/מִשְׁפָּט יַצְמִיד אָרֶץ וְ/אַישׁ תְּרוּמְוֹת יֶהֶרְסֶ/נָה: 4 מֶּלֶדְ בְּּ/מִשְׁפָּט
  - ַנֶּבֶר מַחֲלֵיק עַל־רֵעֵ/הוּ דָּשֶׁת פּוֹרֵשׁ עַל־פְּעָמֶי/ו: ⁵ַגֶּבֶר מַחֲלִיק
    - $\div$ רָע אָישׁ רָע מוֹקֵשׁ אְישׁ בָּע אָישׁ אָישׁ אַישׁ אַישׁ אַישׁ בּע מוֹקֵשׁ אַ היקֿע אָישֿ פֿיק פֿ
      - ָרָעַ צַדִּיק דָּין דַּלֵּיִם רָשָּׁע לֹא־יָבִין דָּעַת: ⁷
    - אָנְיַעִי לָצוֹן יָפִיחוּ קּרְיָה וַ/חֲכָמִים יָשִׁיבוּ אָף: ^{8}
- : אַישׁ־חָכָּם ַנִשְׁפָּט אָת־אִישׁ אֱנֵיל וְ\רָגַז וְ\שְׂחַׁק וְאַיו נְחַת ^{9}
  - :וֹעָיָים יְשְׂנְאוּ הַקָּטְיוֹ יִשְׂנְאוּ הַתָּם יִשְׂנְאוּ הַבְּקִעְוּ נַפְּשְׁ/וֹ: אַנְעֵיַי דָמִים יִשְׂנְאוּ הַתָּם יִשְׁנְאוּ בּ
  - נָה: יְשַׁבְּחֶ/נִּה יְשַׁבְּחֶ/נָה בְּ/אָחָוֹר יְשַׁבְּחֶ/נָה: ^{11}
  - . בירישָעִים: על־דְּבַר־שָׁקָתְר בָּל־מְשָׁרְתָי/ו רְשָׁעִים: ^{12}
  - : הָהָר וְאָישׁ הְּכָכִים נִפְּגָשׁוּ מֵאִיר־עֵינֵי שְׁנֵי/הָם יְהָוָה ^{13}
    - 15 ": ("" · (" AT:) · T ·] · T · (T
    - 14 מֶלֶך שׁוֹפֵט בֶּ/אֱמֶת דַּלֵּים צִּסְאֹ/וֹ לְ/עַד יִכְּוֹן:
  - יַשָּבֶט ֻן/תוֹכַחַת יָתַּן חָכְמֶה וְ/נַעַר אְשִׁלָּח מִבִישׁ אִמְ/וֹ: אַמְיֹי
- יַרְאָוּ: רַשְׁעִים יִרְבֶּה־פֵּשֶׁע וְ/צַדִּילִים בֶּ/מֵפֶּלְתַּ/ם יִרְאָוּ: 16
  - יַפֵּר בִּנְ/דְ וַ/ינִיחֶ/דְ וְ/וָהָן מַעֲדַנִּים לְ/נַפְּשֶׁ/דְ: פּ 17
  - וּן יָפָּרְע עֻם וְ/שֹׁמֵר תּוֹרָה אַשְׁרְ/הוּ: ½/אַין חֲזוֹן יָפָּרָע עָם וְ/שֹׁמֵר תּוֹרָה אַשְׁרְ/הוּ:
  - אַין מַעֲנָה: אַרָּבָרִים לֹא־יַנָּסֶר עֲכֶד כְּי־יָּבָין וְ/אַין מַעֲנָה: ¹⁹
  - יָתָ אַישׁ אָץ בּ/דְבֵרֵי/ו תִּקְנָה לִ/כְמִיל מָמֶּ/נּוּ: ^{20}
    - יְהֶיָה מֶנְוֹן: מְלְנַעַר עַבְדֶּ/וֹ וְאַחֲרִיתֹּ/וֹ יִהְיָה מֶנְוֹן: ²¹
    - יָבֶרָה מָדְוֹן וּ/בַעַל חֵמָה רַב־פָּשַׁע: ²² אָישׁ־אַף יְגֶרָה מָדְוֹן וּ/בַעַל
  - בּאֲנָת אָדָם תַּשְׁפִּילֶ/נּוּ וּ/שְׁפַּל־דֹׁוּחַ יִתְמְּדְ כָּבְוֹד: 23
  - יַגִּיד: אָלָה יִּשְׁמַע וְ/לְּא יַגִּיד: ^{24} חוֹלֵק עם אַנָב שוֹנֵא נַפְשָׁ/וֹ אָלָה יִשְׁמַע וְ/לְּא יַגִּיד:
    - בּ/יהוֶה יְשַׂגָב: אַדָם יָהֵן מוֹקֵשׁ וּ/בוֹטֵחַ בַּ/יהוָה יְשַׂגָב: ²⁵
  - 26 רַבִּים מְבַקְשֵׁים פָּנֵי־מוֹשֵׁל וֹּ/מֵ/יָהוָה מִשְׁפַּט־אָישׁ:
- פ :אָישׁ אָישׁ עָוֶל וְ/תוֹעֲבַת רָשָׁע יְשַׁר־דָּרֶך: פ אַריִּדֶרָן: פּ בּוֹעְבַת בָשָׁע יְשַׁר־דָּרֶך:

- ָלאַיתִיאַל ן/אַכָל: פּן־יָלֶה הַ/מַּׁעָּא נָאָם הַ/נֶּבֶר לְ/אִיתִיאַל לְ/אַיתִיאַל ן/אַכָל: ^{1} דְּבֶרָי וּ אָגוּר בּּן־יָלֶה הַ/מַּעָּא נָאָם הַ/נֶּבֶר לְ/אִיתִיאַל לְ/אַיתִיאַל וְ/אַכָל:
  - : בְּעַר אָנֹכִי מֵ/אֵישׁ וְ/לְאֹ־בִינַת אָדָם לְ/י ^{2}
  - ן אָדְעים אָדָע: הָלְאַ־לָמַדְתִּי חָכְמָה וְ/דַעַת קְדֹּשִים אָדָע: ^{3}
- ל מִי עָלֶה־שָׁמַּיִם ו וַ/יַרַד מִי אָסַף־רֹּוּחַ ו בְּ/חָפְנָּי/ו מִי צֵבַר־מַּיִם ו בַּ/שִּׂמְלָּה מִי 4 הֵקִים כָּל־אִפְּסִי־אַרֵץ מַה־שָׁמְ/וֹ וּ/מֵה־שָׁם־בְּוֹ/וֹ כֵּי תָדְע:
  - :לחֹקים בְּ/הֹיִ בָּל־אָמְרַת אֱלְוֹהַ צְרוּפֻה מָגַן הוֹא לַ/חֹקים בְּ/וֹ
  - פ : אַל־דְּבָזֶרְאוֹ פָּן־יוֹכִיחַ פָּן אַל־דְבָּגָרִאוֹ פָּן אַל־אַל־פָּוֹסְףָ אַל־דְבָּגָרִאוֹ פּּן אַל־דְבָּגָאַ פֿ ^{6}
  - ַ אָמָרָתִ שָאַלְתִּי מֵ/אָתָּ/ךּ אַל־תִּמְנַע אַמֶּי/נִי בְּ/טֶרֶם אָמְוּת: ⁷ אֲמַיִם שָׁאַלְתִּי מֵ/אָתָּ
- ^{8} אָןא וּ וּ/דְבַר־כָּזָּב הַרְחֵׁק מִפֶּּ/נִי רֵאשׁ וַ/עֹשֶׁר אַל־תְּתֶּן־לֵּ/י הַטְרִיפַּ/נִי לֶחֶם חַקּּ/י ^{8}
- ן אָשַׂבּע וּ ן/כְּחַשְׁתִּי ֿן/אָבַּׁרְתִּי מֵי יְהָׁנָה וּ/בֶּן־אִנַּרָשׁ ן/גַנַבְתִּי ןֹ/חָפַּשְׁתִּי שֵׁם ^{9} אַלדּוּי: פּ
  - :אָשֶׁמְתָּ, אָל־אָדנ $^{10.1}$ אָ אָל־אָדנ $^{10.1}$ אָ אַל־אָדנ ^{10} אַל־אָדנ ^{10}
    - וֹן אָבֶרְן: יָקַלֵּל וְ/אֶת־אִׁמֹּ/וֹ לָא יְבַרְךְ: 11 דּוֹר אָבִי/ו
    - : יָהָן לְא רָחָץ וֹיל אַלְאוֹ וֹיל בְּעִינָיִי/וּ בְּעִינָיִי/וּ לְא רָחָץ בּוֹר פָּ
      - :וֹנְעֵשְׁאוּ: אָנְעֵלְיּעוֹ וְיְנָעֵיְאוּ בִּילָרוֹ יְנָעֵאָאוּ: אַנְגִי/וֹ בְּתַלְּוּ עִינָגִי/וֹ אַנְבַּעַ
- יוֹנִים מַלְאֶרֶץ וְ/אֶבְיוֹנִים מַלְאֶרֶץ וְ/אֶבְיוֹנִים מַתְּלְעֹתָי/ו וּ קְּנִילְ לְּוֹנִים מֵלְאֶרֶץ וְ/אֶבְיוֹנִים מֵלְאֶרֶץ וְ/אֶבְיוֹנִים מֵלְאֶרֶץ וְ/אֶבְיוֹנִים מֵלְאֶרֶץ וְ/אֶבְיוֹנִים מֵלְאֶרֶם: פּ
  - בּוֹן: אַרְבַּע לֹא־אָמְרוּ הְוֹן: עַרַ שָׁלְוֹשׁ הַנָּה לְא תִשְׂבֵּעְנָה אַרְבַּע לֹא־אָמְרוּ הְוֹן: 15 לֵא־אָמְרוּ הְוֹן:
    - יַשְאוֹל וֹן/עֶצֶׁר רָחַם אֱרֶץ לֹא־שֶׂבְעָה מֵיִם וְ/אֵשׁ לֹא־אָמְרָה הְוֹן: 16 שָׁאוֹל וֹן/עֶצֶׁר רָחַם אֱרֶץ לֹא־שֶׂבְעָה מֵּיִם וֹ
- פ :עָרָגירָלָוּ/הָ בְּנִי־גָשׁל וֹ וֹתְלַעַג לְ/אָב"ן/הָבָּוּז לְ/יִקְהַתּראַם יִקְרְוּ/הָ עֹרְבֵי־נַחַל וְ/יֹאכְלָּוּ/הָ בְנֵי־גָשֶׁר יֹ פ ^{17}
  - ים.'בער אָד אָד אָר אַרבע אויבן אָד אָדעה פֿלָאוּ מָלֶגי ווארבע אוים אַ אַל אָד אַדעה אַד אַר אַר אַר אַר אַר אַר אַזיים אַל אָד אָדער אַר אַר אַר אַר אַר אַר אַר אַר אַדער אַדער אַדער אַר אַדער איינער אַדער אַדער אַדער איינער אַדער אירער אַדער אַדער אַדער אַדער אַדער אירער אַדער אַדער אירער אייבער אי

- $z^{24.1}$ ינ, לאַ לּ/עוֹלֵם חֵסֶן וְאָם־נַֿגֶר לְּ/דָוֹר דור $z^{24.1}$ בי לָא לּ/עוֹלֵם הַסֶּן וְאָם־נַּגָר לָ
- בָּלֵה חֲצִיר וְ/נַרְאַה־דֻשָׁא וְ/נֶאֶסְפֿוּ עִשְּׂבָוֹת הָרִים: 25
  - בּבָעִים לְ/לְבוּיָאֱ/דְּ וּ/מְחָיר שָׁנָּה עַתּוּדִים: 26
- (בַּעֵרוֹתֵי/בְּ בַּיָּתֶלְ דְּלְלֵחֶם בַּיַתֶּלְ דְלְלֵחֶם בָּיתָ וְ חַלֵּב עִּוִֹּים לֶ/נַערוֹתֵי/בְּ בֹּיתָלְ
- 10.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
- 10.3 ו/רעהן/לֶעָע 15.1 מדוניםמָלְדְיָנִים
- $^{20.1}$ ו/אַבַדהָן/אָבַדוֹ
- זורן/דור ^{24.1}

- ^{5.1} Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading I
- ^{5.2} We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
- ^{10.1} We read one or more accents in L differently from BHQ.

Chapter 28

- : נְסוּ וְ/אֵין־רֹדֵף רָעֻׁע וְ/צַדִּילִּים כִּ/כְפִּיר יִבְטָח: ^{1}
- $\pm \frac{1}{2}$ בָּעֶפַשַע אֶרֶץ רַבִּים שֶּׁרֶי/הָ וּ/בְ/אָדָם מֵבִין יֹדַעַ בַּן יַאַרִיך:
  - $^{\circ}$ גָּכֶר רָשׁ וְ/עִזַשָּק דַּלֵּים מָטָר סֹהַף וְ/אַיו לֶהָם ^{3}
  - ם: פ ^{4} עזְבָי תּוֹרָה יְהַלְלָוּ רָשֶע וְ/שֹׁמְבִי תּוֹרָה יִתְגָרוּ בֵּ/ם: פ
  - : יָבִינוּ מְשְׁפֵּט וּ/מְבַקְעֵׁי יְהוָה יָבִינוּ כְּלֹב לֹא־יָבִינוּ מְשְׁפָּט וּ/מְבַקְעֵׁי יְהוָה יָבִינוּ כְּלֹ
  - ין נְיִּהָוּא עָשִׁיר: בּ/תָמֶ/וֹ מַ/עָקֵּשׁ דְּרָכַיִם וְ/הַוּא עָשִׁיר: ^{6}
  - :1/נוֹצֵר חַוֹרָה בֵּן מֵבֶין וְ/רֹעָה וְוֹלְלִּים יַכְלִים אָבִי/ו
- ^{8} מַרְבֶּה הָוֹנִוֹ בְּעָנֶשֶׁה וּעב/תרבית אוֹנִן דַּלִים יִקְבְּצֵעוֹנוּ: ^{8}
  - : מָסִיר אָזְנ/וֹ מִ/שְּׁמְעַ תּוֹרֶה גַּם־חְּפָּלָתׁוֹ תּוֹעֵבָה פֿיר מָסִיר אָזְנ/וֹ מִלְשָׁמְעַ תּוֹרֶה פֿי
- ינְחָלוּ־טְוֹב: בּ/דֶרֶךְ רָע בִּ/שְׁחוּתְ/וֹ הְוּא־יִפָּוֹל וֹּ/תְמִימִים יִנְחָלוּ־טְוֹב: 10 מַשְׁצֶּהְ יְשָׁרִים וּ בְּ/דֶרֶךְ רָע בִּ/שְׁחוּתְ/וֹ הְוּא־יִפָּוֹל וֹּ/תְמִימִים יִנְחָלוּ־טְוֹב:
  - 11יַקּבְר יַחְקָר וְעַלָּע יַחְקָר וּוּג אָישׁ עָשָׁיר וְעַדָּל מַבְין הַחְקָר וּוּג הָבָם הָּ
  - בּלְץ אָדָם: יְחַפַּשׁ אָדָם: רְבָּה תִפְאָרֶת וּ/בְ/קּוּם רְשָׁעִים יְחַפַּשׁ אָדָם: ^{12}
    - :מְנַקָה וְ/עִזְב יְרָחָם וּ/מוֹדָה וְ/עִזְב יְרָחָם אַ זֹאַ מְלָיִם וּ/מוֹדָה וְ/עִזְב יְרָחָם וֹ
    - בּלֶרָעָה: אָדָם מְפַחַד הָּמֵיד וּ/מַקְעָה לְבֹּ/וֹ יִפְּוֹל בְּ/רָעָה: 14 אַשְׁרֵרִי אָדָם מְפַחַד
      - יַל עַם־דָּל: אַרִי־גָהַם וְ/דָב שׁוֹהֵק מֹעֵעל רְשָּׁע עַל עַם־דָּל ¹⁵
  - יָמִים: פֿ אַרָיךְ זְאַרִיךְ יָאַרִיךְ יָמִים: פֿ נְגִיד חֲסַר הֲבוּנוֹת וְ/ַרָב מַעֲשַׁקְוֹת שנאי $^{16.1}$ בָּצַע יַאַרִיךְ יָמִים: פּ
  - ^{17} אַדָם עָשֵׁק בְּ/דַם־נָפָשׁ $^{17.3}$ אַד־בָּוֹר יָנוֹס אַל־יִתְמְכּוּ־בְ/בְּ אַדְבַ בּוֹר בְּוֹר יָנוֹס אַל־יִתְמְכּוּ־בְ/בּ
    - :אָחָת יְּלָשֶׁעַ וְ/נֶעֲקֵשׁ דְּרָכַיִם יִפָּוֹל בְּ/אָחָת אָחָב הוֹלֵךּ הַמִּים יָּוָשֵׁעַ וְ/נֶעֲקֵשׁ בּיִב
    - ישַׁבַּע־רָישׁ: עֹבֵד אַדְמָת/וֹ יִשְׂבַּע־לֶחֶם וּ/מְרַדֵּף רַלִּים יִשְׂבַּע־רִישׁ: 19
      - יָנֶקה: לְא יְנֶקה: אָישׁ אֱמוּנוֹת רַב־בְּרֶכֵוֹת וְ/אָץ לְ/הַעֲשִׁיר לָא יַנֶּקה: ^{20}
        - בָרָבֶר: יְפְשַׁע־גָּבֶר אָר־פָּגִים לֹא־טֵוֹב וְ/עַל־פַּת־עָּהֶם יִפְשַׁע־גָּבֶר ^{21}
    - ^{22} נַבָּהָל לַ/הוֹן אִישׁ רַע עֻיִן וְ/לְא־צַדַע פִּי־חָסֶר יְבֹאֶ/נּוּ:
      - מוֹכִים אָדָם אַחֲרִי חָן יִמְצֵא מִ/מַּחַלִּיק לְשְׁוֹן: ²³
    - : גּוֹזֵל וּ אָבֶּי/וּ וְ/אִפֹּי/וֹ וְ/אִמֵּר אֵין־בֶּשַׁע חָבֵר הֿוּא לְ/אִישׁ מַשְׁחִית: ^{24}
      - יְהָנָה יְדֵשְׁן: אַרָה מָדָוֹן וּ/בוֹטֵח עַל־יְהָנָה יְדֵשְׁן: ^{25}
      - :פַּוֹטֵחַ בָּ/לְבּ/וֹ הָוּא כְסֵיל וְ/הוֹלֵךְ בְּ/חָכְמָה הָוּא יָמֶלֵט: בּוֹטֵחַ בָּ/לְבּ/וֹ הָוּא יָמֶלֵט:
      - : נוֹתֵן לֶּ/רִשׁ אַין מַחְסָוֹר וּ/מַעְלִים עֵינָי/ו רַב־מְאַרְוֹת מַחְסָוֹר בּימָאַרְוֹת בֹייִי לַירִשׁ אַין בַּיחָסָוֹר וּ
      - :פָתָר אָדֶם וֹּלְכְּלְעִם יָסְתָּר אָדָם וֹּלְכְאָכְלָים יִרְכָּוּ צַּדִּיִקִים יָסְתַּר אָדָם וֹּלְכְלִים יִרְכָּוּ צַדִּיִקִים 28
- 17.2 We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

  17.3 Marks an anomalous form.
- $\frac{8.1}{16.1}$ יתרביתן/תַרְבָּית /ב/תרביתן
- שנאישָׂנֵא ^{16.1}
- 17.1 Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

- ּ אָישׁ אַוֹכָחוֹת מַקּשֶׁה־עֶרֶף פֶּתַע יִּשָּׁבַּׁר וְ/אַיו מַרְפָּא: ^{1}
- בּ/רְבִוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָ/עֶם וּ/בִ/מְשָׁל רְשָׁע יֵאָנָח עָם: ^{2}

- 9 פָּתַח־פָּי/דְּ שָׁכָּט־צֶדֶק וְ/דִּין עָנִי וְ/אֶבְיִוֹן: פ
- :הֹיִל מִי יִמְצֵא וְ/רַחִקֹק מְ/פָּנִינֵים מְכַרְ/הֹ: ¹⁰
  - :תַסָר: לָב בַּעָלֵ/הּ וְ/שֵׁלֵל לֹא יֵחָסָר:
- $^{12.1}$:מַלַת/הוּ טָוֹב וְ/לֹא־רֵע כֹּל יָמֵי תַּיֵּי/ה: ^{12}
- 13 דַּרְשָׁה צֵמֶר וּ/פִשְׁתִּים וַׁ/הַּעַשׁ בְּ/חֶפֶץ כַּפֶּי/הָ:
- 14 הַיָּתָה כַּ/אֲנִיּוֹת סוֹחָר מׁ/מֶרְהָּק תַּבִיא לְחָמֵ/הּ:
- : עַרַתָּי/הָ אָלוֹד לַּיָלָה וַ/חָתָהַן טָרָף לְעבֶיתָ/ה וְלְּחָלָ וּ בְּ/נְעַרֹתָי/הָ: 15 בּ/תַּלוֹד לַיִּלָה וַ/חָתָּה וְלִילָה וּ בַּ/תַּלְה וֹלִילָה וּ בַּ/תַּלְה וֹלִילָה וֹלִילְה וֹלִילְה וֹלִילְה וֹלִילִה וֹלִילָה וֹלִילְה וֹלִילְה וֹלִילְה וֹלִילְה וֹלִילְה וֹלִילְה וֹלִילְה וֹלְילִה וֹלִילְה וֹלִילָה וֹלְילָה וֹלְילָה וֹלְילָה וֹלְילָה וֹלְילָה וֹלִילְה וֹלְילָה וֹלְילִה וֹלְילָה וֹלְילִה וֹלְילָה וֹלְילָה וֹלְילִה וֹלְילָה וֹלְילִה וּלְילִה וֹלְילִה וֹלְילִיה וֹלְילִילְיה וֹלְילִילְיה וֹלְילִיה וֹלִילְילִיה וֹלְילִיה וֹילִילְיה וֹילִילְילִיה וֹלִילְילִיה וּילִילִיל וֹילִילְילִיה וּלְילִילִיה וֹלְילִילְיה וֹלְילִילְיה וֹילִילְילִיה וֹלְילִילְיה וֹילִילְילִיה וֹלְילִילְיה וֹלְילִיה וּלְילִיה וּעִילְיה וֹלְילִילְיה וֹילִילְילִיל וֹלְילִיה וֹלְילִילְיה וֹלְילִיה וֹלְילְיה וֹלְילִילְיה וּילִילְיה וֹלְילִילְיה וּיל וּילִילְיה וֹלְילִיל וּילִיל וּילִיל וּילִיל וּיליים וּילִיל וּיליים וּיליליים וּיליליים וּילִילִים וּילִיל וּילִים וּילִים וּילִים וּילִים וּילִיים וֹילִיים וֹיל וֹייל וֹיים וֹיל וֹייל וֹיל וֹייל וֹייל וֹיים וֹילִיל וֹייל וֹייל וֹייל וֹייל וֹייל וֹיים וֹייל וֹיים וֹייל וֹייל וֹייל וֹייל וֹייל וֹיים וֹייל וֹייל וֹיי
  - :וָמְמֵה שַׂדָה ו/תּקָח/הוּ מ/פָּרִי כֿפָּי/הַ נטע $^{16.1}$ כֵּרִם ^{16}
    - ;קֿי,תְנִי/הָ אַמַּאַ אַ זְרעוֹתָי/הָ בּ/עְוֹז מָתְנֵי/הָ בּ/עְוֹז מָתְנֵי/הָ בּ/עוֹז מָתְנֵי/הָ בּ
    - $_{-\pi/\gamma}^{-18.1}$ בַּרְליל בּי־טָוֹב סַתַּרָלה לָא־יִכְבָּה בּ/ליל בַּי־טָוֹב בּי־טָוֹב בוֹליל בַּרְאַר בּיִרטָוֹב בוֹליל
      - ַבָּי/הָ שָׁלְחָה בַ/כִּישִׁוֹר וְ/כַבָּי/הָ תָּמְכוּ פַּלֶּף: ¹⁹
      - בּפֶּ/ה פַּרְשֵׂה לְ/עָנֵי וֹ/יָנִי/הַ שִׁלְּחָה לֵ/אַבְיוֹן: ²⁰
    - בים: עַבִּיתַ/הַ לַ/בֵּיתַ/הַ מָ/שָׁלֵג כִּי כַל־בַּיתַ/הַ לָבָשׁ שָׁנִים: 21
      - 22 מרבדים עַשְׂתָה־לַ/הּ שֵׁשׁ וְ/אַרְגַמֵן לְבוּשֵׁ/הּ:
      - בּעָלֵ/הּ בְּ/שָׁעֵרִים בַּעָלֵ/הּ בִּ/שְׁבֵרִים בַּעָלֵ/הּ בּ/שְׁבֵרִים בַּעָלֵ/הִ בּ²³
      - The state of the s
        - :סָדִין עֲשְׂתָה וַ/חִּמְכֵּר וַ/חֲגוֹר נָתְנָה לַּ/כְּנַעֲנִי:
        - ^{25} עז־ן/הָגָר לְבוּשֶׁאַה וֹיִלְאָה בְּיֹשֶׁלִה אַחַרוֹן ^{25}
      - בּי/הָ פָּתְחָה בְ/חָכְמֵה וְ/תְוֹרַת־שָׁסֶד עַל־לְשׁוֹגְ/ה: בּילה בְּיחָה בְּ/חָכְמֵה וְ/תְוֹרַת־שׁוֹגְ
      - ַצְאָלוּת לָא תֹאבֵל: בִּיתָ/הּ וְ/לֶחֶם עַצְלוּת לָא תֹאבֵל: בִּיתָ/הּ וְ/לֶחֶם עַצְלוּת לָא
  - - בּנוֹת עֲשׂוּ חֲיִל ןְׁ/אַהְּ עֲלִית עַל־כַּּלֶ/נָה: ²⁹
  - שקר הַ/חַן ו/הָבֶל הַ/יִּפִי אָשֶׁה יָרְאַת־יִׁהוֹה הֵיא תִתְהַלֵּל:
    - 31 תָּנוּ־לֵ/הּ מֵ/פָּרִי יָדִי/הַ וַ/יהַלְלְוּ/הַ בַּ/שְׁעֵרִים מַעֲשִׂי/הַ:
      - 4.1 אואי
      - 12.1 We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.
      - נטענָטְעָה ^{16.1}
      - ב/לילבַ/לַילָה 18.1

- ^{19} דֶּרָה הֹלָשֶׁר וּ בּּ/שֶּׁמִים דֶּרָה נָחָשׁ צְלֵּי צִּוּר דֶּרָה־אֲנָיָה בְּ/לְביֹיָם וְ/דֵרָהְ גָּבֶּר פּ/עלמה:
  - פ (אָפֶעַלְתִּי אָוָן: פֿ בּרַדְּ אִשָּׁה מְנָאַפָּת אַכְלָה וּ/מֲחַתָה פֵי/הָ וֹ/אָמְלָה לְא־פָעַלְתִּי אָוָן: פֿ ^{20}
    - אַרץ שְאַת: אַרְשַׁ לא־תּיַבַל שְאַת: אַרְשַׁ הַחַחַ אַרְבַּע לא־תּיַבַל שְאַת: ^{21}
      - 22 הַחַת־עֶבֶד כֵּי יִמְלֵוֹךְ וְ/נָבָּל כִּי יִשְׂבַּע־לֶחָם:
    - 23 הַחַת שָׂנוּאָה כִּי תָבָּעֵל וְ/שִׁפְּחָה כִּי־תִיַרִשׁ גְּבְרָהַ/ה: פ
      - 24 אַרבֶּעָה הַם קטַנִּי־אָרץ וֹ/הַמָּה חַכָּמִים מְחַכָּמִים:
        - בּ/נְמָלִים עַם לֹא־עָז וַ/יָּכִינוּ בַּ/קַיִץ לַחְמָלִם: בֹּ/הַנָּמָלִים עַם לֹא־עָז וַ/יָּכִינוּ בַּ
        - :בִּיתָ/ם: עֵם לֹא־עָצִוּם וַ/יָּשָׂימוּ בַ/פֶּלַע בֵּיתָ/ם:
          - : אַרְבָּא חֹצִץ פַּלְ/וֹ: אַין לָ/אַרְבָּא חַצִץ פַּלְ/וֹ: מֶלֶךְ אַין לָ/אַרְבָּא חַצִץ בּלֹי
      - שַּׁמָמִית בְּ/יַדִיִם תְּתַפֵּשׁ וְ/הִיא בְּ/הֵיכְלֵי מֵלֶך: פּ 28
      - ^{29} אָלְשָׁה הַמָּה מִיטִיבֵי צֻעַד ןְאַרְבָּעָּה מִיטִבֵי לֶכֶת ^{29}
        - ליי גּבָּוֹר בַּ/בְּהַמֶּה וְ/לֹא־יָשׁוּב מְ/פְּנֵי־כְּלֹ: בַּ/בְּהַמֶּה וְ/לֹא־יָשׁוּב מְ/פְּנֵי־כְלֹ: ^{30}
        - יַלְקוּם עִמְלַדְ אַלְקָּוּם אַלְקוּם אַלְקוּם אַלְקוּם אַלְקוּם אַלְקוּם אַלְאָל זוְרַזִיר מָתְנַיִּם אוֹ־תָיִשׁ אוֹ־תָיִשׁ אַלְקוּם אַלְ
        - 32 אָם־נָבַלְתָּ בְ/הִתְנַאֵּא וְ/אִם־וֹמֹוֹתָ יָד לְ/פָה:
  - פּי מֵיץ חַלֶּב יוֹצֵיא חֶמְאָה וְ/מִיץ־אָף יִוֹצִיא דֶם וּ/מֵיץ אֲפַּיִם יִוֹצִיא רָיב: פּ

 $^{18.1}$ אַרְבָּעָׂה ו/ארבעןֹ/אַרְבָּעָׂה $^{10.1}$ ו/ארבעןֹ/אַרָבָע

 $^{10.1}$ אדנ'יאָד'נָיע אדנ'י אדנ'יא²¹ We read one or more accents in L differently from BHQ.

- ַלְּהָ מֻלֶּךְ מַשָּׁא אֱשֶׁר־יִסְּרָתּ/וּ אִמְּ/וֹ: מַשְּׁא אֱשֶׁר־יִסְּרָתּ/וּ אִמְּ/וֹ:
  - ^{2} מַה־בָּר'י וּ/מֻה־בַּר־בִּטְגֵּ/י וּ/מֶה בַּר־נְדָרֶריי מַה־בָּר'י וּ/מַה
- ^{3} אַל־תַּתַּן לַ/נְּשִׁים חֵילֶ/דְ וֹּ/דְרָבָּי/דְ לַ/מְחָוֹת מְלָכִין:
- שָׁבֶר: $^{4.1}$ אַל לַ/מְלָבִים אַל לַ/מְלָבִים שְׁתוֹ־יָיֵין לֹּי/רוֹזְנִים או אוֹ אַל לַ/מְלָבִים אַל לַ/מְלָבִים אַל לַ/מְלָבִים אוֹ $^{4.2}$
  - : פָּן־יִשְׁתָּה וְ/יִשְׁבַּח מְחָקָק וֹּ/יִשַׁנָּה דְּיִן כָּל־בְּנֵי־עְנִי: ^{5}
    - :נפָשׁ: אָנְרִישְׁכָרַר לְ/אוֹבֵּד אַוֹיִין לְעָמֵרִי נָפָשׁ: ^{6}
    - ָיִשְׁתָּה וְ/יִשְׁבָּח רִישֶׁ/וֹ וַ/עֲמָל/וֹ לְא יִזְכֶּר־עְוֹד: ⁷
      - :קוֹף לְאָלֵם אֶל־דִּין כָּל־בְּגִי חֲלְוֹף לְאָלֵם אֶל־דִּין בָּל־בְּגִי חֲלְוֹף ^{8}

- $^{28.1}$ Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.
- ^{28.2} We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
- ^{28.3} Marks an anomalous form.